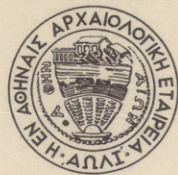
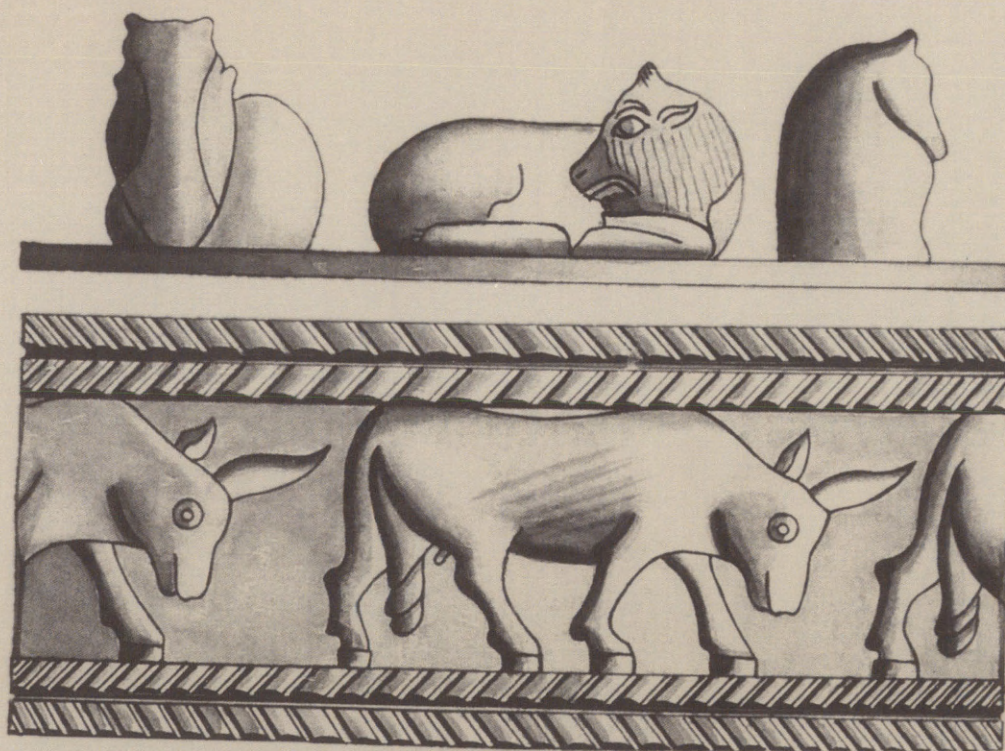

ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ
ΕΦΗΣ ΣΑΠΟΥΝΑ-ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ

ΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ

Ιερό και μαντείο

Γ ΤΟΜΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 2013

Εικόνα εξωφύλλου:
Σχεδιαστική αναπαράσταση πυξίδας.

ΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ

Ιερό και μαντείο

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία
Πανεπιστημίου 22, Ἀθήναι 10672
fax 210 3644996, τηλ. 210 3625531
secr@archetai.gr - www.archetai.gr

ISBN (SET) 978-960-8145-95-5
Γ' ΤΟΜΟΣ 978-960-8145-98-6
ISSN 1105-7785

Οι εἰκόνες των πινάκων προέρχονται ἀπὸ τὰ Φωτογραφικὰ Ἀρχεῖα
Ἰδαίου Ἄντρου καὶ Ζωμίνθου, Γιάννη καὶ Ἐφης Σακελλαράκη,
πλην ἐκείνων που ἀναφέρουν προέλευση στοὺς ὑπόμνημά τους.
(Οἱ φωτογράφοι ἀναφέρονται στοὺς Εἰσαγωγικὸς Σημείωμα).

Τὴ δαπάνη γιὰ τὴν ἐκδόση τοῦ τόμου
χορήγησε τὸ Ἴδρυμα Ψύχα.

Ἐκδοτικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια: Λούση Μπρατζιώτη
Ἐπιμέλεια κειμένων: Μαρία Γαβρίλη

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΡ. 281

ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ
ΕΦΗΣ ΣΑΠΟΥΝΑ-ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ

ΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ
Ιερό και μαντείο

Γ ΤΟΜΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 2013

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Α' ΤΟΜΟΣ

Σημείωμα Έφης Σαπουνά-Σακελλαράκη	15
Πρόλογος Γιάννη Σακελλαράκη	17
A. Ο ΜΥΘΟΣ	21
I. Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ	21
II. Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑ	28
B. Η ΘΕΣΗ	35
I. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΔΑΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ	38
1. Χλωρίδα - Πανίδα	38
2. Πηγές	52
3. Μητάτα της Νίδας	54
II. ΚΑΤΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΠΗΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	54
Θέσεις περί το οροπέδιο της Νίδας	64
III. ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΝΙΔΑΣ ΣΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ	68
1. Προσβάσεις στο Ιδαίο Άντρο	69
2. Σχέσεις επιρροής του σπηλαιού	
Κνωσός - Αξός - Γόρτυς	72
Γ. Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ	75
I. ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ	75
II. Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΛΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ HALBHERR	78
III. Ο FEDERICO HALBHERR ΣΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ	89
Σχέσεις του F. Halbherr με ελληνικά Ιδρύματα και πρόσωπα.	
Πολιτική και Αρχαιολογία τον 19ο αιώνα	93
Η τύχη των αρχαίων κινητών ευρημάτων	96
IV. ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΤΩΝ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗ ΚΑΙ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΑΡΙΝΑΤΟΥ	99
1. Ανασκαφή Ξανθουδίδη, 1917	100
2. Ανασκαφή Μαρινάτου, 1956	100
V. ΟΙ ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΣΥΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΑΙΟΥ ΑΝΤΡΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ	104
Άλλες επεμβάσεις στον ιερό χώρο	
Δ. Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ	106
I. Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ	110
Μορφολογία - Γεωλογία του σπηλαιού	116
1. Ο εξωτερικός χώρος	119
Η Πλατεία - Ο λίθινος βωμός - Βάσεις αγαλμάτων	

2. Το εσωτερικό του σπηλαίου	125
Η Κεντρική Αίθουσα - Η συστηματική ανασκαφή	
Σακελλαράκη των ετών 1983-1986 μέσα στο σπήλαιο -	
Οι Σωροί I-V - Ο Βόρειος Μυχός - Ο Νότιος Μυχός -	
Το Μικρό Σπήλαιο	
II. Η ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	164
E. Η ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ	166
I. ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	167
II. ΜΙΝΩΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	168
III. ΜΕΤΑΝΑΚΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	170
IV. ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ	
ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ	171
V. ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	174
ΣΤ. Η ΛΑΤΡΕΙΑ	176
I. ΘΕΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΟΝΤΑΝ	176
1. Δίας	176
2. Νύμφες	181
3. Γυναικείες θεότητες	184
Ρέα - Ήρα - Δήμητρα - Άρτεμις - Κυβέλη	
4. Ανδρικές θεότητες	192
Διόνυσος - Ζαγρεύς - Παν - Υάκινθος - Ερμής -	
Άττις - Κουρήτες - Ιδαίοι Δάκτυλοι	
II. ΙΕΡΑΤΕΙΟ	199
III. ΜΥΣΤΗΡΙΑ	202
IV. ΜΥΗΣΗ	208
Άλλα στοιχεία στη διαδικασία της μύησης - Εκδύσια -	
Ένδυση - Ενηλικίωση - Κλοπή	
V. ΚΥΡΙΕΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ	214
Θυσίες - Βωμοί - Ο αέρας - Φως - Χορός - Ακούσματα -	
Τα δεικνύμενα - Λίκνο - Θρόνος	
VI. ΜΑΝΤΙΚΗ - ΕΥΧΕΣ - ΚΑΤΑΡΕΣ	250
1. Η μαντεία	250
2. Μαγεία	258
VII. ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ - ΤΑΜΑΤΑ	260
Η ανάπτυξη του Ιδαίου Άντρου και του Ψηλορείτη	
στους Ύστερους χρόνους	265

Β' ΤΟΜΟΣ

Z. ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	9
I. ΤΑ ΠΗΛΙΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	11
1. Η κεραμική	11
Νεολιθική περίοδος - Κεραμική και οστέινα εργαλεία	
Προανακτορική περίοδος (3300-2000/1900 π.χ.)	
Παλαιοανακτορική περίοδος (2000/1900-1700/1650 π.Χ.)	
Νεοανακτορική περίοδος (1700/1650-1450 π.Χ.)	
Μετανакτορική (Κρητομυκηναϊκή) περίοδος (1450-1100 π.Χ.)	
Πρωτογεωμετρική, Γεωμετρική και Αρχαϊκή περίοδος	
2. Τα πήλινα σκεύη	21
Υποστάτες - Κέρας καθοσίωσης - Σκεύος με κεφαλή ταύρου -	
Κυλινδρικά σκεύη - Σκεύη της Ύστερης Αρχαιότητας	
3. Τα ειδώλια	24
Μεγάλα ανθρωπόμορφα αγγεία, ανθρωπόμορφα και	
ζώομορφα ειδώλια - Πόδι μεγάλου αγάλματος	
II. ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	31
Χάλκινα - Χρυσά και αργυρά σκεύη και κοσμήματα	
1. Τα χάλκινα	34
α. Τύμπανο, ασπίδες, ασπίδια, κύμβαλα	34
Ομάδα Α. Το τύμπανο - Ασπίδες - Ομάδα Β - Ομάδα C -	
Ομφαλωτές ασπίδες - Ασπίδα «Σακελλαράκη» -	
Ασπίδια - Κύμβαλα	
β. Τα αγγεία	59
Φιάλες - Προχοειδή - Αιγυπτιακά αγγεία - Κάδος -	
Άλλοι τύποι χάλκινων αγγείων	
γ. Τα σκεύη: Λέβητες και τρίποδες	76
Λέβητες - Λαβές - Πόδια - Μικροσκοπικοί λέβητες	
Βάσεις - Τετράπλευροι υποστάτες - Αρχαϊκά -	
Κλασικά αγγεία - Λαβές λεβήτων και κρατήρων -	
Λείψανα άλλων αντικειμένων	
δ. Τα ειδώλια	93
Μινωική περίοδος - Γεωμετρική - Ρωμαϊκή περίοδος -	
Ανδρικά γεωμετρικά ειδώλια - Γυναικεία γεωμετρικά	
ειδώλια - Δαιδαλικό ειδώλιο - Αρχαϊκά ειδώλια -	
Ελληνιστικά ειδώλια - Μεγαλύτερα πλαστικά έργα -	
Σφίγγες - Ζώα	
ε. Περίτμητο έλασμα	119
στ. Οι πόρπες	119
ζ. Άλλα μεταλλικά αντικείμενα	124
Ράβδοι - Κομβία - Ελάσματα - Μαχαιρίδια - Διπλοί	
πελέκεις - Βέλη, αιχμή δόρατος, ξίφος - Ηθμοί -	
Εφηλίδες	

2. Τα χρυσά και τα αργυρά	129
Μικρογραφικά αγγεία και σκεύη - Κοσμήματα - Χάνδρες - Περίαπτα - Κρίκοι - Περόνες - χρυσές, αργυρές, χάλκινες - Περίτμητα - Ελάσματα - Αφιερώματα - Αστράγαλος	
III. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΛΙΘΟ, ΟΡΕΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ, ΓΥΑΛΙ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟ	149
Χάνδρες - από φαγεντιανή - από γυαλί - Αγγεία από γυαλί - Χάνδρες από ορεία κρύσταλλο - Χάνδρες και περίαπτα από σάρδιο - Χάνδρες από ήλεκτρο - Κεφαλή από ήλεκτρο - Αντικείμενα από ορεία κρύσταλλο - Διάφορα λίθινα αντικείμενα	
IV. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΦΑΓΕΝΤΙΑΝΗ	157
Ειδώλια ανθρωπόμορφα - Ειδώλια ζωόμορφα - Αγγεία - Σκαραβαίοι - Χάνδρες - Διάφορα	
V. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΣΤΟ ΚΑΙ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟ	168
Βορειοσυριακό εργαστήριο - Ριπίδια - Άλλα βορειοσυριακά πλαστικά έργα - Πυξίδες βορειοσυριακές - Πυξίδες με πλαστική διακόσμηση - Κυλινδρικό σκεύος - Φοινικικά ελεφαντουργήματα - Ανατολικά έργα - Έργα κρητικού εργαστηρίου - Περόνες - Οφθαλμοί - Σκεύη - Άλλα αντικείμενα - Πλακίδια - Έπιπλα - Θρόνος	
VI. ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	202
1. Οι σφραγίδες	202
Πρωμινωική περίοδος - Μεσομινωική II - Υστερομινωική περίοδος - Γεωμετρική περίοδος	
2. Τα δακτυλίδια - Οι δακτυλιόλιθοι	213
3. Τα νομίσματα	217
Ρωμαϊκή περίοδος - Νομίσματα και λατρεία	
4. Οι λύχνοι	228
Ρωμαϊκή περίοδος - Θεματολόγιο - Κρητικοί λύχνοι - Λυχνομαντείο	
VII. ΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ	241
Βιβλιογραφία	251
Ευρετήριο	289

Γ' ΤΟΜΟΣ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

	πίνακας
ΤΑ ΠΗΛΙΝΑ	
Η κεραμική	1
Τα πήλινα σκεύη	11
Τα ειδώλια	16
ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	
Τα χάλκινα - Τύμπανο - Ασπίδες	20
Αγγεία	43
Σκεύη	54
Ειδώλια	61
Πόρπες	75
Ελάσματα και άλλα αντικείμενα	77
Τα χρυσά και τα αργυρά	79
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΛΙΘΟ, ΟΡΕΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ, ΓΥΑΛΙ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟ	87
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΦΑΓΕΝΤΙΑΝΗ	91
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟ	95
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	
Οι σφραγίδες	121
Τα δακτυλίδια	124
Τα νομίσματα	128
Οι λύχνοι	139
ΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ	157

Οστέινα εργαλεία της Νεολιθικής περιόδου.

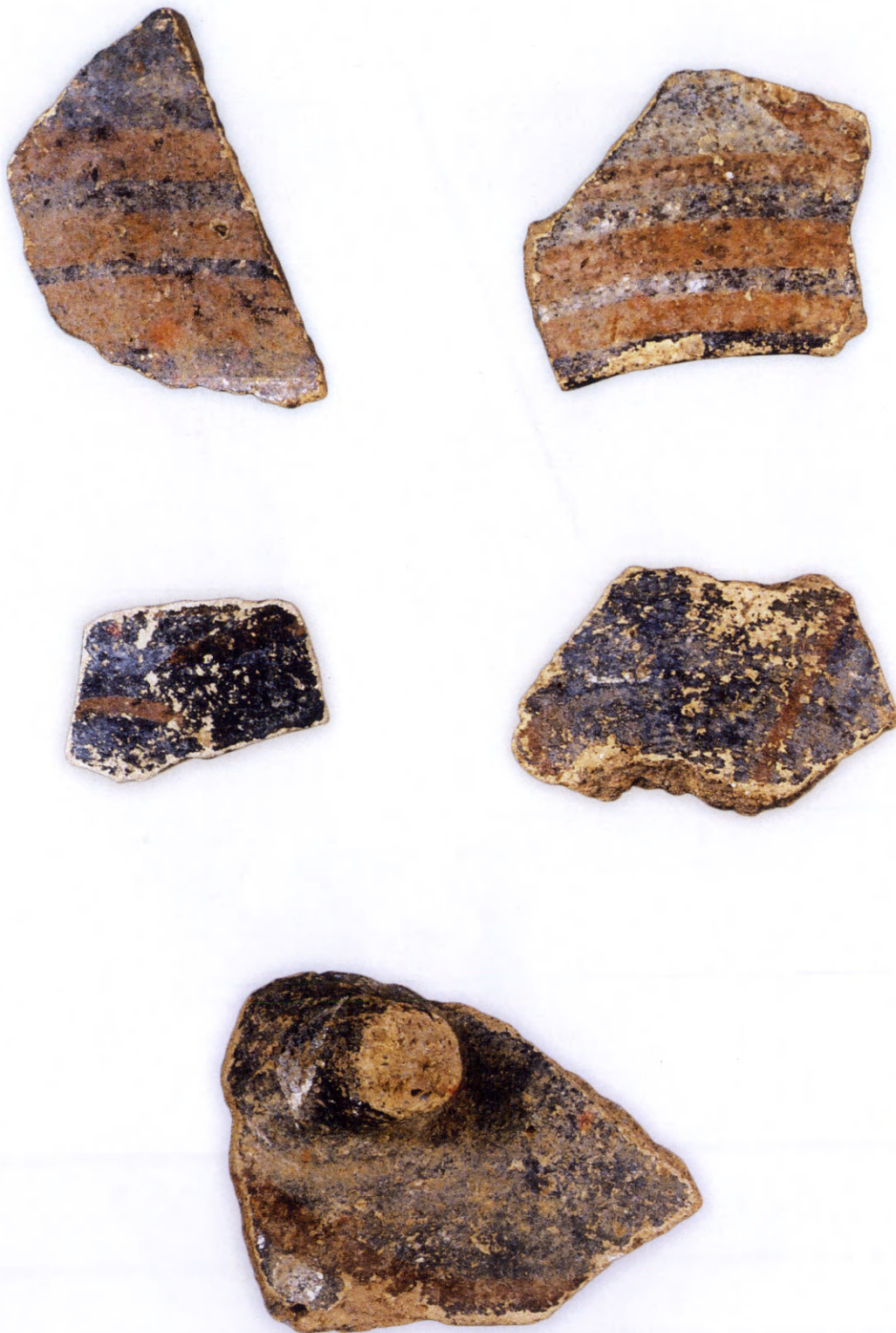
α

Ευρύστομη πρόχους από τον Βόρειο Μυχό.

β

Κεραμική της Νεολιθικής περιόδου.

Όστρακα της Πρώιμης Πρωτομινωικής περιόδου.

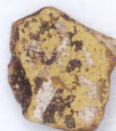
ΠΙΝΑΚΑΣ 4

1

2

3

4

5

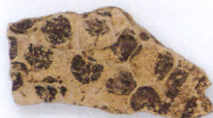
6

7

8

9

10

11

12

13

Κεραμική του τέλους της Πρωτομινωικής και των αρχών της Μεσομινωικής περιόδου.

14

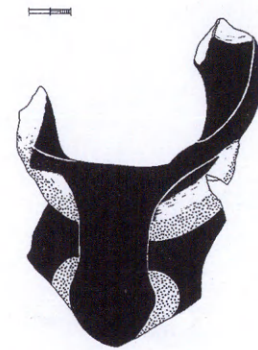
15

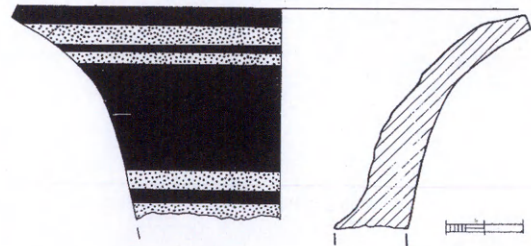
16

17

18

19

20

Κεραμική της Παλαιοανακτορικής περιόδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κεραμική της Νεοανακτορικής περιόδου.

Όστρακα της Μετανακτορικής περιόδου.

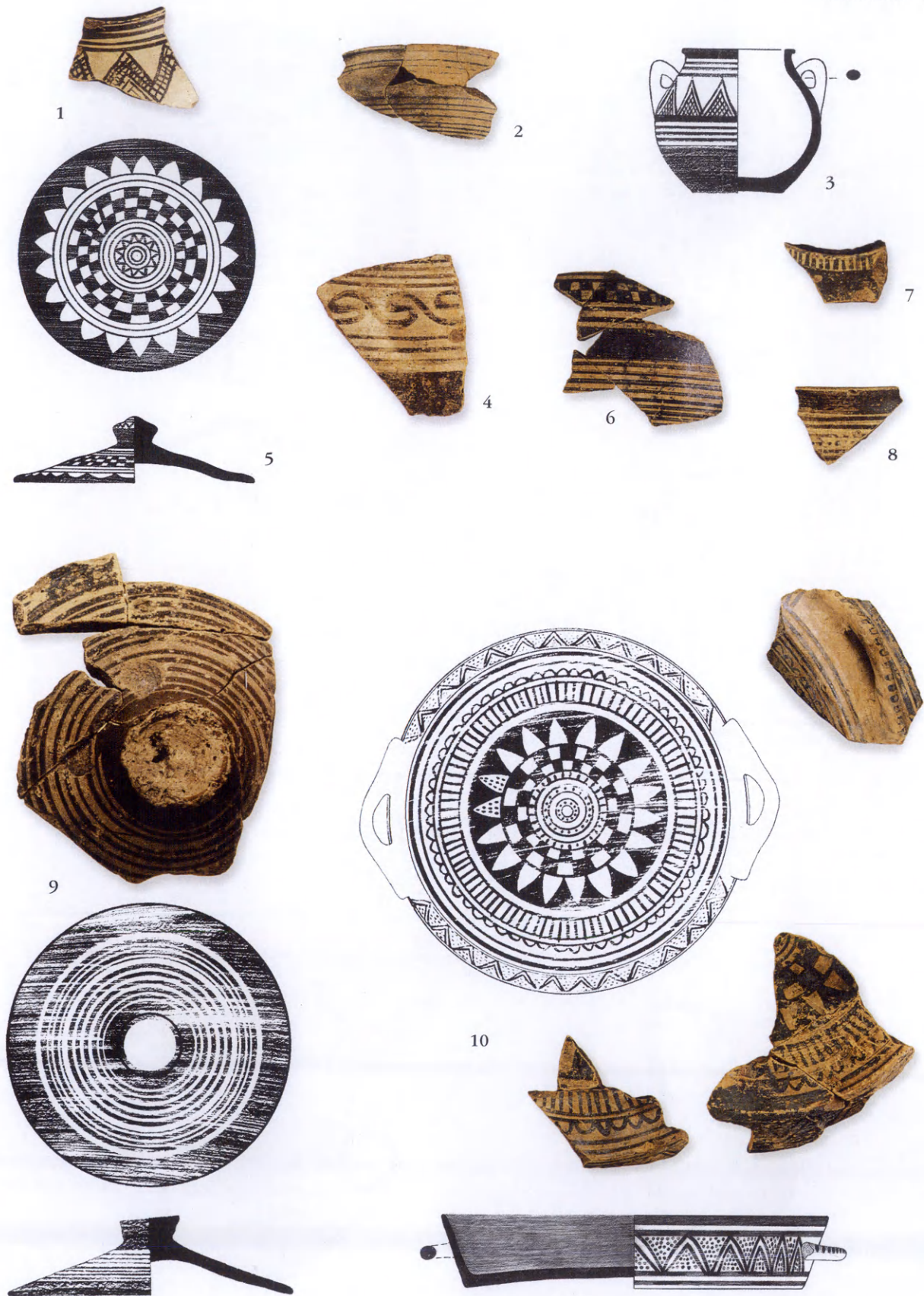

5

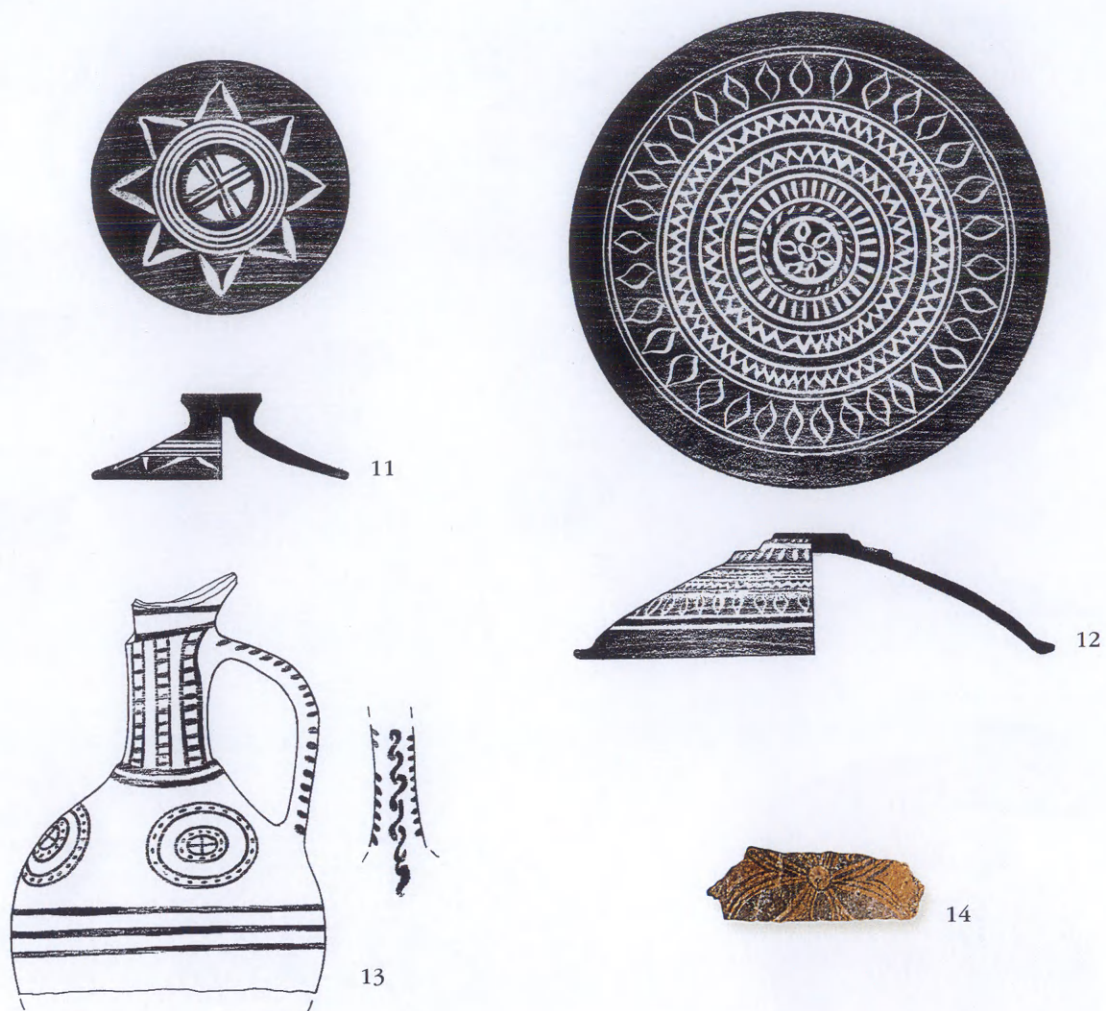
Τμήματα ΥΜ ΙΙΑ-Β κωνικού ρυτού.

Κεραμική Πρωτογεωμετρικής και Γεωμετρικής περιόδου.

α. Κεραμική Ύστερης Γεωμετρικής και πρώιμης Αρχαϊκής περιόδου.

β. Αγγεία Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου.

Τμήματα πήλινων υποστατών του τέλους της εποχής του Χαλκού.

α

β

γ

δ

6

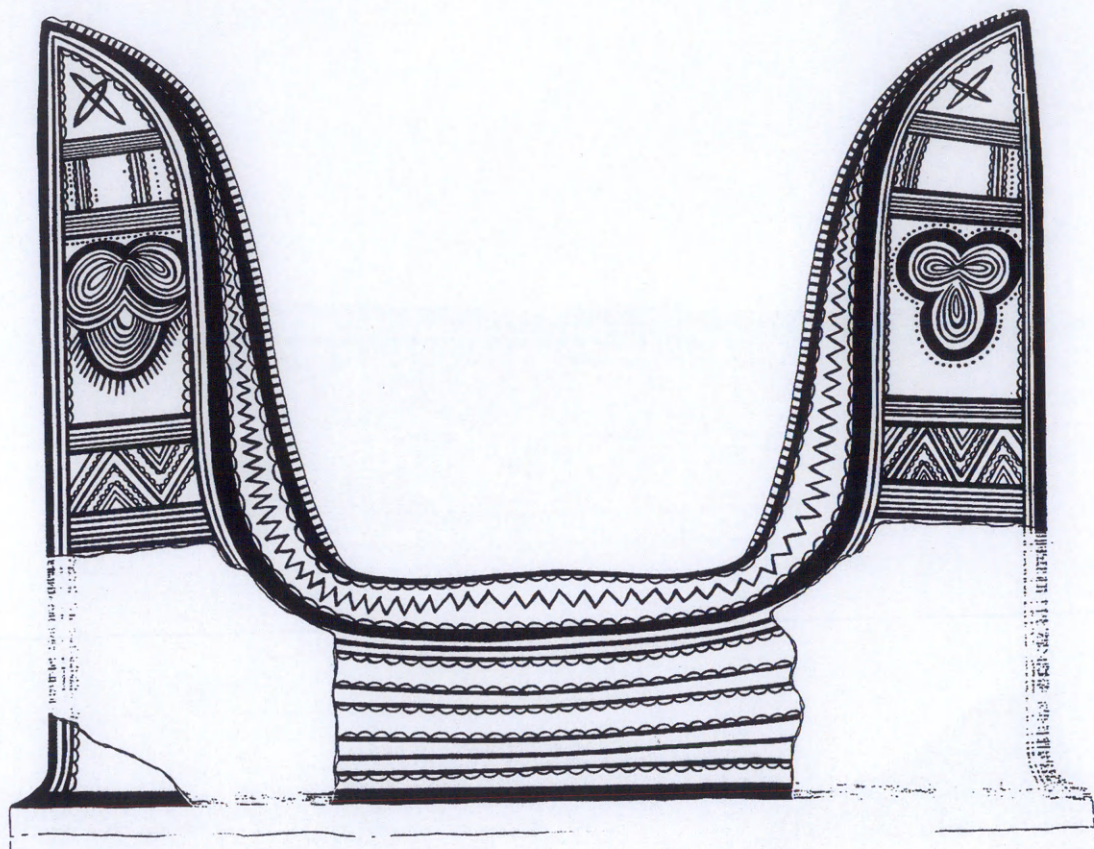
Τμήματα πήλινου υποστάτη του τέλους της εποχής του Χαλκού.

*Τμήματα πήλινων υποστατών του τέλους της εποχής του Χαλκού
και των αρχών της εποχής του Σιδήρου.*

Πήλινο κέρας καθοσίωσης της τελευταίας Μυκηναϊκής περιόδου.

α. Τμήματα από το περιχέλωμα πήλινης λεκάνης με διακόσμηση κεφαλών ταύρων.

1

2

β. Τμήμα σκεύους και κεφαλή, terra sigillata.

1

Τμήματα πήλινου ανθρωπόμορφου ρυτού του τέλους της Υστερομινωικής περιόδου.

3

Τμήματα πήλινων ανθρωπόμορφων ειδωλίων του τέλους της εποχής του Χαλκού.

10

Πήλινο πόδι από άγαλμα φυσικού μεγέθους της Ύστερης Αρχαιότητας.

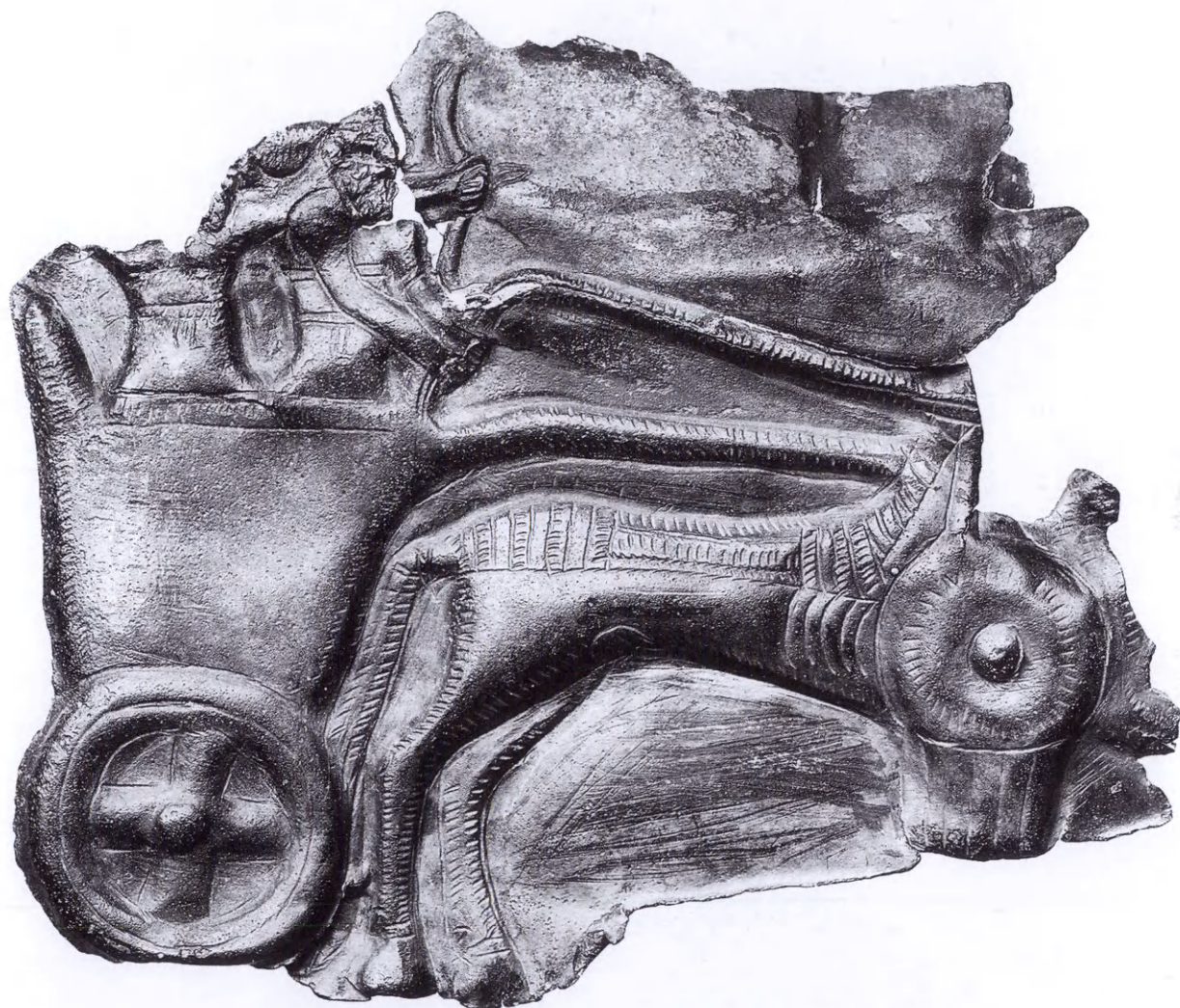
Τμήματα πήλινων ζωόμορφων ειδωλίων της ΥΜ ΙΙΙ περιόδου.

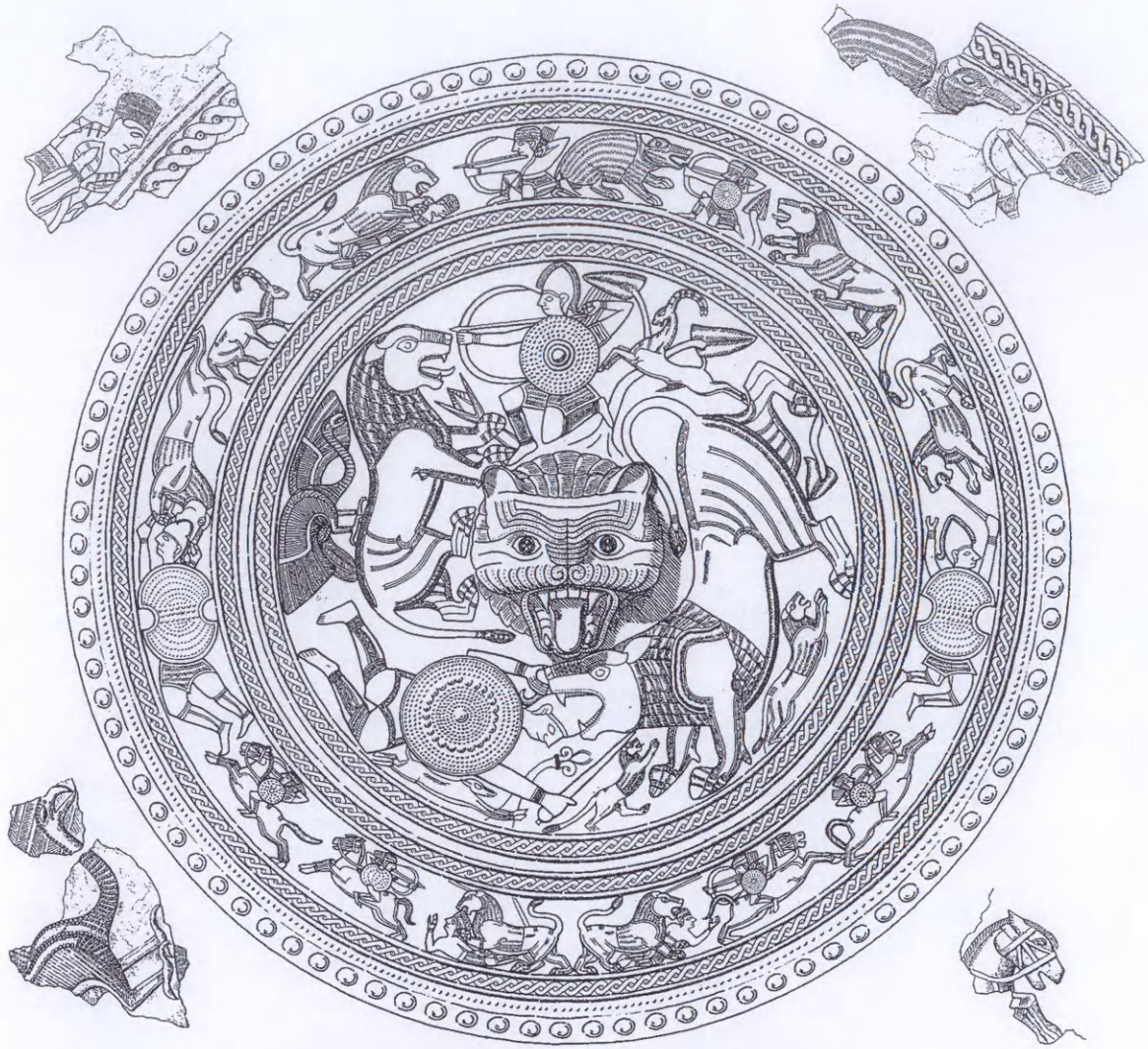
Το χάλκινο τύμπανο με παράσταση Κουρητών.

Τμήμα χάλκινης ασπίδας με σκηνή γενειοφόρων μορφών επάνω σε άρμα.

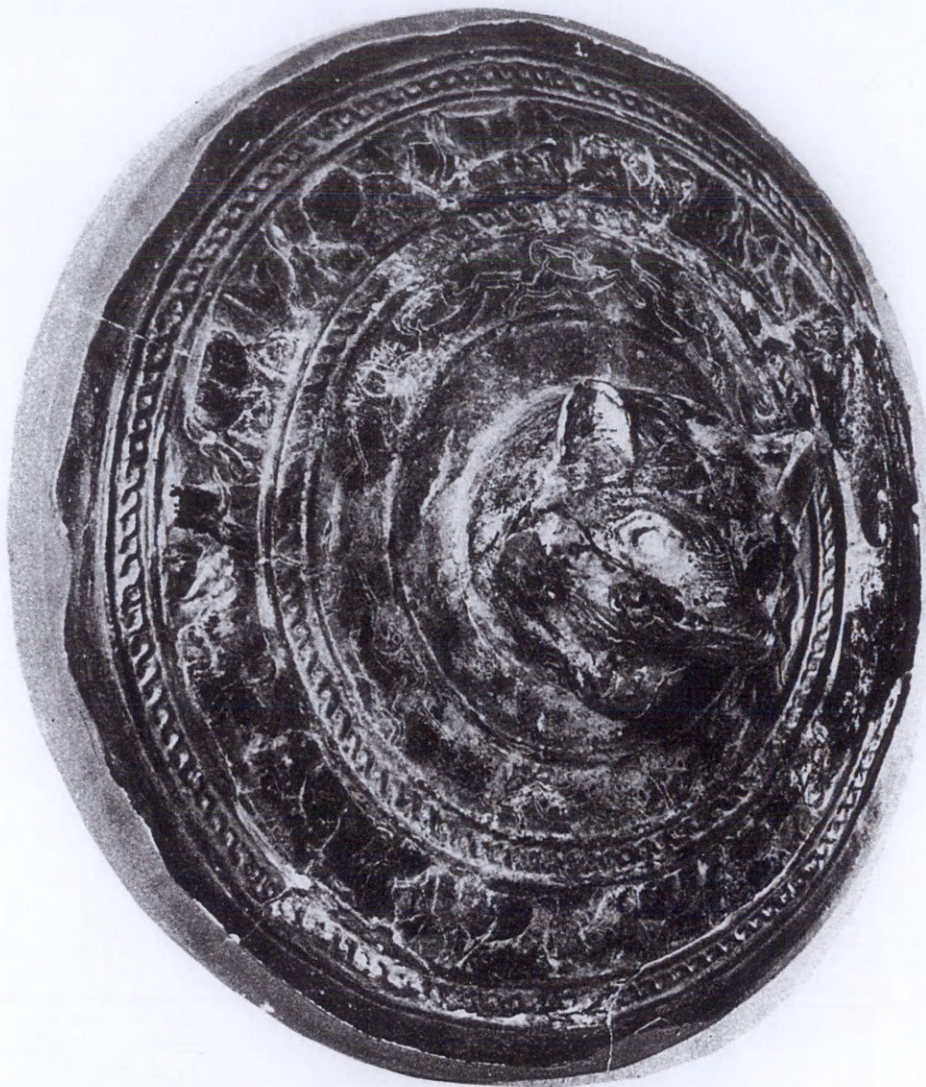
Η χάλκινη ασπίδα «του κυνηγιού».

Τμήμα χάλκινης ασπίδας. Στο κέντρο πλαστική κεφαλή γενειοφόρου γερακιού που απλώνει τα φτερά του.

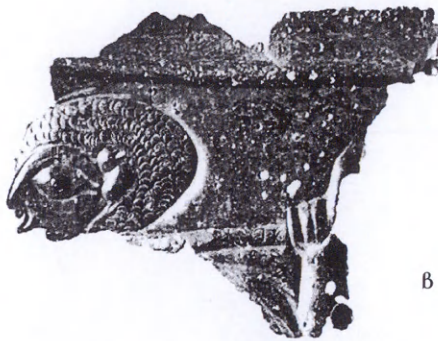

Χάλκινη ασπίδα με προτομή λέοντα και ζώνη με ταύρους (άνω). Πήλινο πώμα με προτομή λέοντα και γραμμικά διακοσμητικά θέματα από τη Φορτέτσα (κάτω).

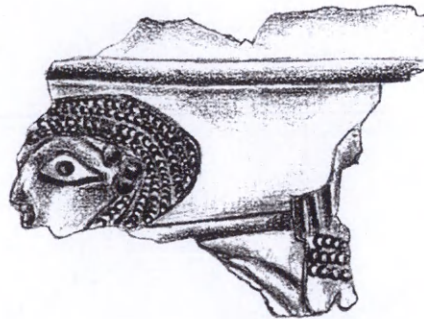

α. Τμήμα χάλκινης ασπίδας με παράσταση σφίγγας.

β

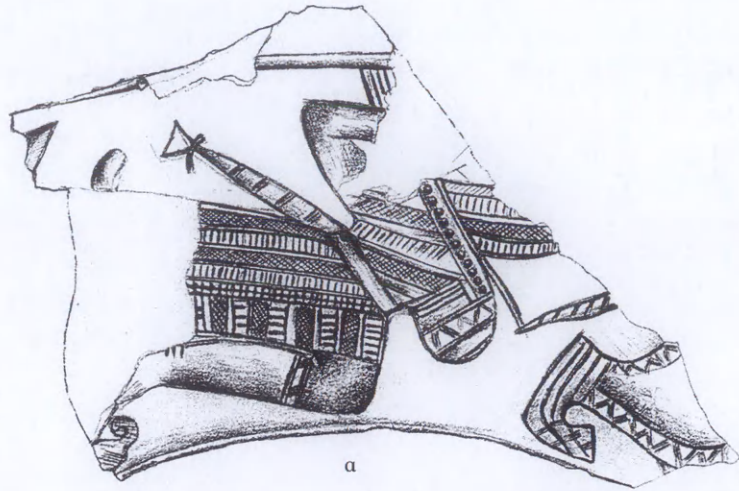

γ

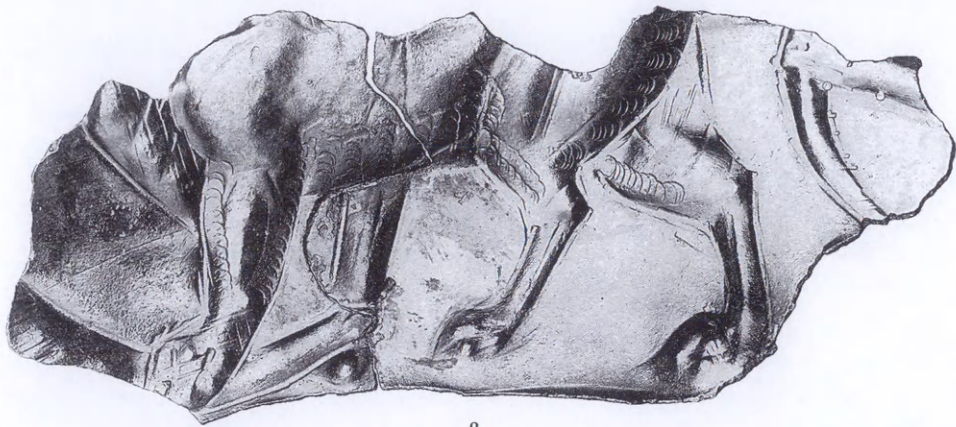

Τμήματα χάλκινων ασπίδων από το Ιδαίο Άντρο (β) και τη Δωδώνη (γ).

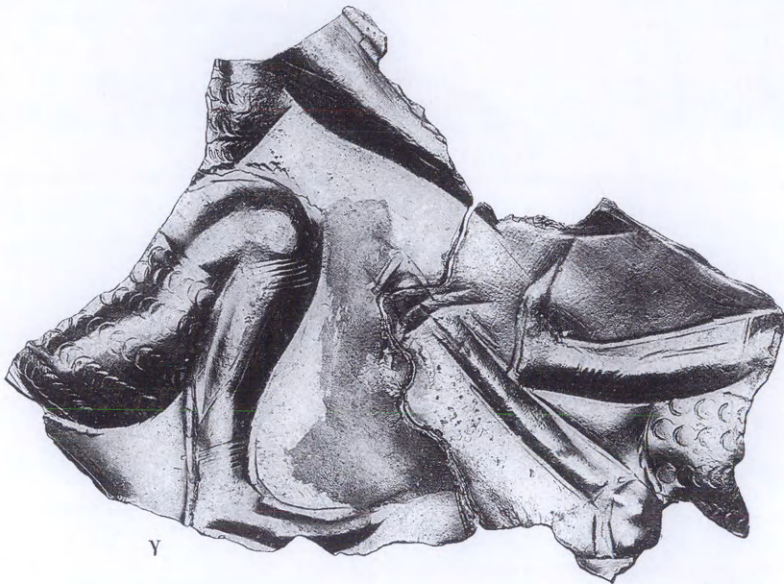

α

β

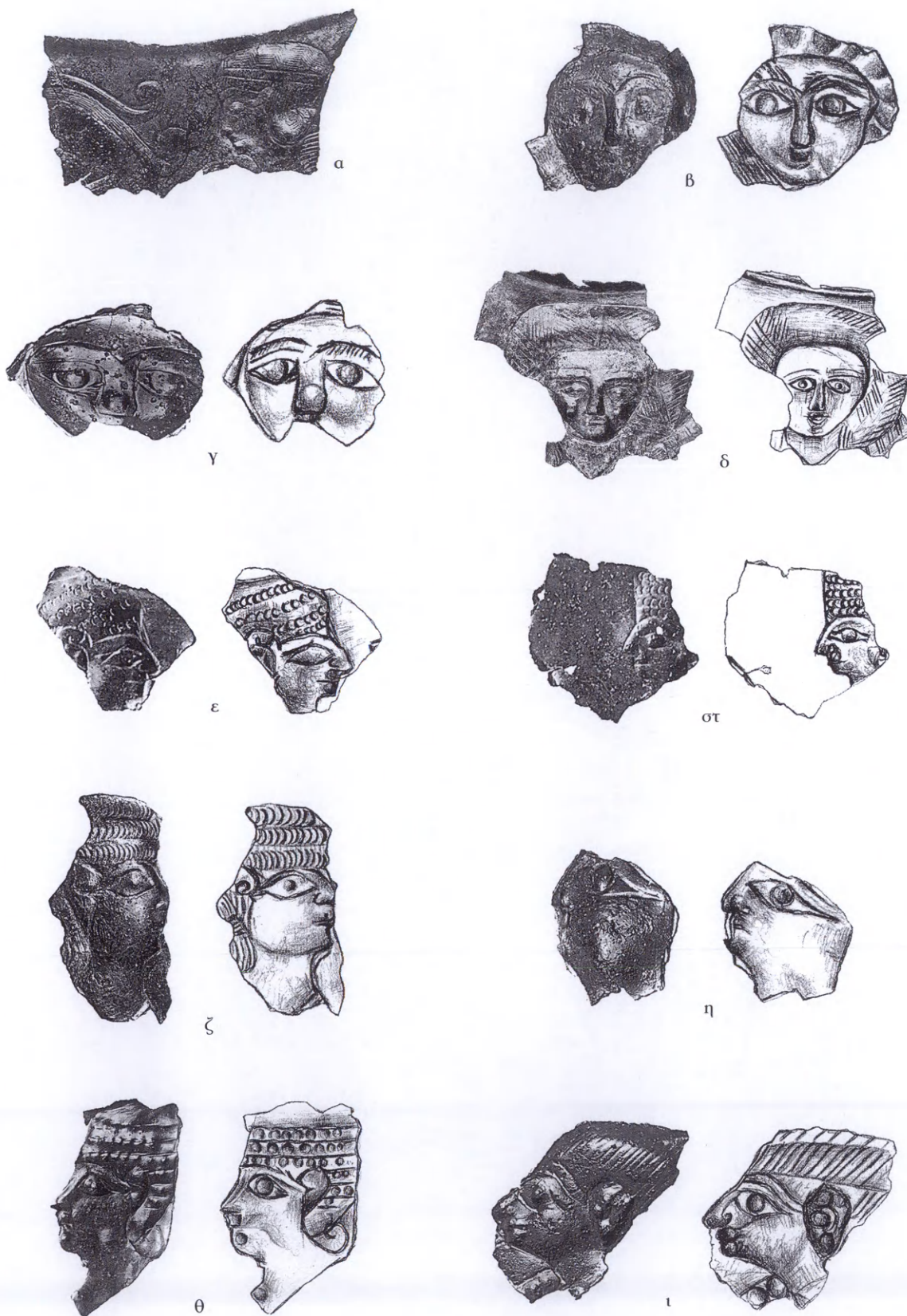

γ

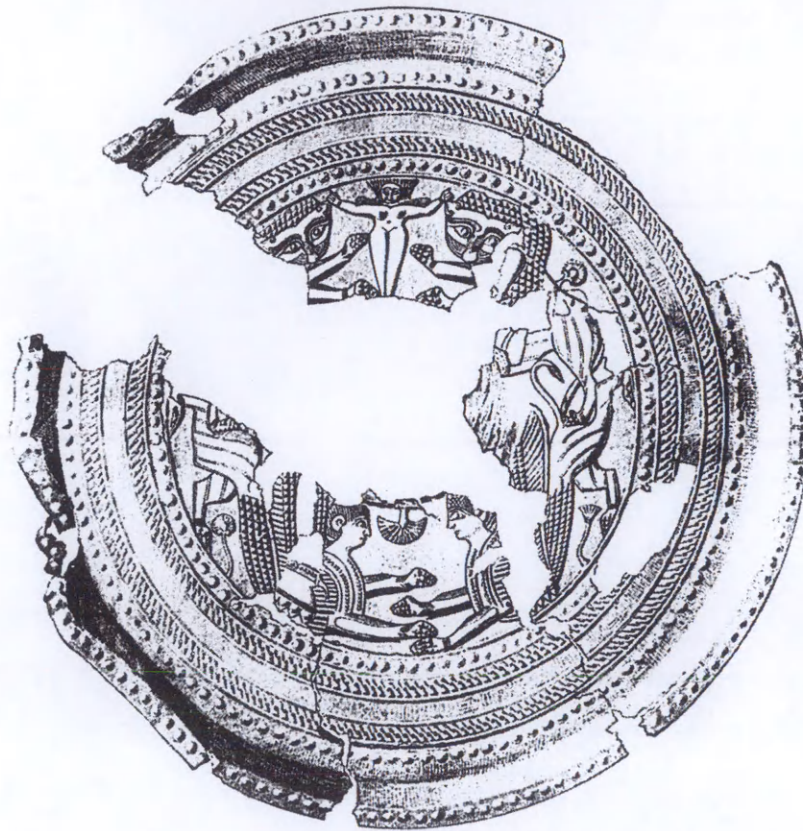
δ

Τμήματα χάλκινων ασπίδων με σκηνές κυνηγιού λέοντα (α, β), μάχης (γ) και με απεικόνιση ανθρώπινου ποδιού (δ).

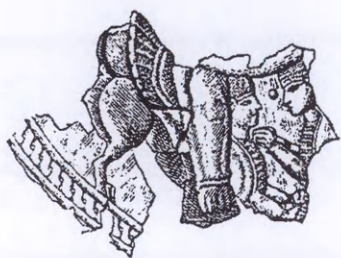
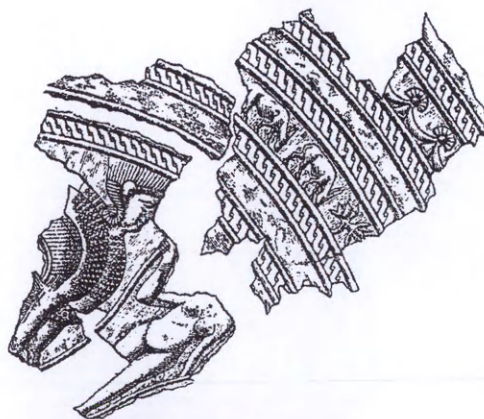
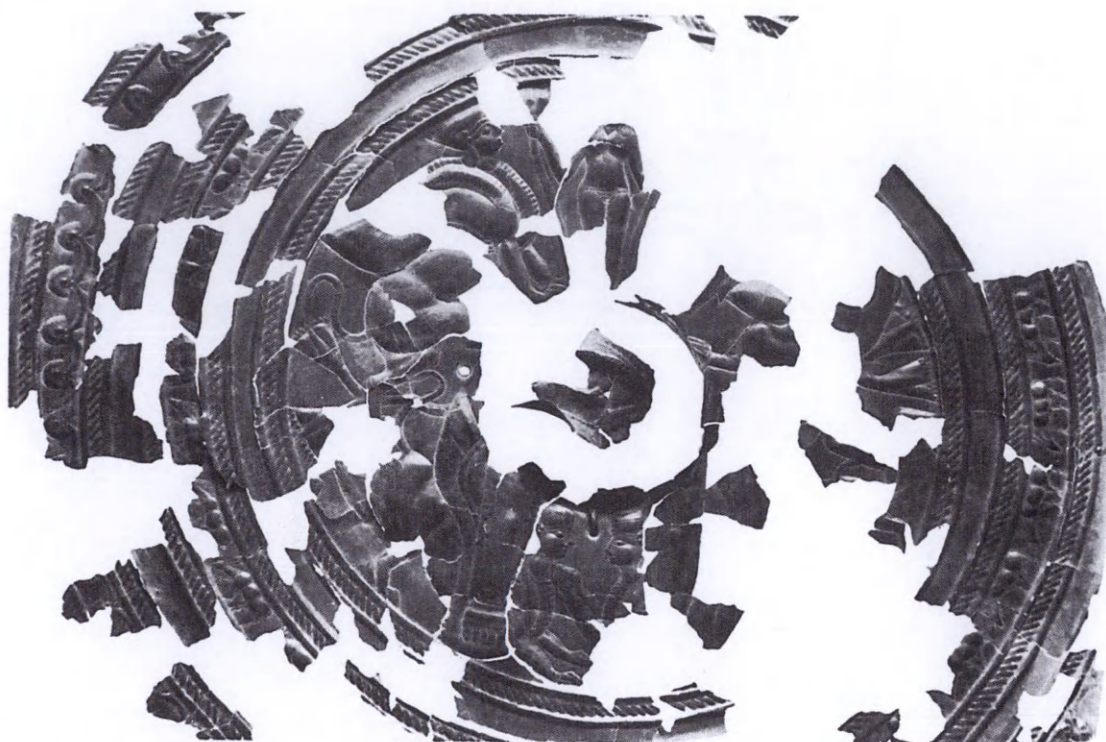
Τμήματα χάλκινων ασπίδων με ανθρώπινες κεφαλές.

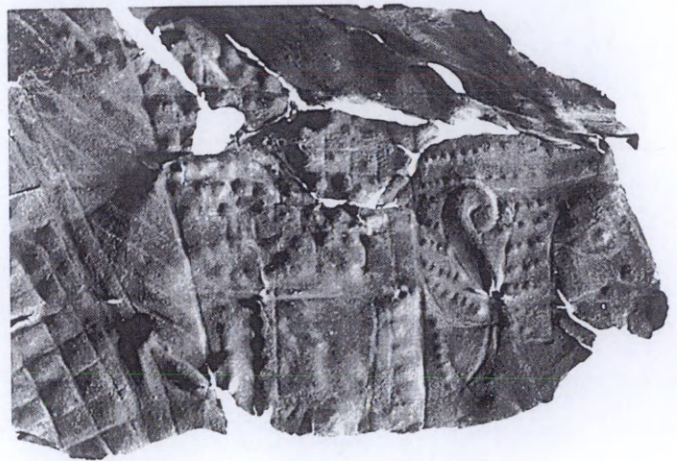
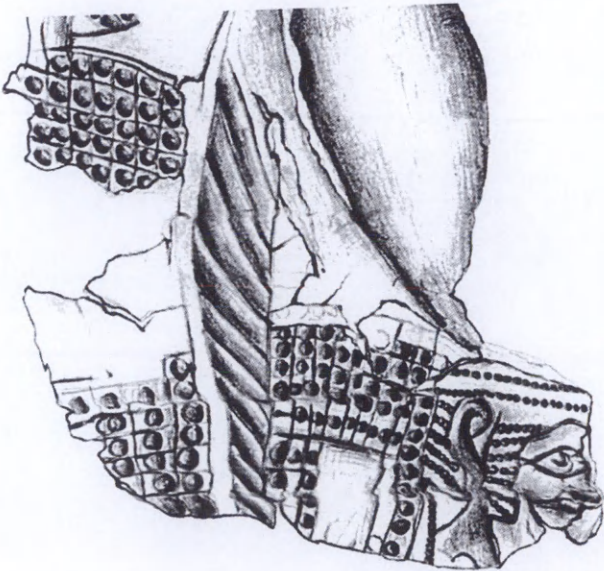
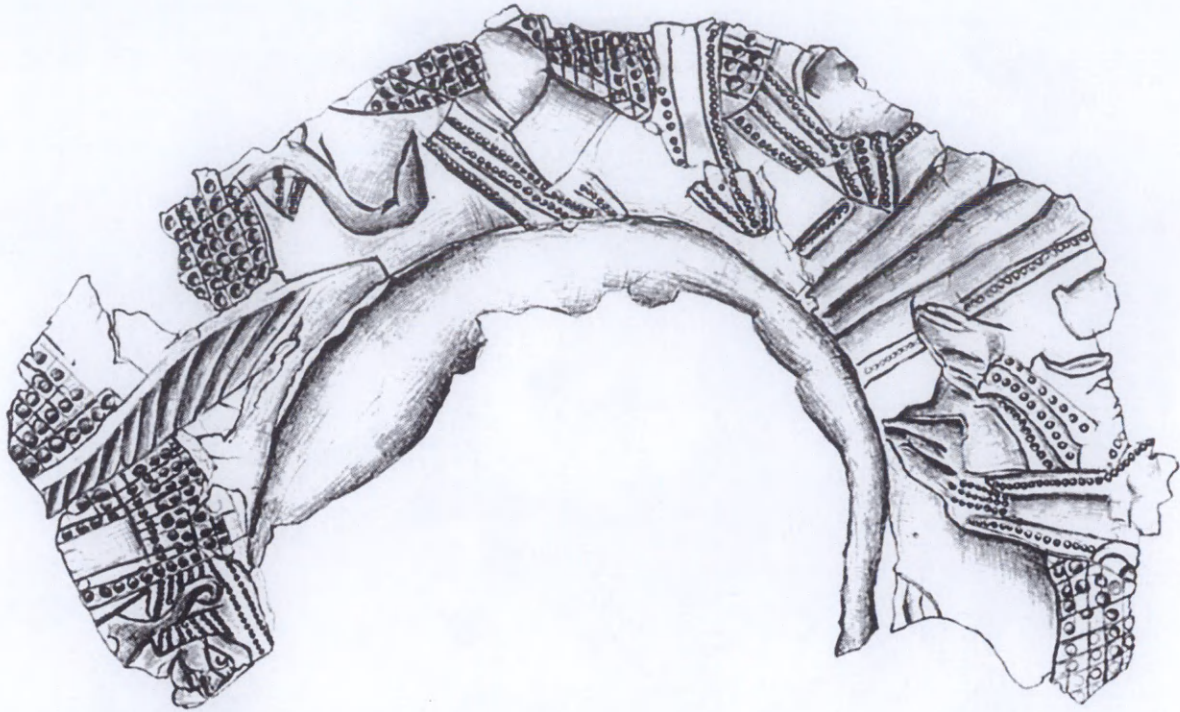
Χάλκινη ασπίδα με λεοντοκεφαλή στο κέντρο (άνω), παράσταση γυμνής θεάς
πλαισιωμένης από δύο λέοντες και δύο αντωπές σφίγγες (κάτω).

Χάλκινη ασπίδα με λεοντοκεφαλή στο κέντρο και παράσταση γυμνής γυναικείας μορφής που κρατάει στελέχη λωτού και πλαισιώνεται από σφίγγες.

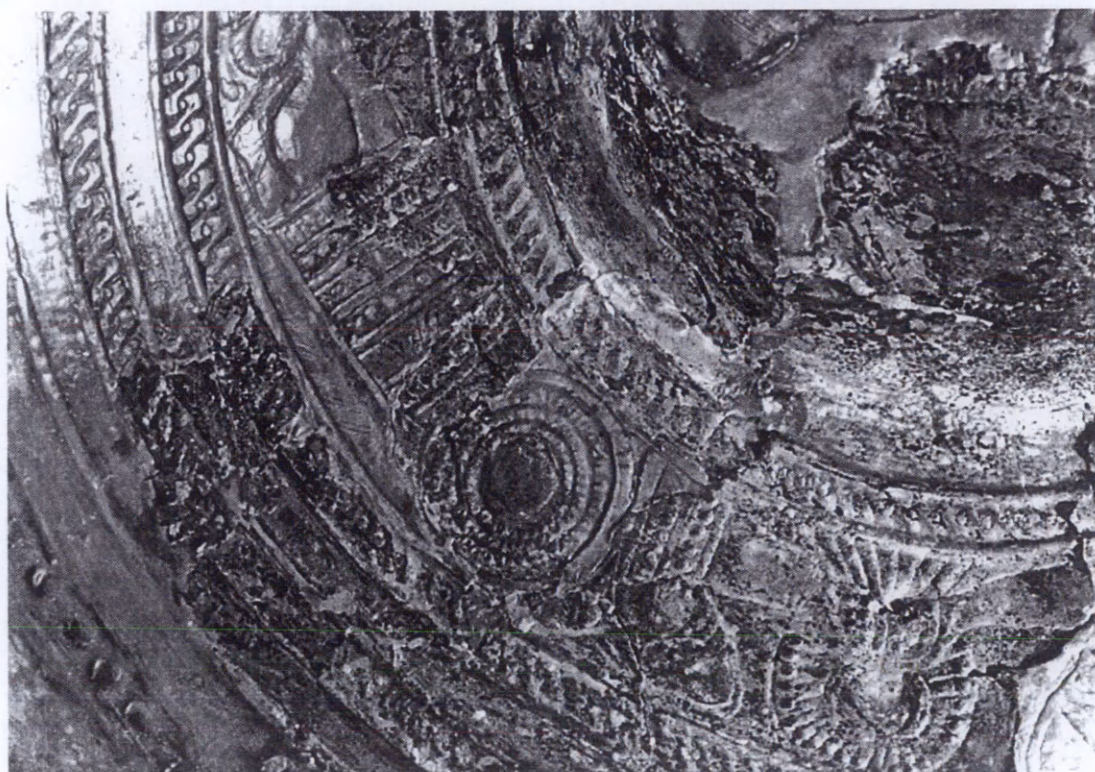
Τμήμα χάλκινης ασπίδας με παράσταση γυναικείας μορφής και σφιγγών.

Χάλκινη ασπίδα με λεοντοκεφαλή στο κέντρο και παράσταση λεόντων (άνω) και σφιγγών (κάτω).

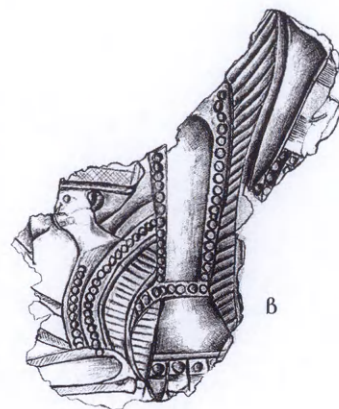

Λεπτομέρεια χάλκινης ασπίδας με παράσταση πολεμιστού που φοράει μακρύ χιτώνα, κωνικό κράνος και κρατάει στρογγυλή ασπίδα.

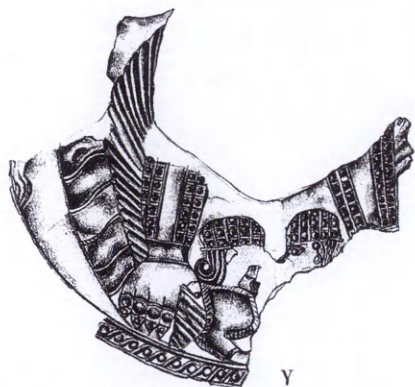

α

β

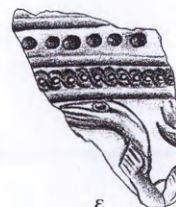
γ

δ

στ

ε

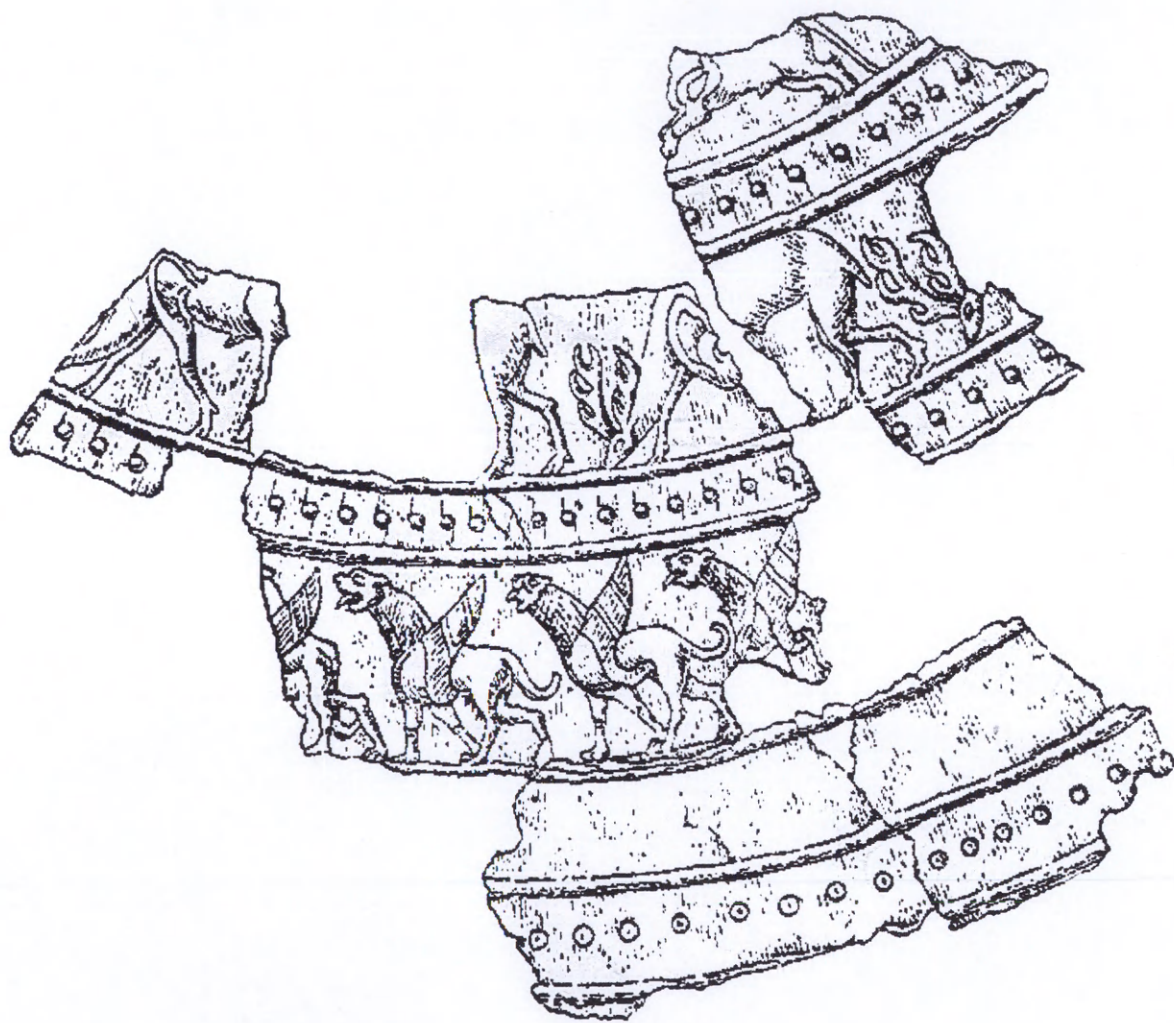
Τμήματα χάλκινων ασπίδων. Απεικονίζονται ανδρικές γενειοφόροι σφίγγες εκατέρωθεν σκορπιού (α), πόδι του κεντρικού λέοντα που πατάει σε σφίγγα (β-γ), αντωπές σφίγγες και λέοντες (δ), ώμος, κεφαλή και χέρι μορφής που κρατάει πτηνό (ε), ακαθόριστη παράσταση (στ).

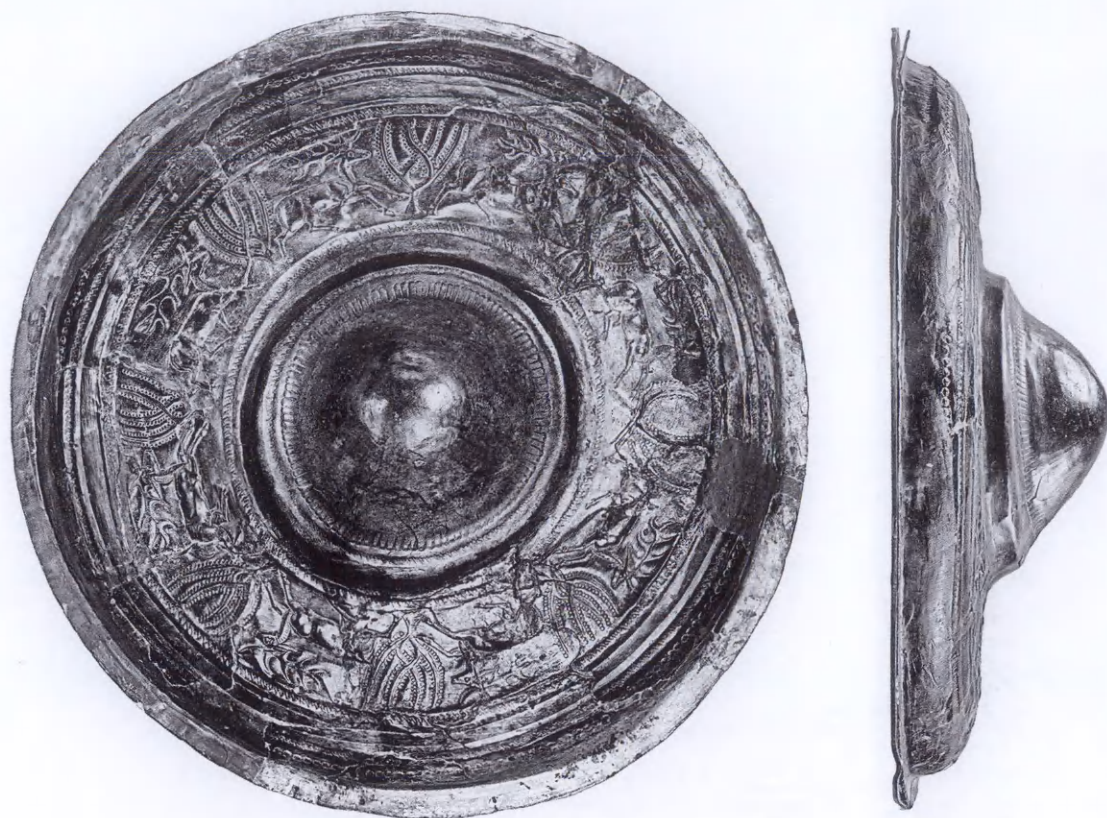
Χάλκινη ομφαλωτή ασπίδα με σειρά ταύρων, ελαφιών, λεόντων
και αλόγου που βόσκουν ή βαδίζουν.

Τμήμα χάλκινης ασπίδας με ζώνες διακοσμημένες με πτερωτούς λέοντες, ελάφια που βόσκουν και ταύρους.

Χάλκινη ασπίδα με υψηλό ομφαλό και ζώνη με ελάφια σε καλπασμό που εναλλάσσονται με φυτικά θέματα.

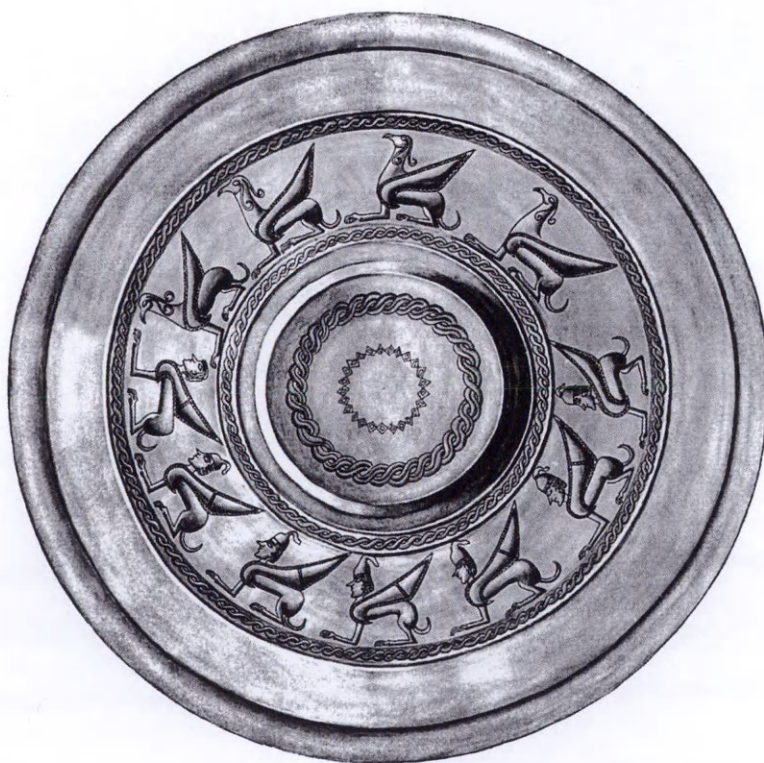
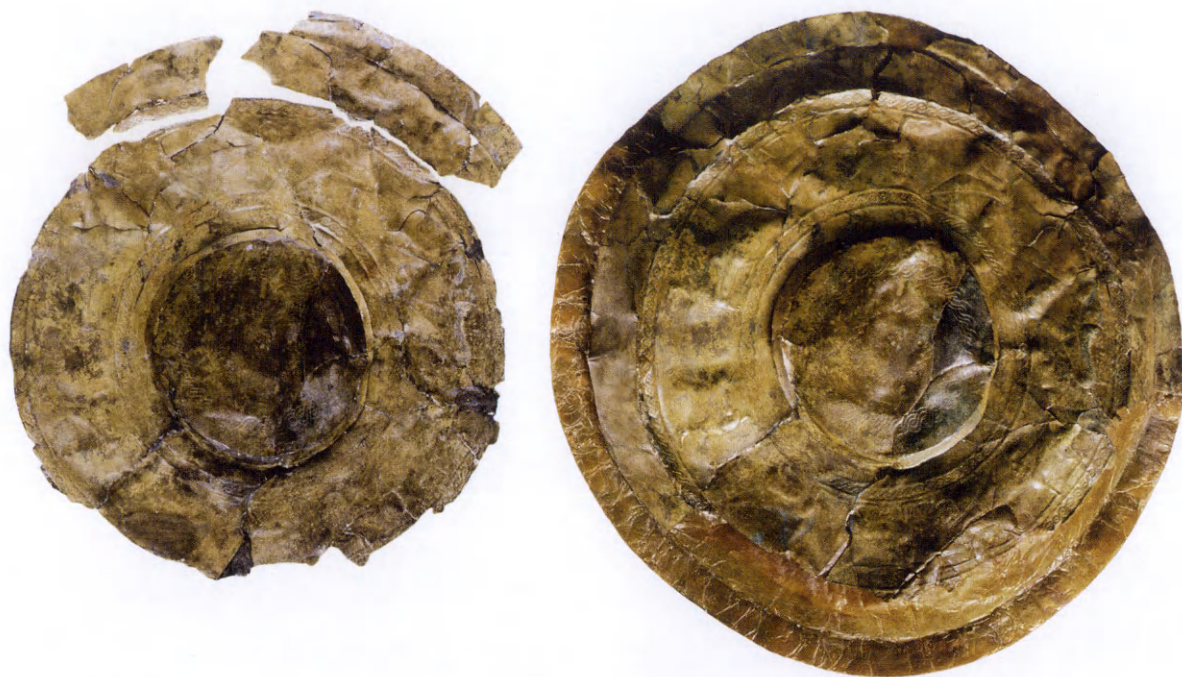
Χάλκινη ασπίδα με ρόδακα στο κέντρο και ζώνη με ταύρους στην περιφέρεια.

Τμήματα χάλκινων ασπίδων με διάφορα διακοσμητικά θέματα μεταξύ των οποίων και πτερωτό ηλιακό σύμβολο (κάτω δεξιά).

Ασπίδα «Σακελλαράκη». Χάλκινη ομφαλωτή ασπίδα με ζώνη έξι κρανοφόρων καθήμενων σφιγγών, μιας χωρίς κράνος και τεσσάρων καθήμενων γρυπών.

Λεπτομέρειες της ασπίδας του πίν. 39.

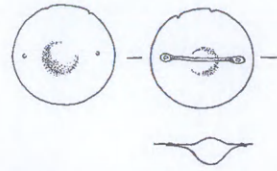

Λεπτομέρειες της ασπίδας του πίν. 39.

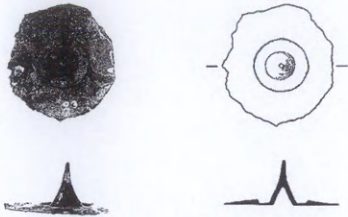

1. Με επίπεδο ομφαλό

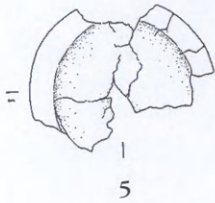
2. Με καρπύλο ομφαλό

3. Με κωνικό ομφαλό

4. Τύπος Herzsprungschild

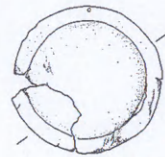
5

6

7

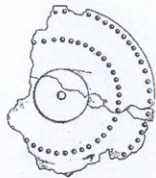

8

9

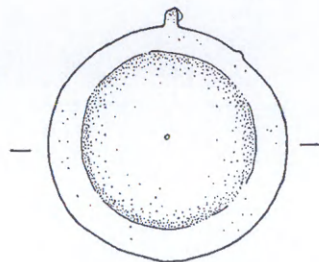
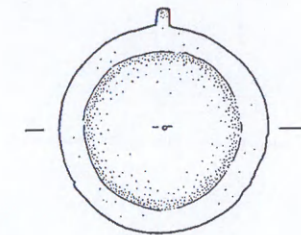
5-9. Κυκλικά με θολωτό σόμα και εκπεφρασμένο πλατύ περιχέλιωμα

10

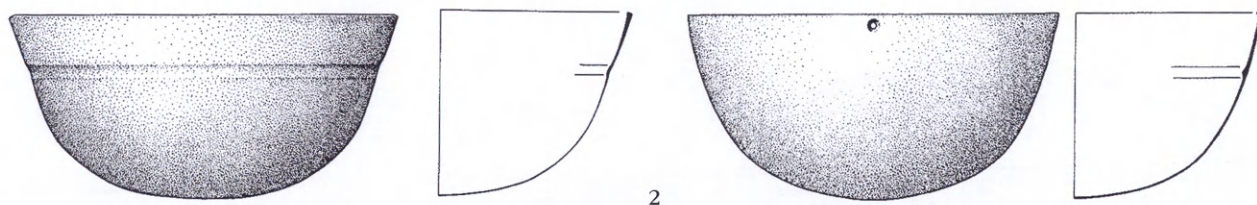

11

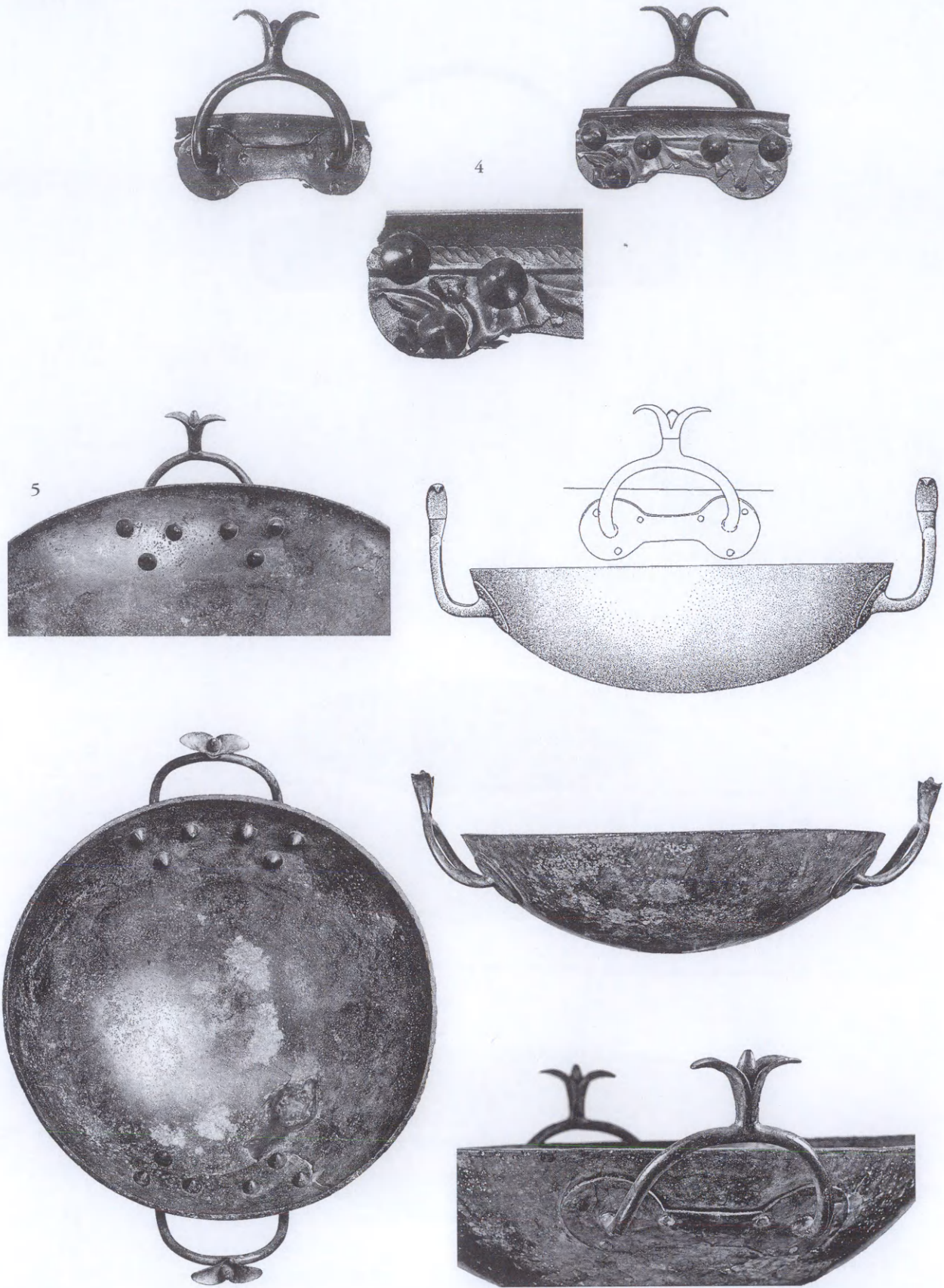
12

Χάλκινα ασπίδια διαφόρων τύπων (1-10),
χάλκινο ασπίδιο με παράσταση Ερμή, 590-520 π.Χ. (11) και χάλκινα κύμβαλα (12).

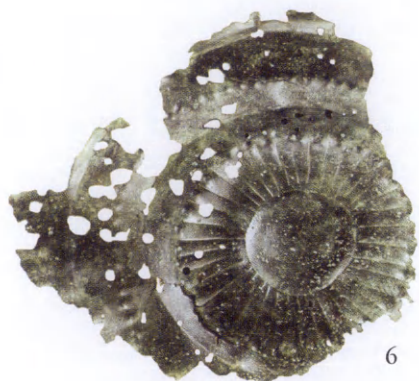
*Χείλος και λαβή σχήματος Ω από χάλκινη φιάλη (1)
και ακέραιες χάλκινες ημισφαιρικές φιάλες (2-3).*

Χάλκινες φιάλες με τοξοειδείς λαβές που επιστέφονται από άνθος λωτού. Στη μία σώζεται τμήμα του χείλους και του σώματος με παράσταση σφίγγας στο εσωτερικό (4).

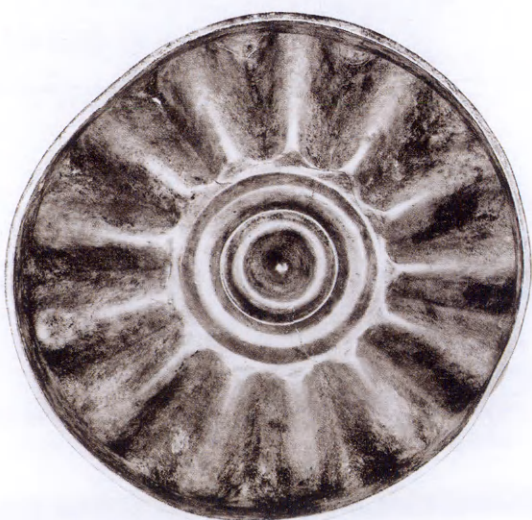
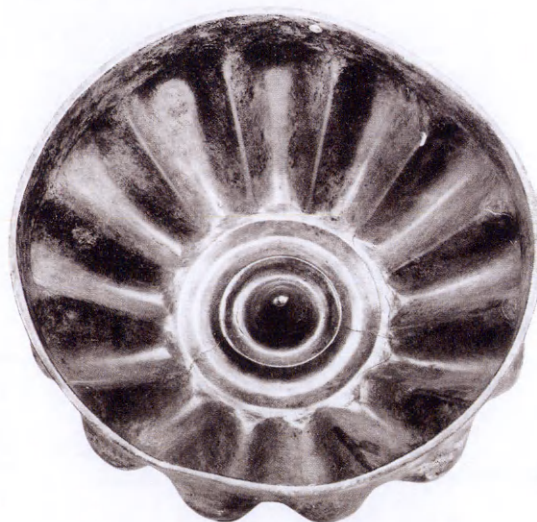

6

7

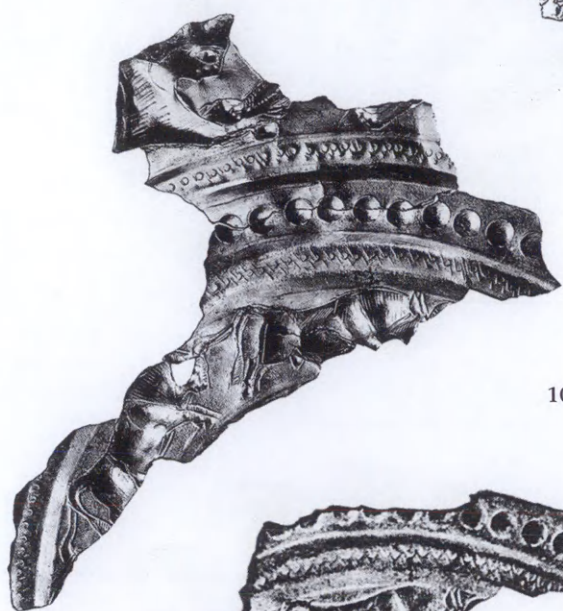
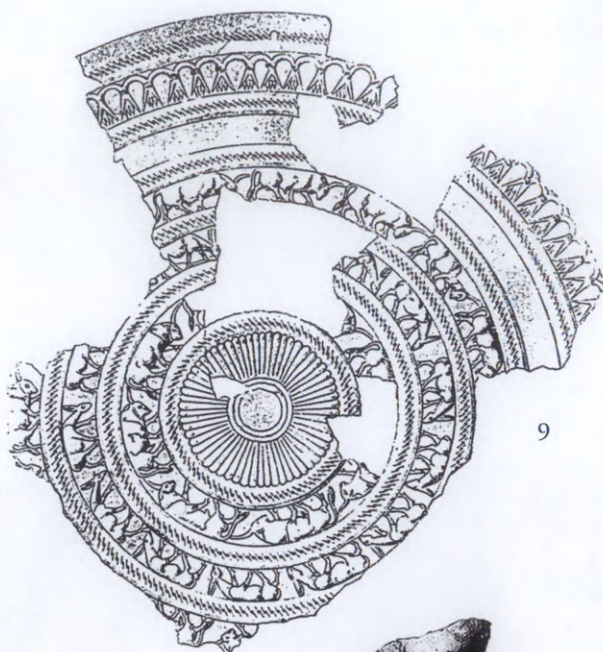

8

Τμήματα χάλκινων ομφαλωτών γλωσσωτών φιαλών (6-7)
και ακέραιη χάλκινη βαθειά γλωσσωτή φιάλη (8).

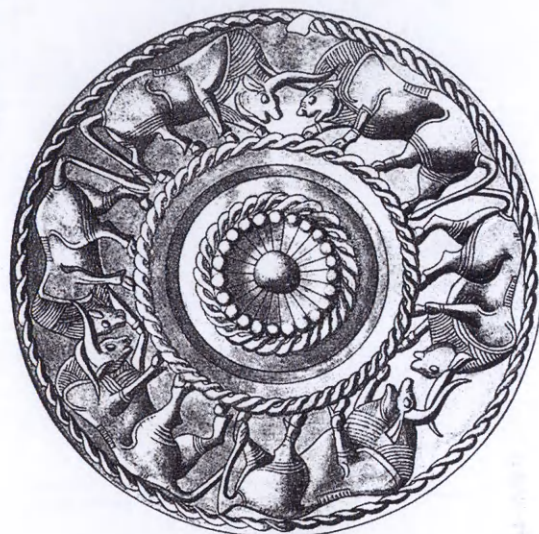
10

10α

Τμήματα χάλκινων φιαλών με ταύρους που βαδίζουν και αίγες σε βοσκή (9), με ταύρους σε καλπασμό και αντωπές σφίγγες (10) και με καθήμενους ταύρους (10α).

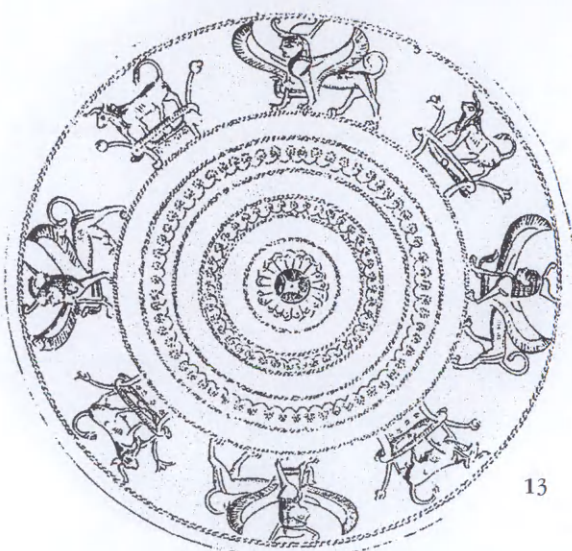

Χάλκινη ομφαλωτή φιάλη με ζεύγη συγκρουόμενων ταύρων.

12

13

14

Χάλκινες αβαθείς φιάλες με παραστάσεις σφιγγών (12, 13) και με σκαραβαίο στο κεντρικό μέταλλο που περιβάλλεται από ζώνη γερακιών (14).

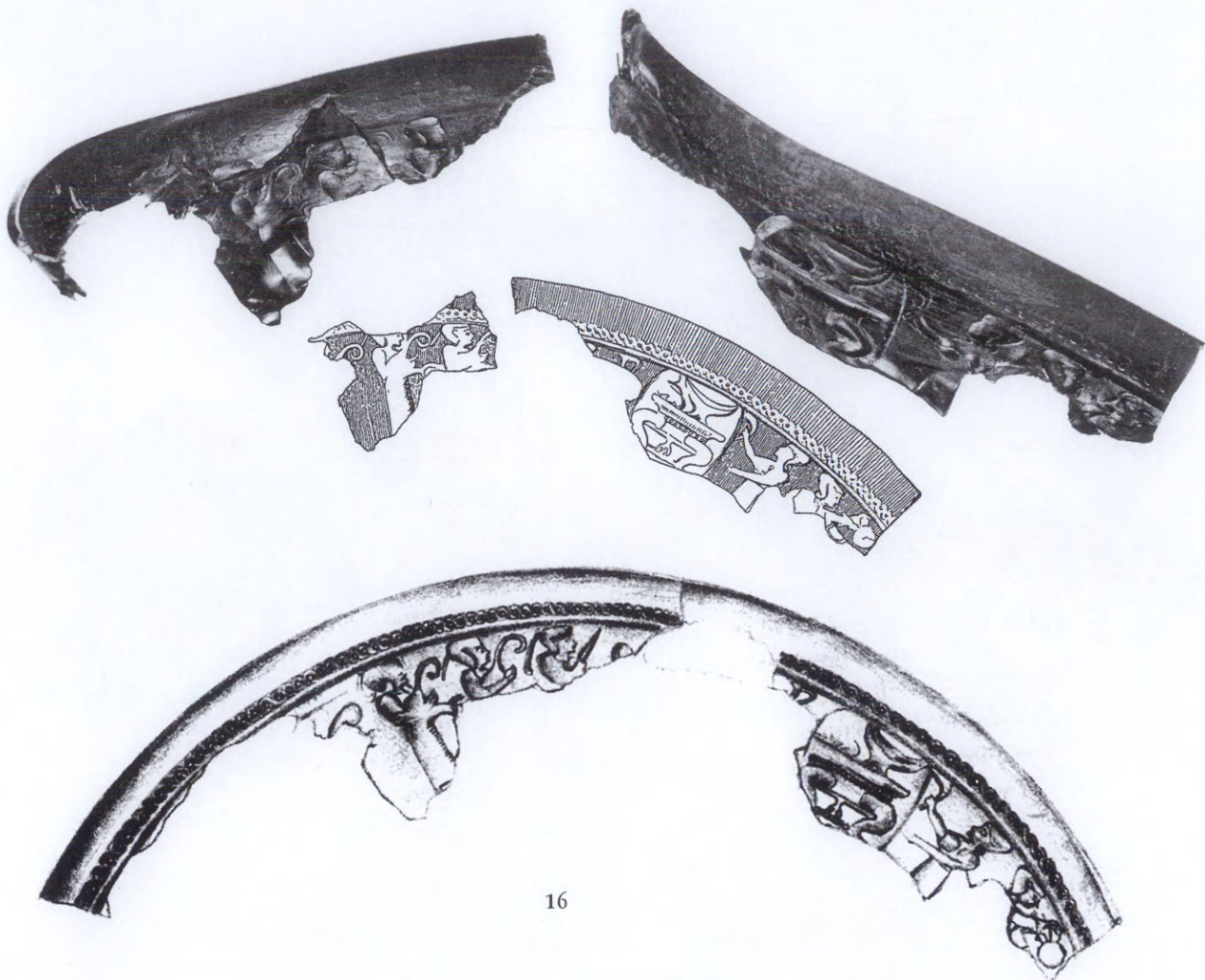

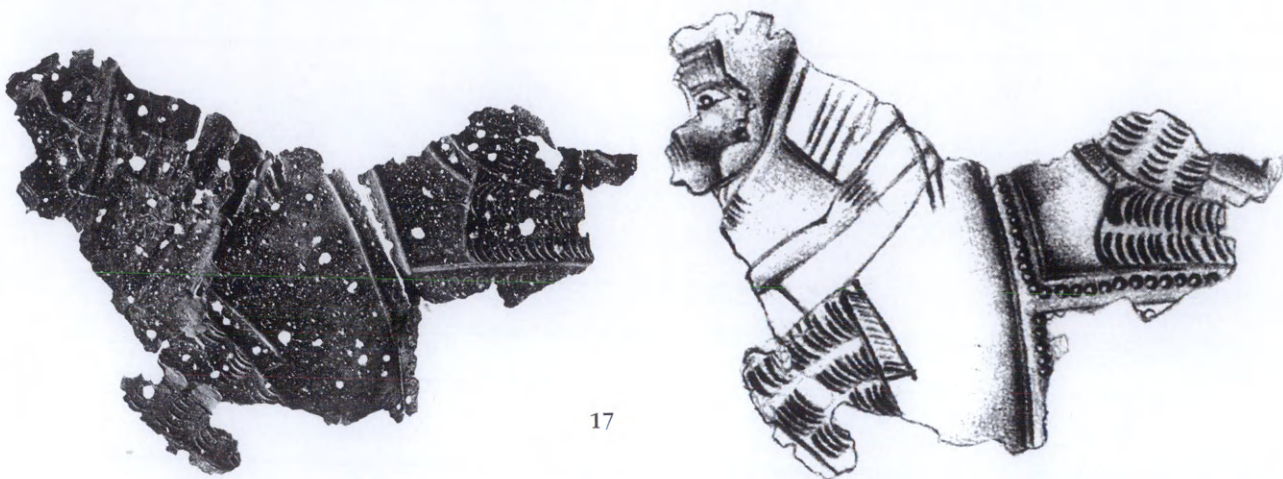
15

Τμήματα χάλκινης ψιάλης με σκηνή χορού και προσφορών.

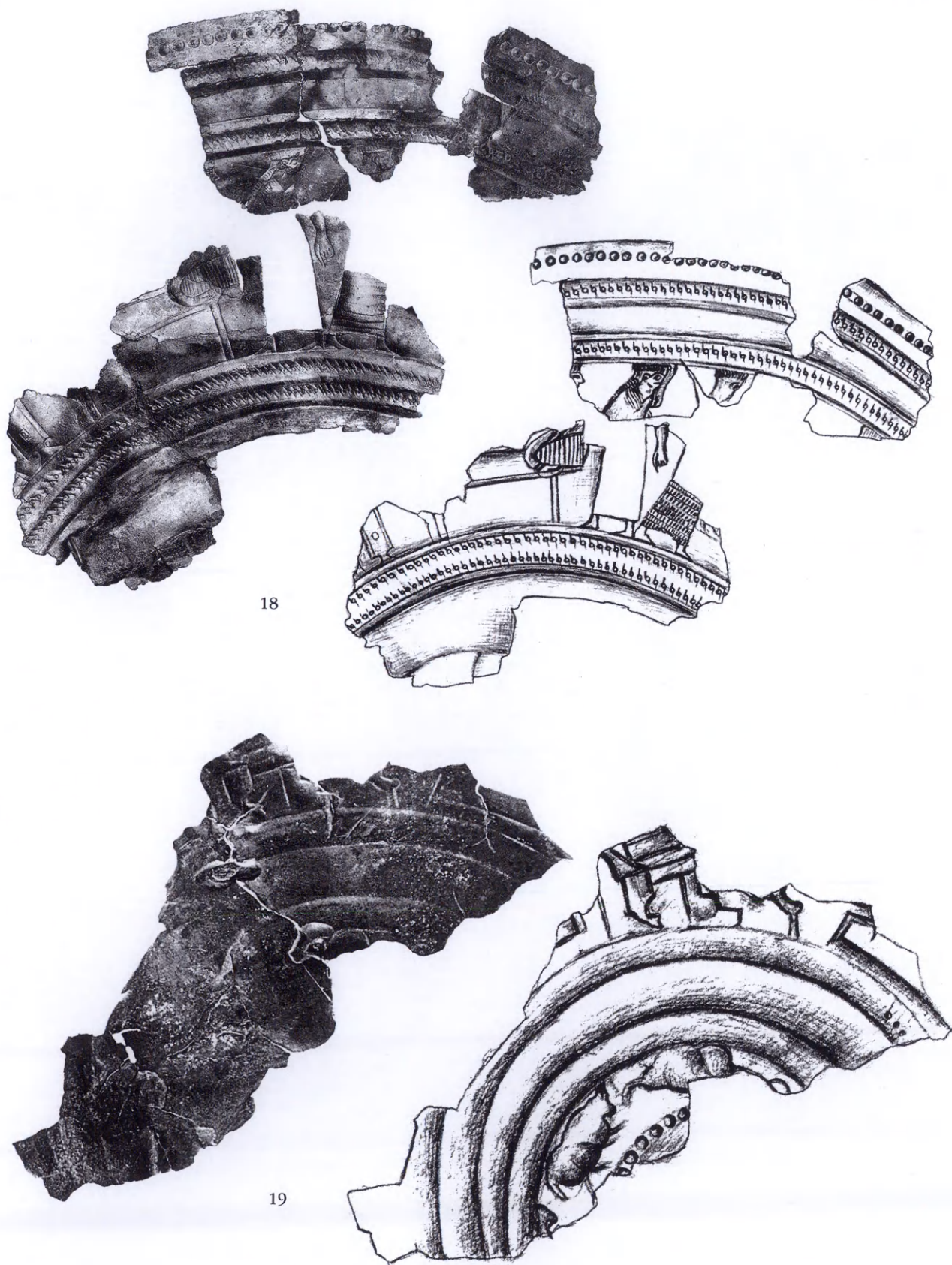

Τμήμα χάλκινης ημισφαιρικής φιάλης με παράσταση πομπής μουσικών προς τρίποδα.

Τμήμα χάλκινης φιάλης με παράσταση κιθαρωδού και ένθρονης γυναικείας μορφής.

18

19

Τμήματα χάλκινων φιαλών με σκηνές συμποσίου.

Χάλκινη πρόχους σε σχήμα ανθρώπινης κεφαλής.

21

22

23

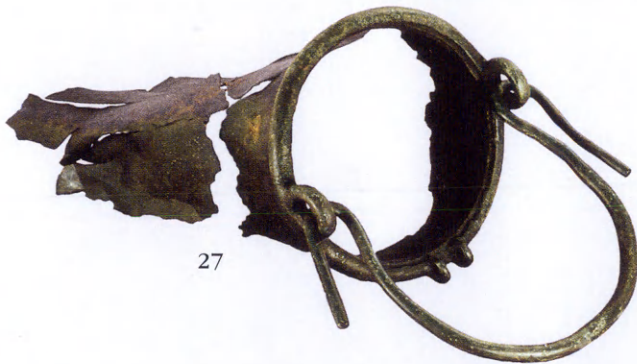
24

25

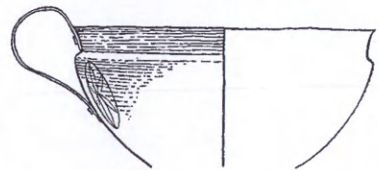
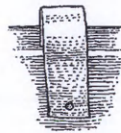
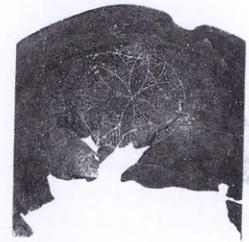
26

27

28

29

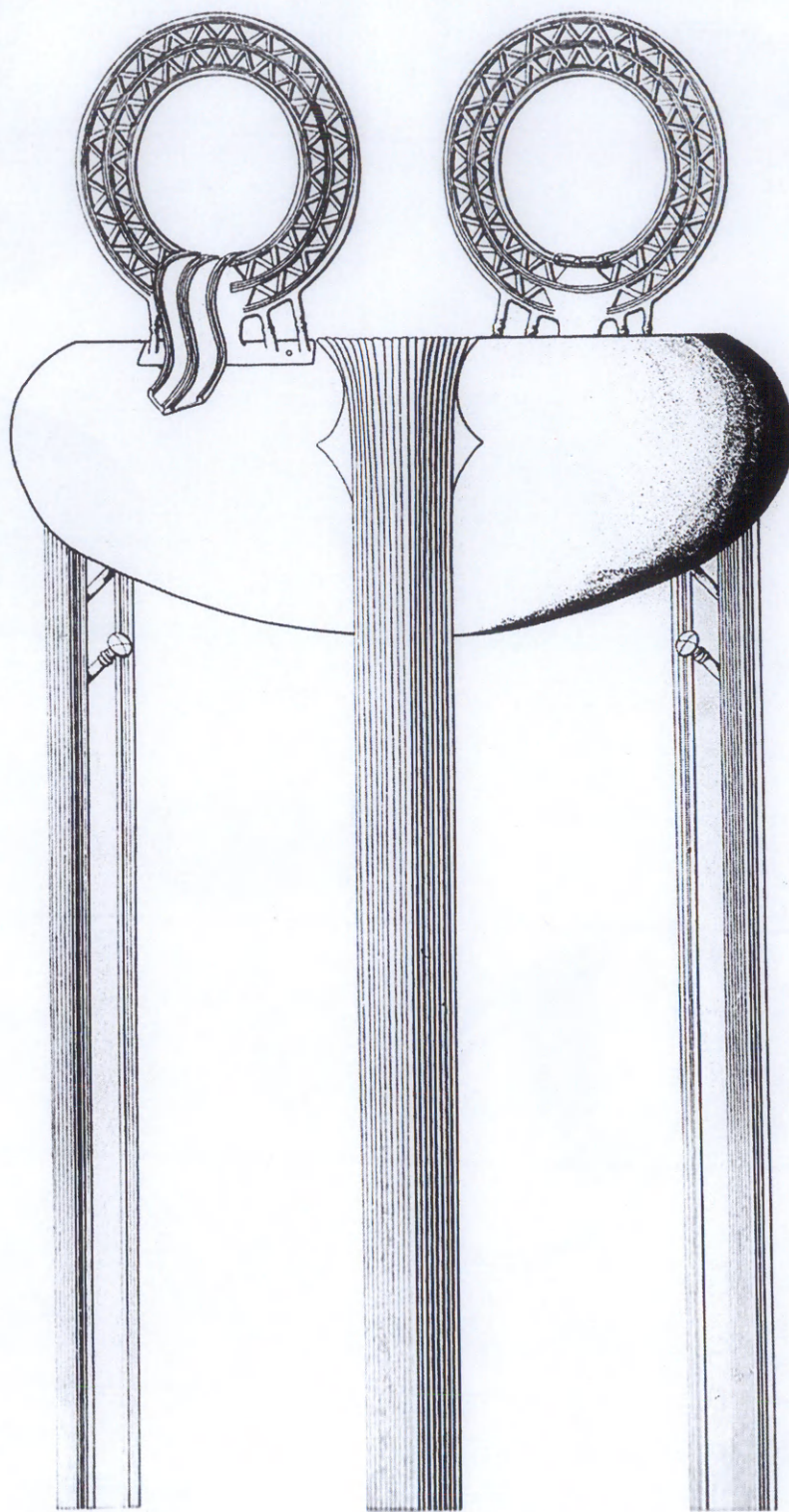
30

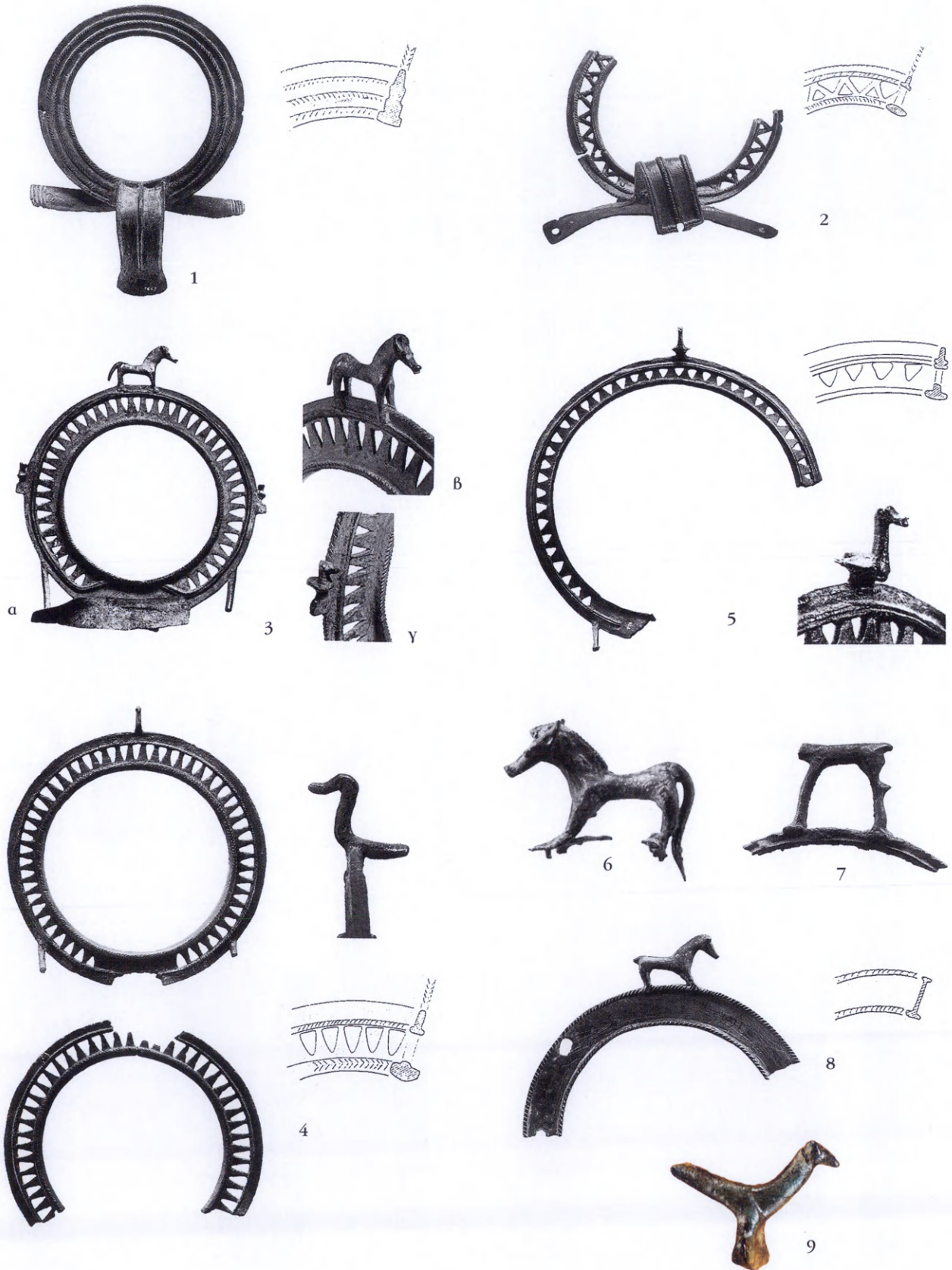
31

Χάλκινα αγγεία διαφόρων τύπων.

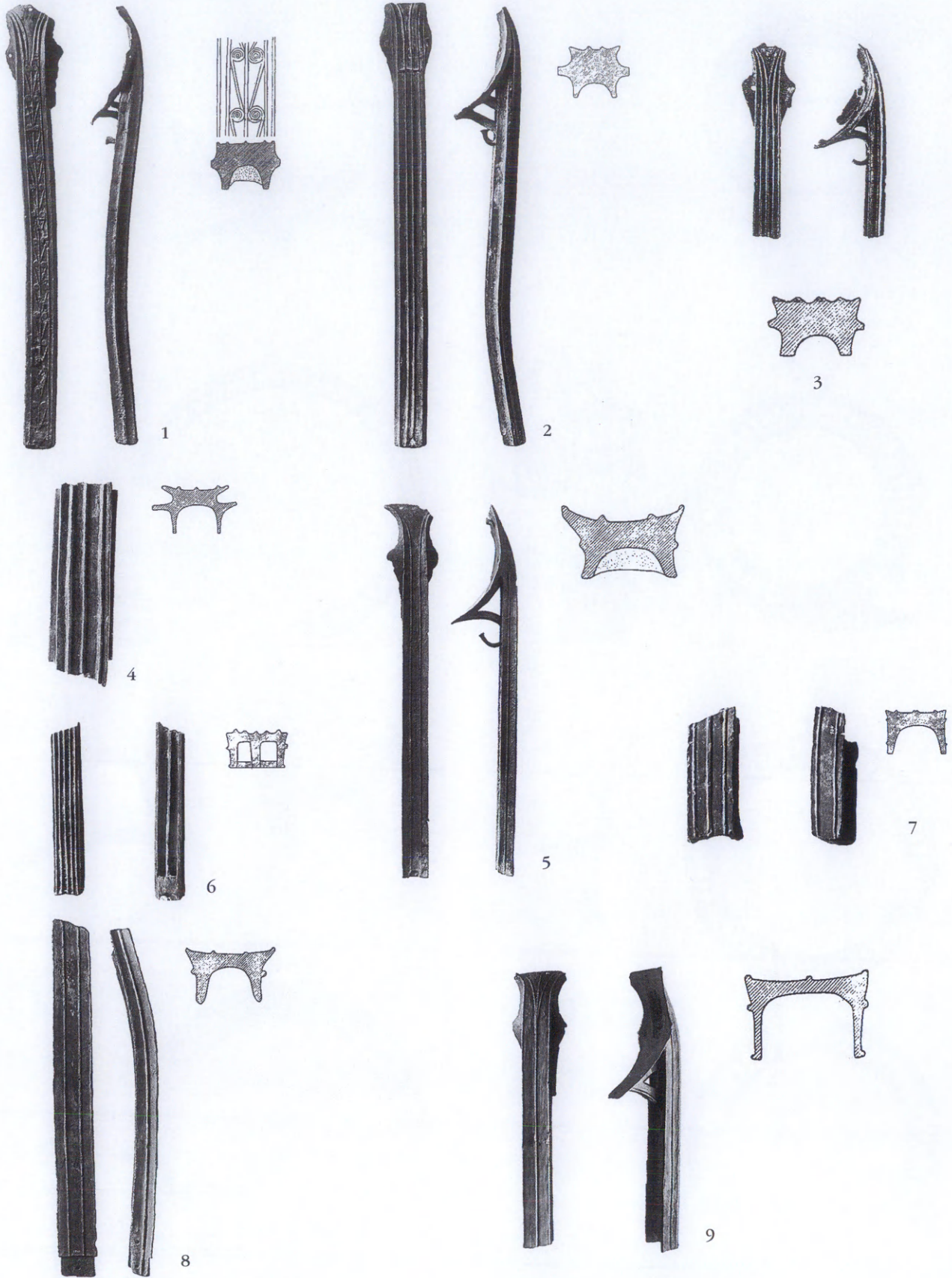

Αναπαράσταση τριποδικού λέβητα από την Ολυμπία (σχέδιο M. Maass).

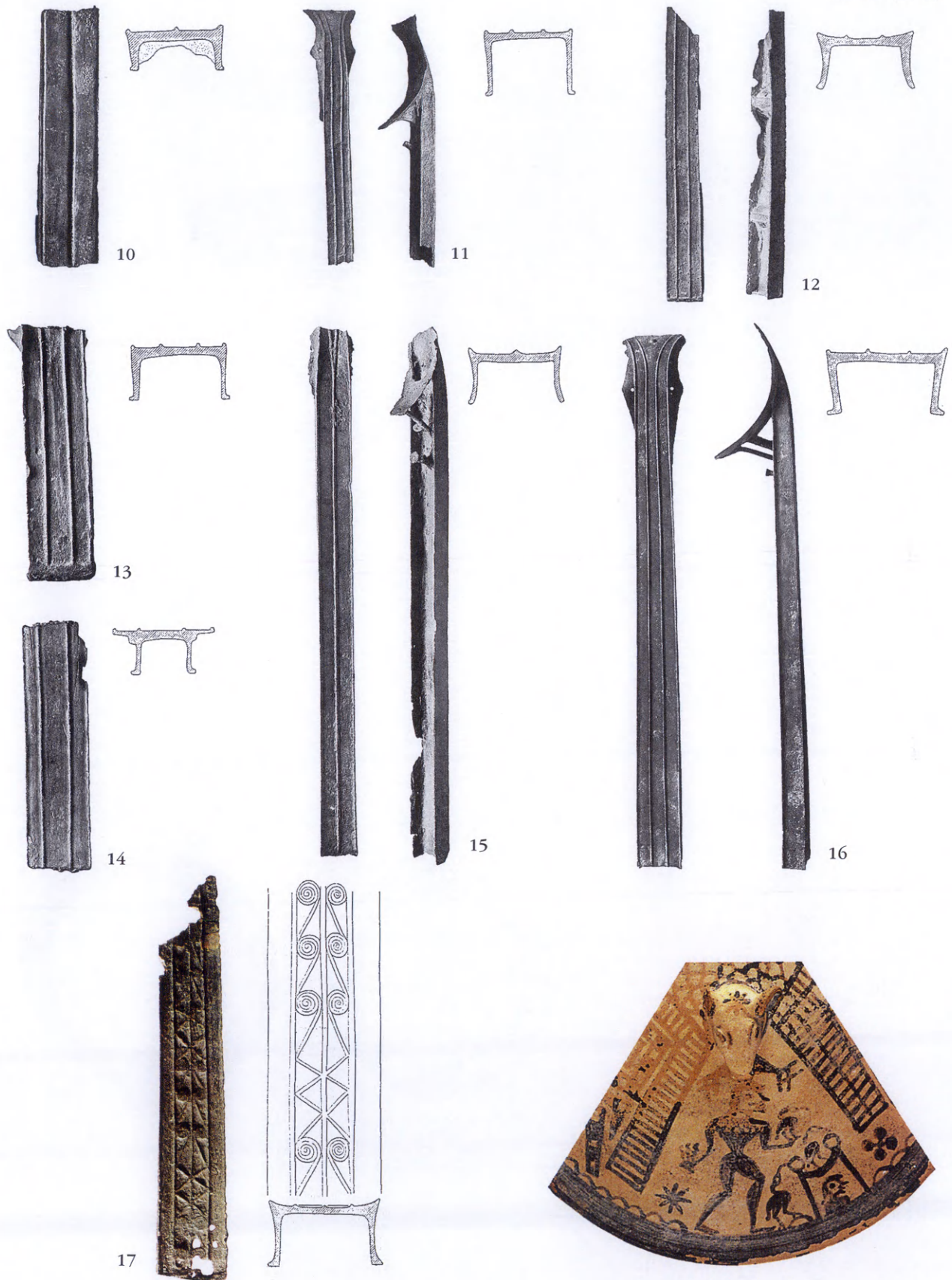

Λαβές διαφόρων τύπων από χάλκινους τρίποδες.

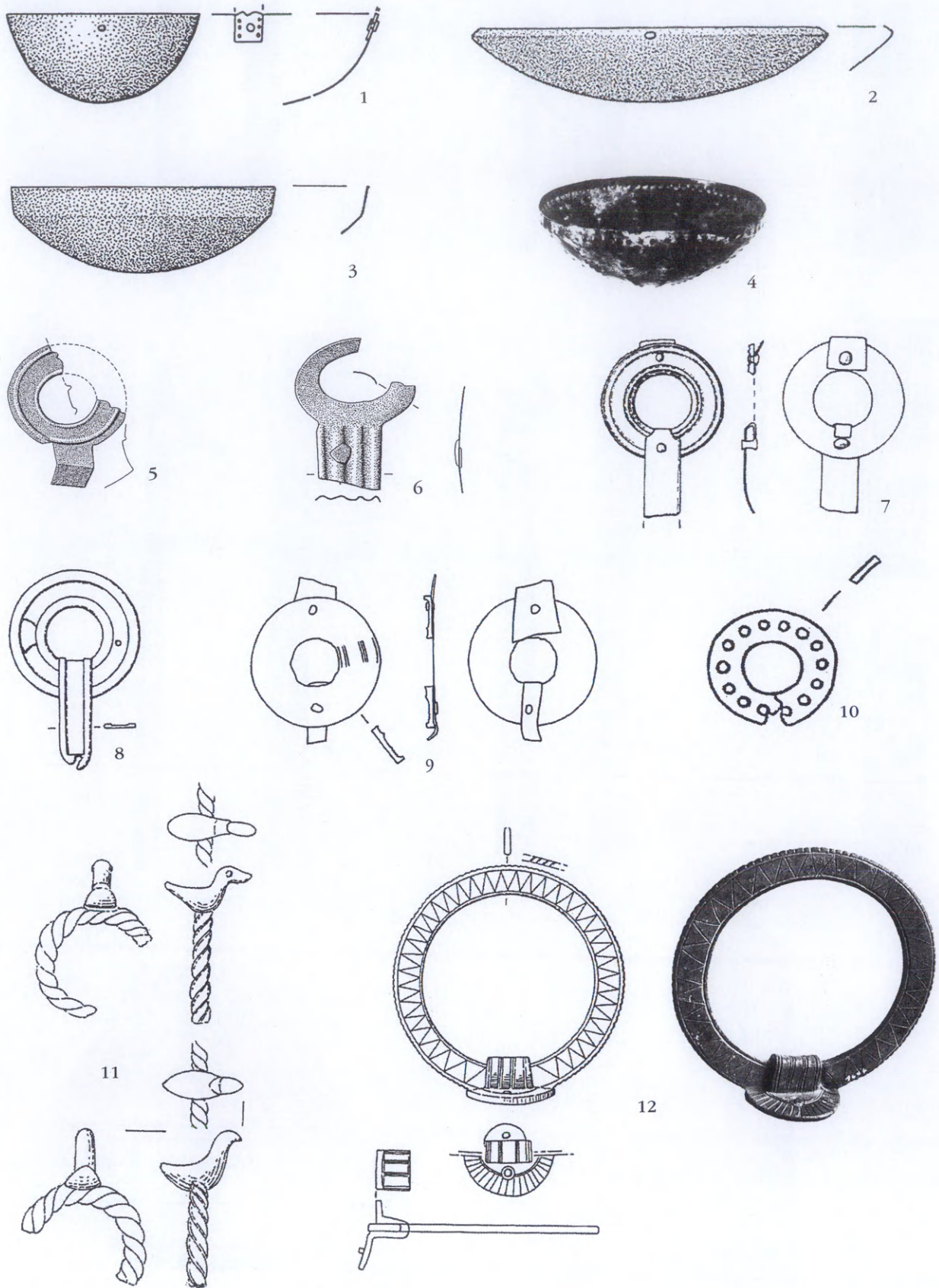

Πόδια διαφόρων τύπων από χάλκινους τρίποδες.

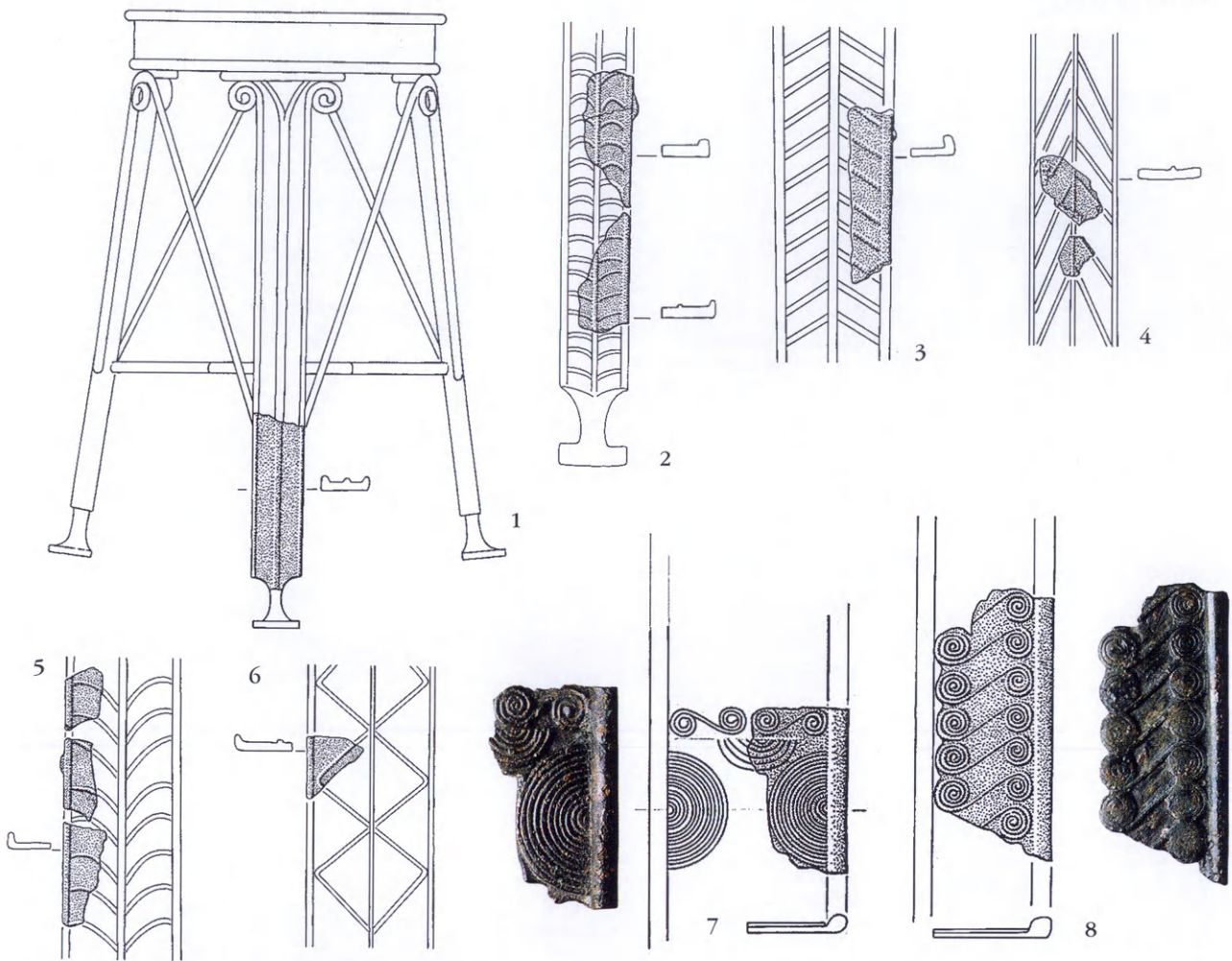

Πόδια διαφόρων τύπων από χάλκινους τρίποδες και τμήμα πήλινου αγγείου από τη Φορτέτσα με απεικόνιση τρίποδα.

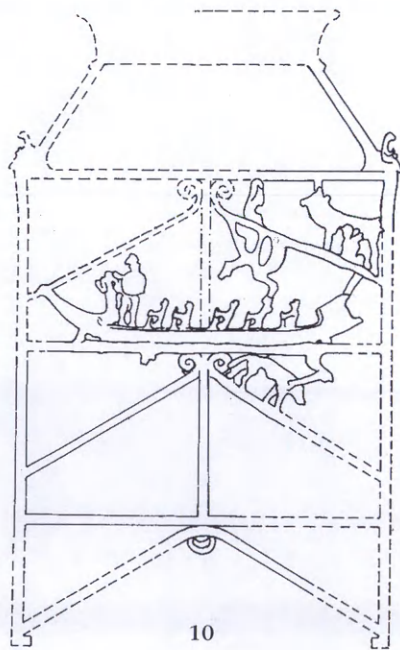

Χάλκινοι μικροσκοπικοί λέβητες διαφόρων τύπων.

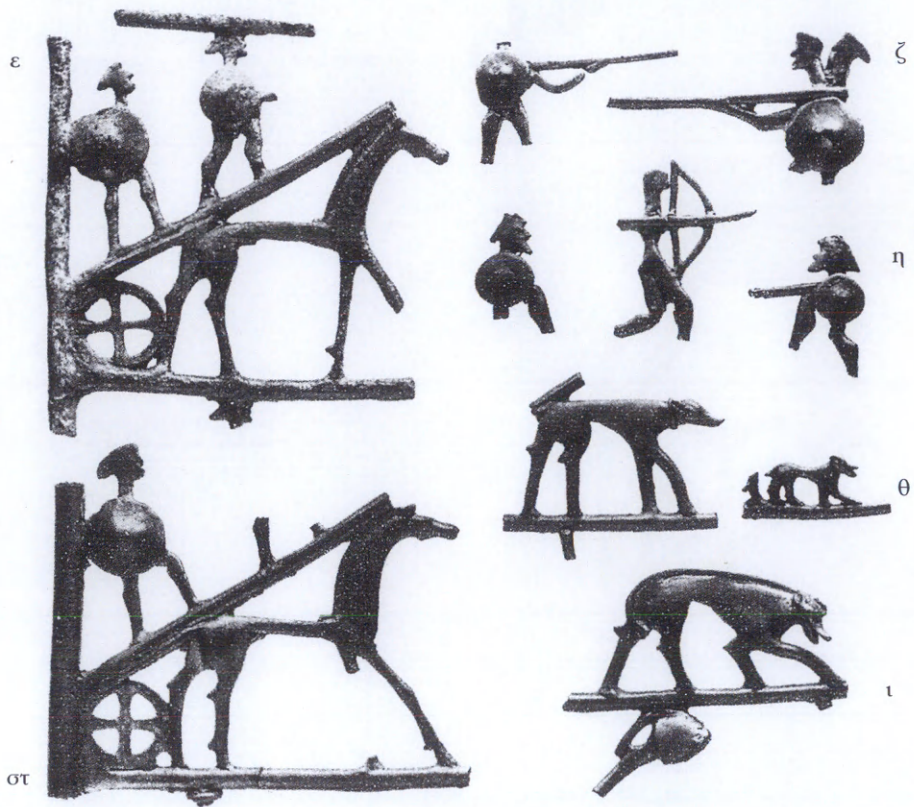
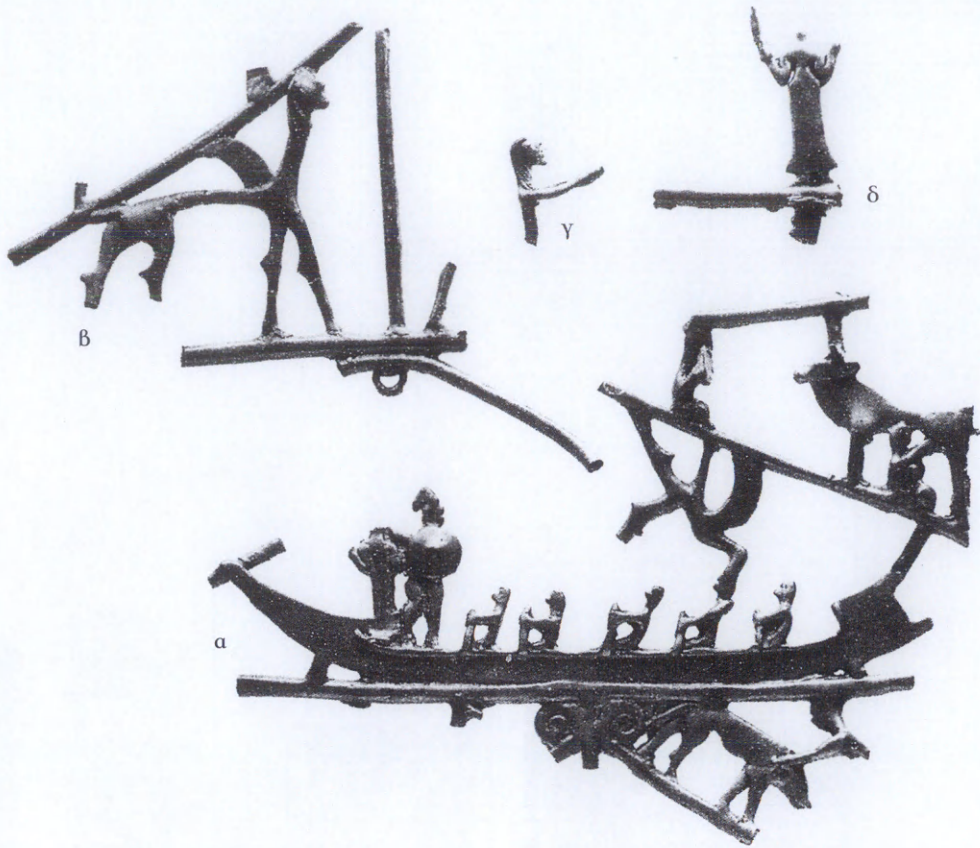
Δελφοί

10

Χάλκινες τριποδικές βάσεις και τετράπλευροι υποστάτες.

Τμήματα χάλκινου τετράπλευρου υποστάτη με διάφορες σκηνές.

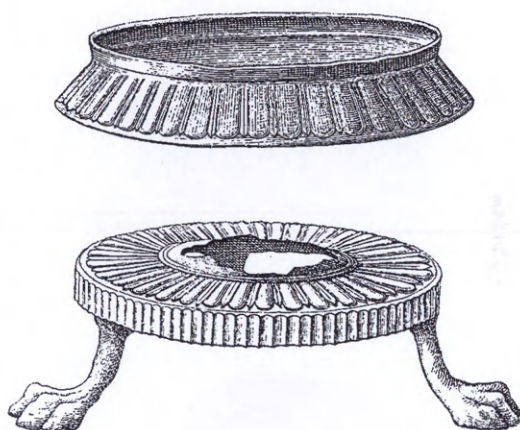

Τμήματα από τον χάλκινο τετράπλευρο υποστάτη και χάλκινοι τροχοί.

Χάλκινες λαβές λεβήτων, υδρίας και κρατήρων.

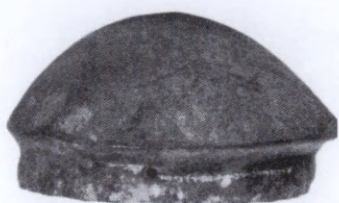

Λαβές και πόδια χάλκινων σκευών σε διάφορες μορφές.

Το ανδρικό μινωικό χάλκινο ειδώλιο.

1

α. Τριάδα της Δρήρου

β. Απόλλων Δρήρου

2

3

4

γ. Αφρατί

Χάλκινα ανδρικά ειδώλια Γεωμετρικής περιόδου.

Χάλκινα γυναικεία ειδώλια Γεωμετρικής περιόδου.

Το χάλκινο ανδρικό δαιδαλικό ειδώλιο.

1

3

4

Χάλκινα αρχαϊκά ειδώλια (1, 3, 4) και περίτμητο έλασμα.

α. Τμήματα από χάλκινα χέρια ειδωλίων.

β. Τμήματα από μεγαλύτερα πλαστικά έργα.

1

2

Κεφαλές ελληνιστικών χάλκινων ειδωλίων.

1

2

3

Χάλκινα ειδώλια σφιγγών.

1

2

3

6

α

β

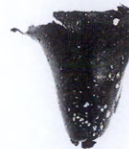

α

β

7

γ

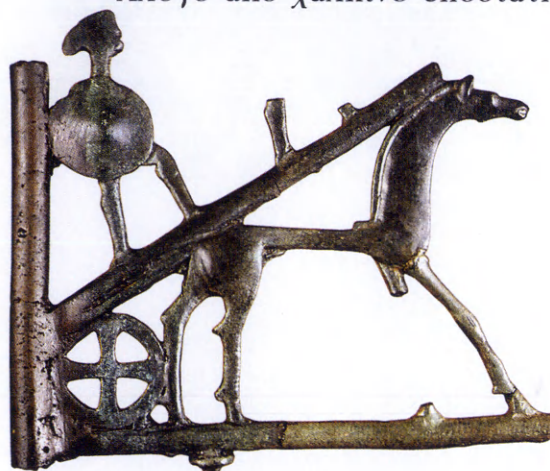

8

Χάλκινα ειδώλια ταύρων και τμήματα άλλων ζώων.

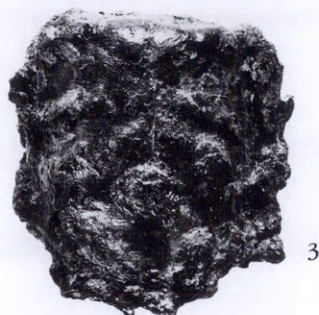

Άλογο από χάλκινο υποστάτη

α. Τμήματα χάλκινων ειδωλίων αλόγων.

Γρύπας

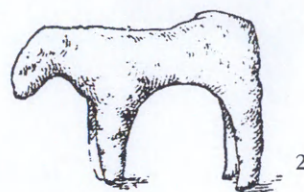

β. Χάλκινο αυτί γρύπα και χάλκινα ειδώλια λεόντων.

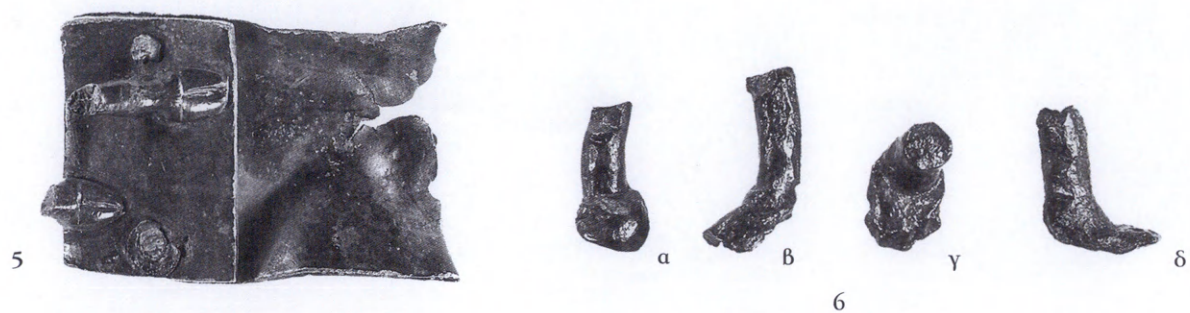

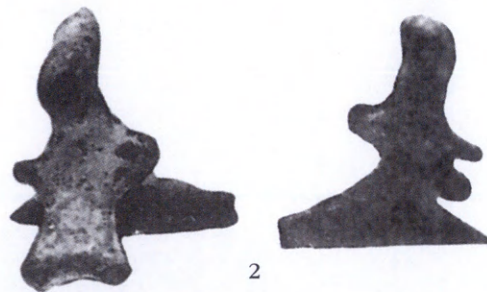
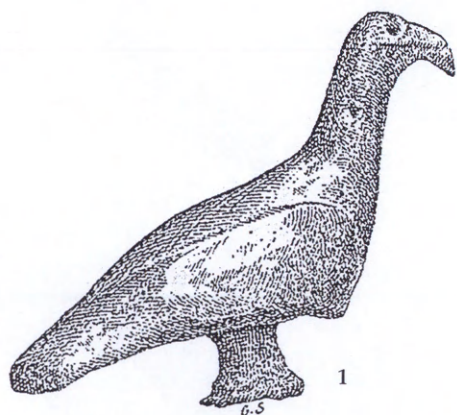
α. Χάλκινα ειδώλια αιγάρων.

β. Χάλκινα ειδώλια κριού (1), προβάτου (2), ελαφιού (3) και σκύλου (4).

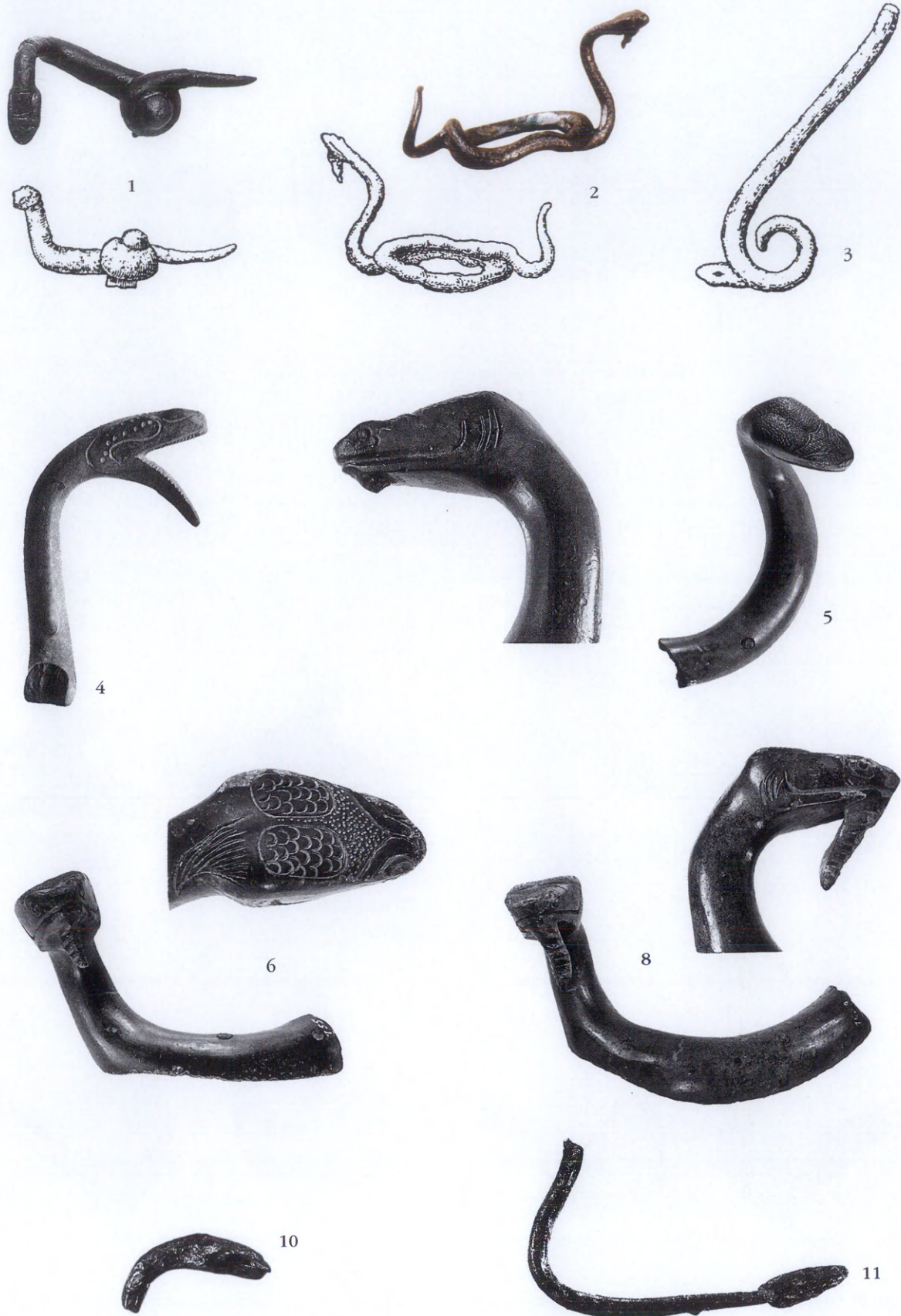

α. Πόδια από διάφορα χάλκινα ζώομορφα ειδώλια.

β. Χάλκινα ειδώλια πτηνών.

Χάλκινα ειδώλια φιδιών.

Χάλκινες πόρπες διαφόρων τύπων.

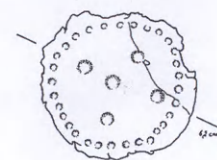

*Χάλκινη πόρπη του τύπου με φυλλόσχημο τόξο.
Απεικονίζονται από τη μία πλευρά ο Ηρακλής εναντίον των Μολιόνων και
από την άλλη δύο αντιμέτωποι τοξότες επάνω σε πλοίο.*

Στρεπτές (1) και κυματοειδείς (2) ράβδοι, ελικοειδή στελέχη (3) και κορβία (4), από χαλκό.

5α

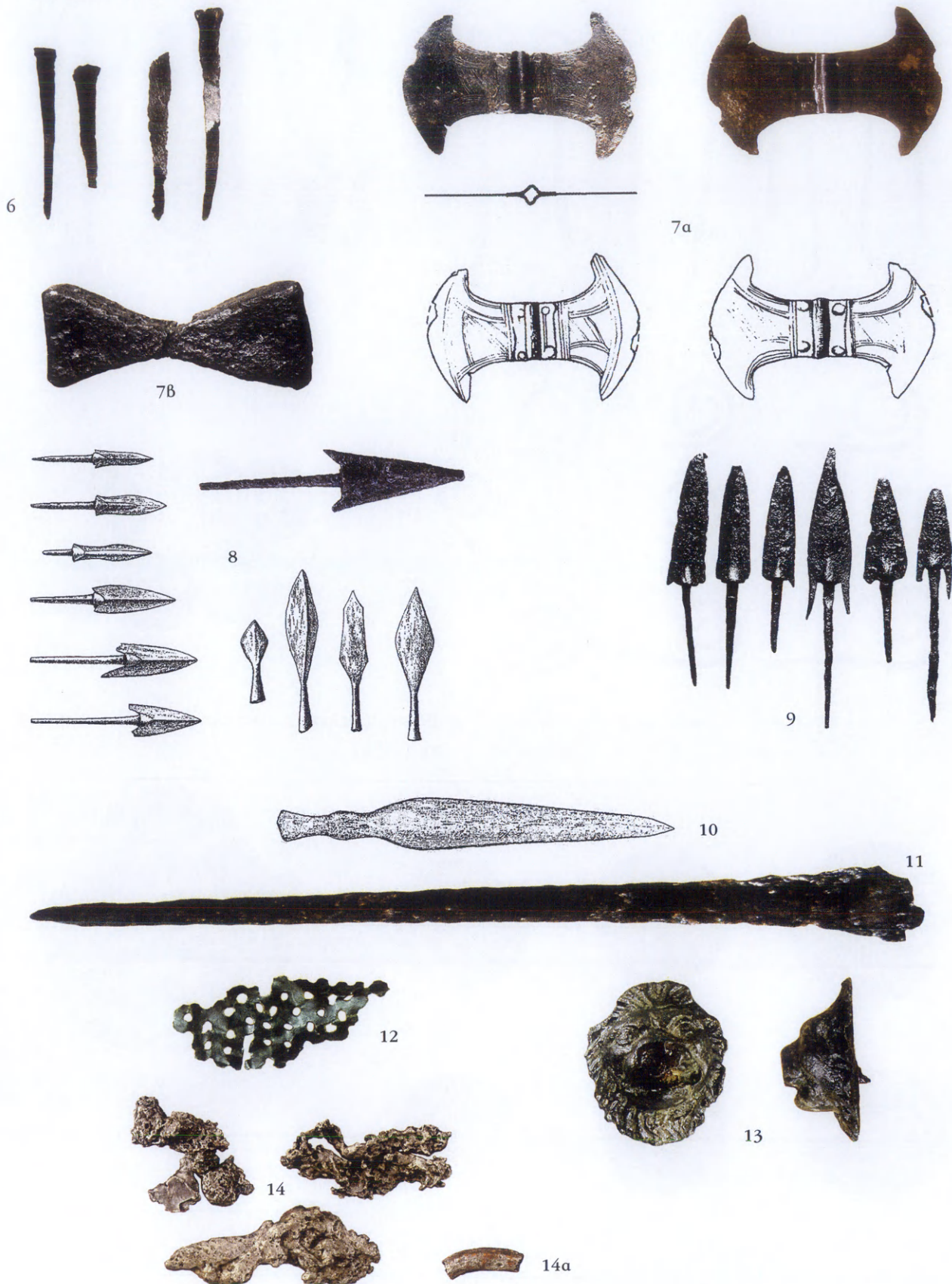
5β

5γ

Jd. 70

Κυκλικά ελάσματα με απεικόνιση γυναικείας κεφαλής (5α), έλασμα με παράσταση οκλάζοντος νηπίου ανάμεσα σε δύο όρθια ζώα (5β) και δισκοειδές έλασμα με στιγμές (5γ), από χαλκό.

Αντικείμενα από χαλκό, μόλυβδο και σίδηρο.

1

2

3

4

5

Μικροσκοπικά σκεύη: Χρυσός τρίπους (1),
τμήματα από χείλη χρυσών σκευών (2-4) και ασημένιο ανθέμιο (5).

Χρυσό περιδέραιο (1), χρυσές χάνδρες διαφόρων τύπων (3-7) και χάνδρες από ήλεκτρο με την οπή επενδεδυμένη με φύλλο χρυσού (2).

Χρυσά περιάπτα: Παράσταση τριών γυναικείων μορφών (1), παράσταση ιππέα και αλόγου (2) και άλλα σε διάφορα σχήματα (3-6).

7

1

8

Κανιαλή - Τεκκέ

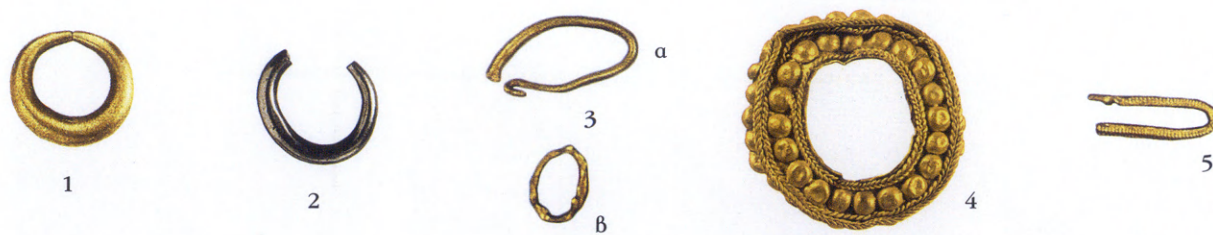

Φορτέτσα

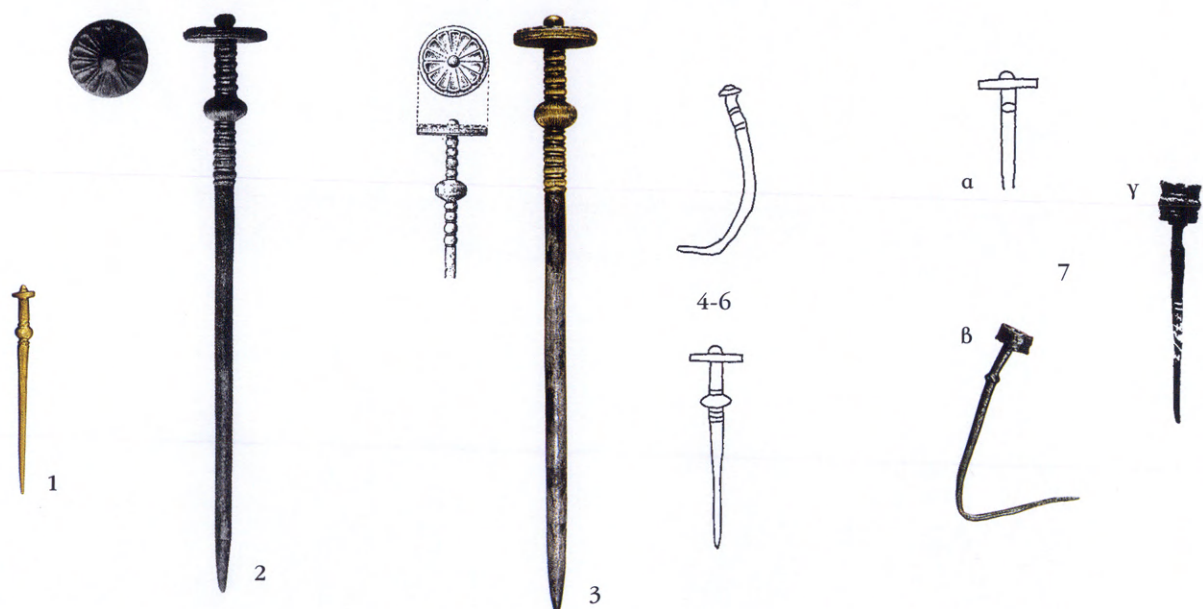

9

(1) Λεπτομέρεια από τον πίνακα 81,1.
Χρυσές κεφαλές από περίαιπα (7-8) και χρυσό περίαιπο (9).

α. Διάφορα κοσμήματα χρυσά (1, 3-5) και ασημένιο (2).

β. Περώνες: Από χρυσό (1, 2), άργυρο επιχρυσωμένο (3), άργυρο (4-6) και χαλκό (7-12).

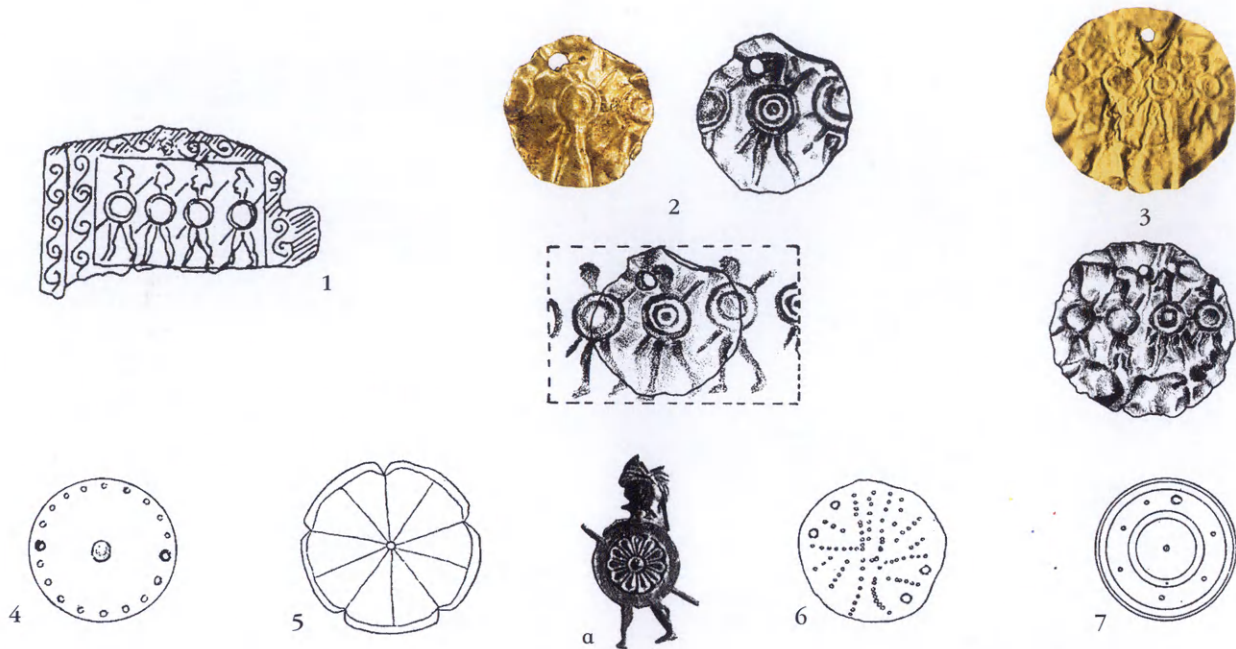
1

2

*Χρυσά περίτμητα ελάσματα με παραστάσεις: Δύο άνδρες εκατέρωθεν
γυναικείας μορφής (1), αντίνωτοι κρανοφόροι πολεμιστές (2).*

Μολύβδινο έλασμα από τον ναό της Ορθίας Αρτέμιδος

Χρυσά ελάσματα διαφόρων σχημάτων με παραστάσεις πολεμιστών που κρατούν ασπίδες (1-3) και άλλα διακοσμητικά θέματα.

Χρυσά κομβία (1), φυλακτήριο (7), ελάσματα διαφόρων σχημάτων (2-6), αστράγαλος ζώου με επένδυση φύλλου αργύρου (8) και χρυσός στατήρας Μεγάλου Αλεξάνδρου.

α. Χάνδρες από υαλόραζα (1-7) και ελεφαντόδοντο (8).

1

2

β. Γυάλινα αγγεία.

2
Χάνδρες από ήλεκτρο με οπή επενδεδυμένη με φύλλο χρυσού (1)
και κεφαλή από ήλεκτρο (2).

Κωδιόσχημα περίπτα από σάρδιο.

1

2

3

4

*Λαβή ξίφους από ορεία κρύσταλλο (1), κέρνος από πυρόλιθο (2),
πέλεκυς από γκρίζο λίθο (3) και σκαφίδιο (4).*

Λεπίδες και πυρήνες οφιανού.

1

2

α

β

3

4

5

6

7

8

9

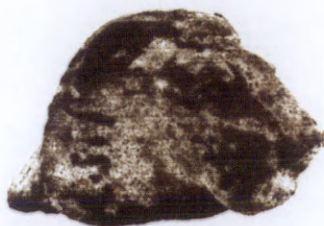
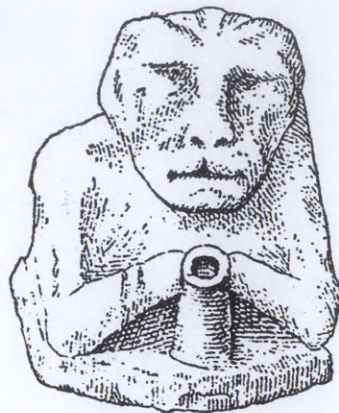

Ανθρωπόμορφα ειδώλια από φαγεντιανή.

1

2

3

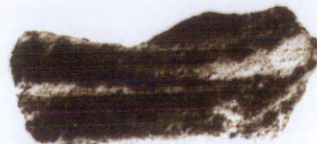
4

5

6

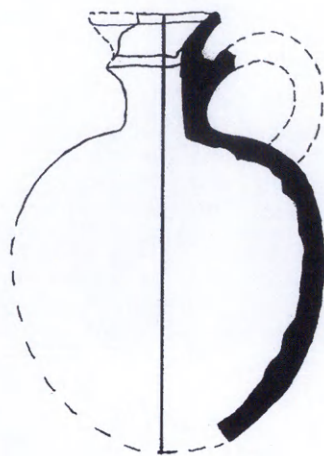

7

Ζώομορφα ειδώλια από φαγεντιανή.

1

2

3

4

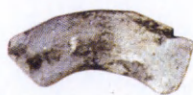
5

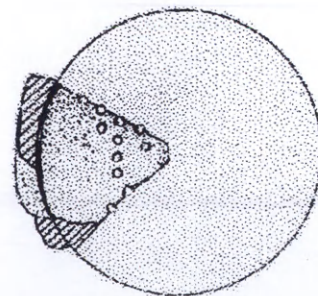
6

7

8

9

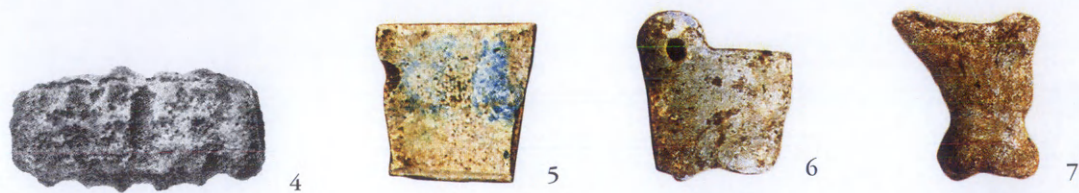
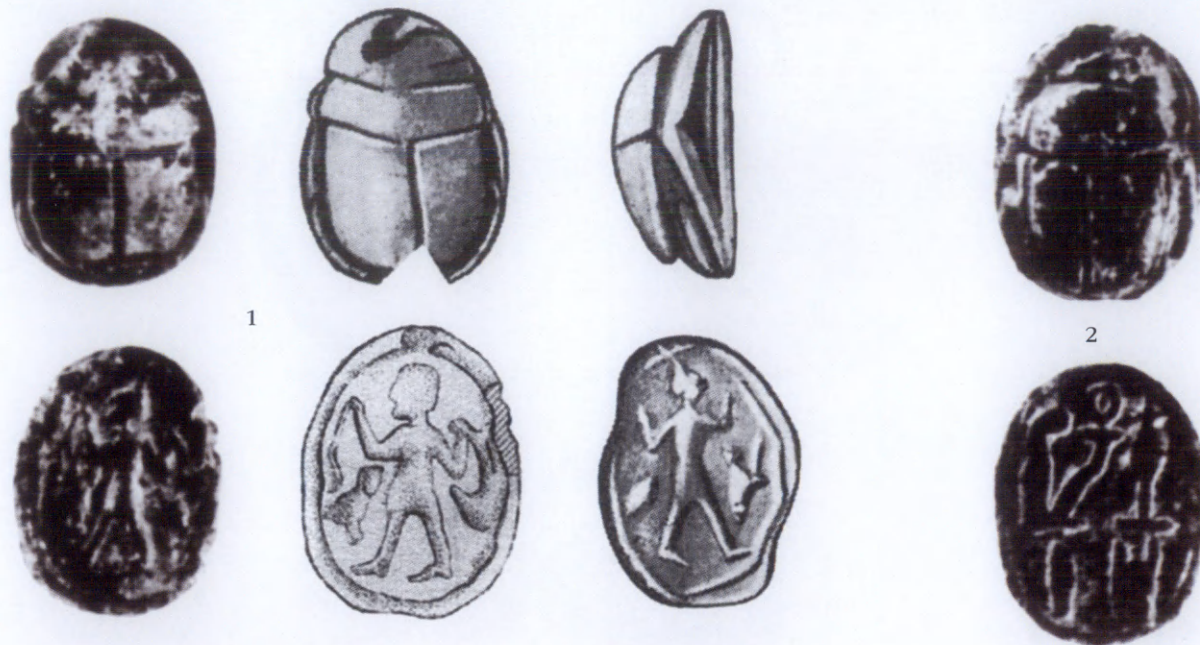
10

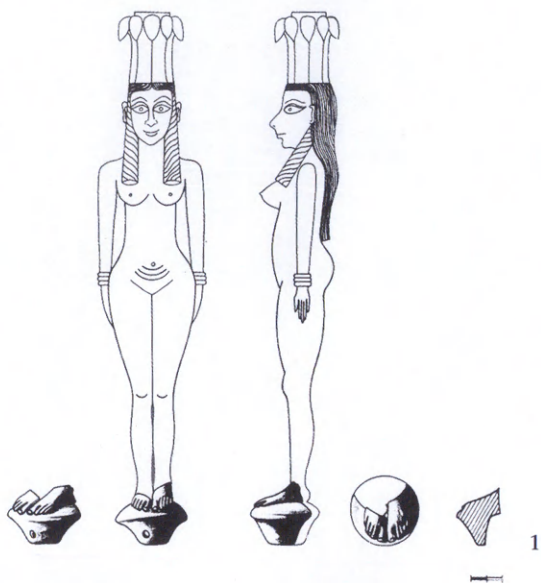
11

Αγγεία από φαγεντιανή.

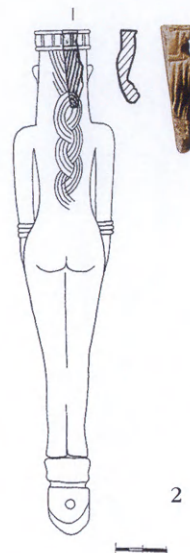
Σκαρβαίοι (1, 2), χάνδρες (3, 4) και άλλα αντικείμενα από φαγεντιανή.

1

MH: E 62

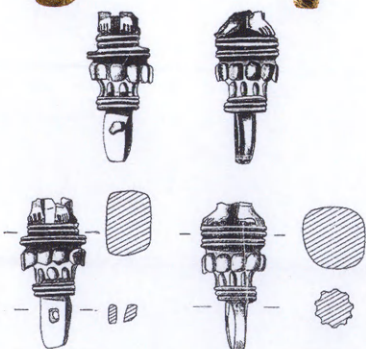

2

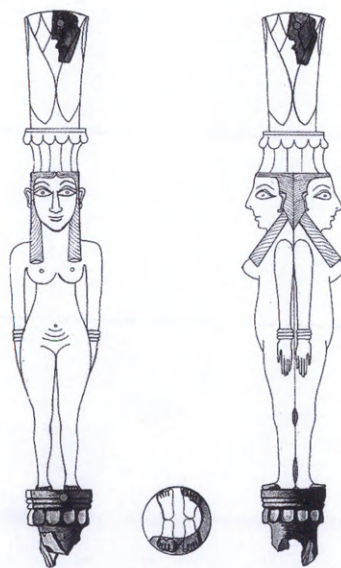
MH: E 638

3

EAM 11788/4

4

MH: E 635

MH: E 657

Ελεφάντινα ριπίδια: Τμήματα από τα πόδια και το κεφάλι με μορφή γυναίκας.

MH: E 634

MH: E 245

MH: E 634

MH: E 245

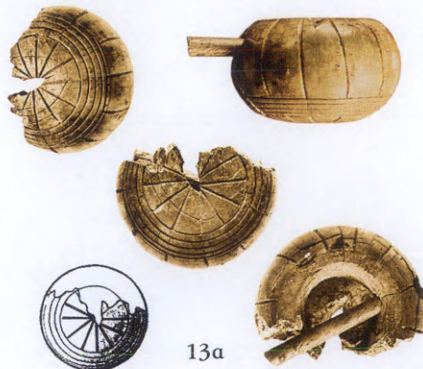
MH: E 588

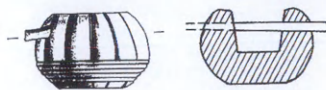
αρ.αν.
Ελ 83/455

MH: E 637

13a

αρ.αν. Ελ 84/186

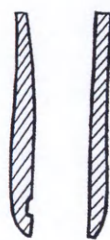
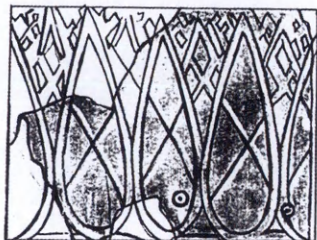
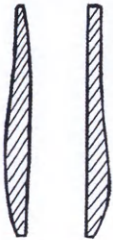
13B

MH: E 656

Ελεφάντινα ριπίδια: Τμήματα από γυναικεία μορφή, στέλεχος και μήλα λαβής.

8

EAM 11788/2

9

ΜΗ: E 654

ΜΗ: E 650

10

ΜΗ: E 652

11

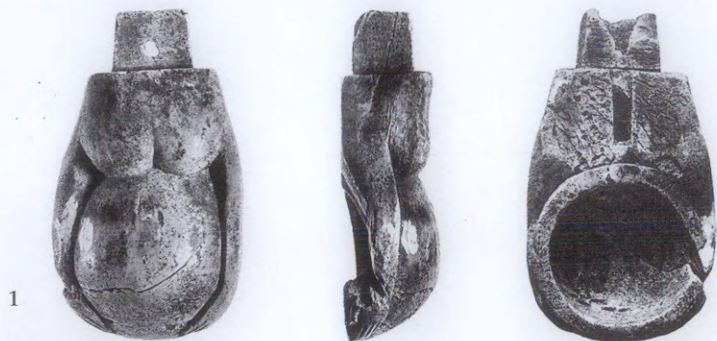
ΜΗ: E 651

12

Επίκρανο γυναικείας μορφής (8) και στελέχη από ελεφάντινα ριπίδια.

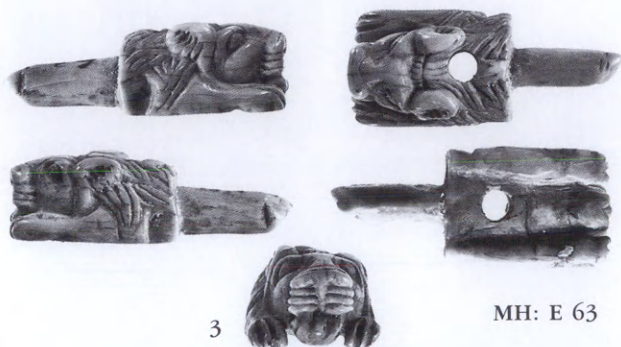
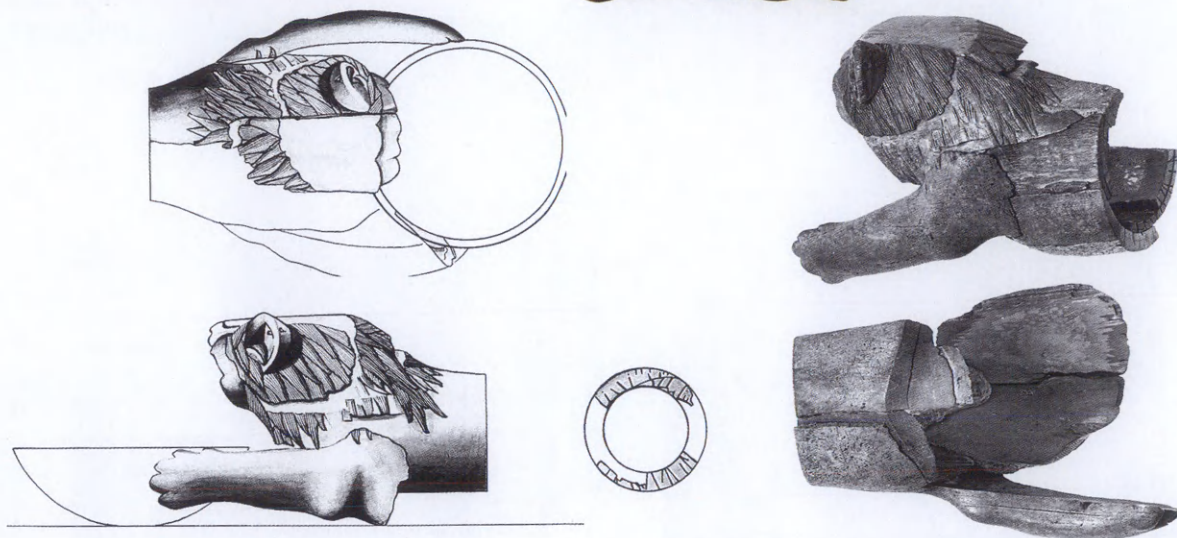
1

ΜΗ: Ε 70

2

ΜΗ: Ε 76

3

ΜΗ: Ε 63

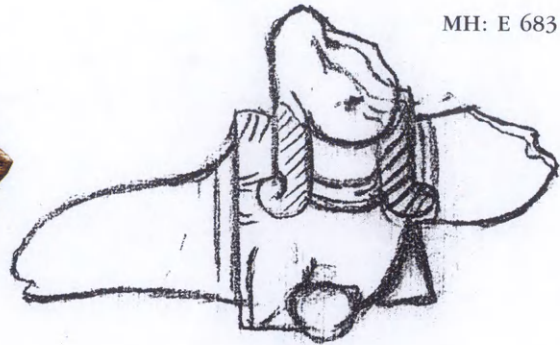

4

ΜΗ: Ε 61

Ανθρωπόμορφο ειδώλιο-σκεύος (1), καθιστός λέοντας-σκεύος (2), περόνη με λεοντόμορφη κεφαλή (3) και αδιάγνωστο αντικείμενο από ελεφαντόδοντο (4).

ΜΗ: Ε 683

5

6

Έρευνα 2010

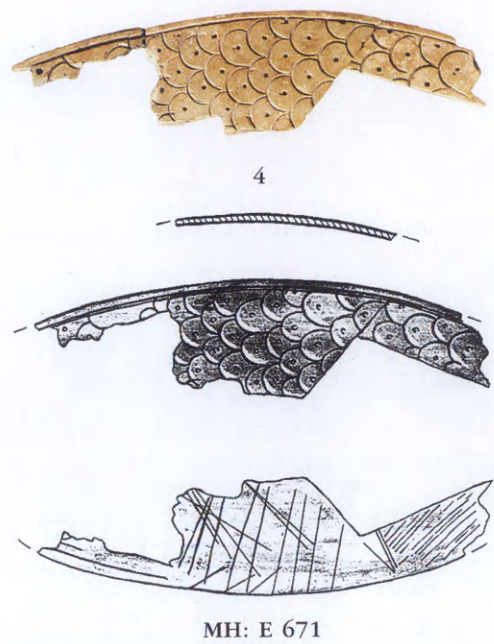
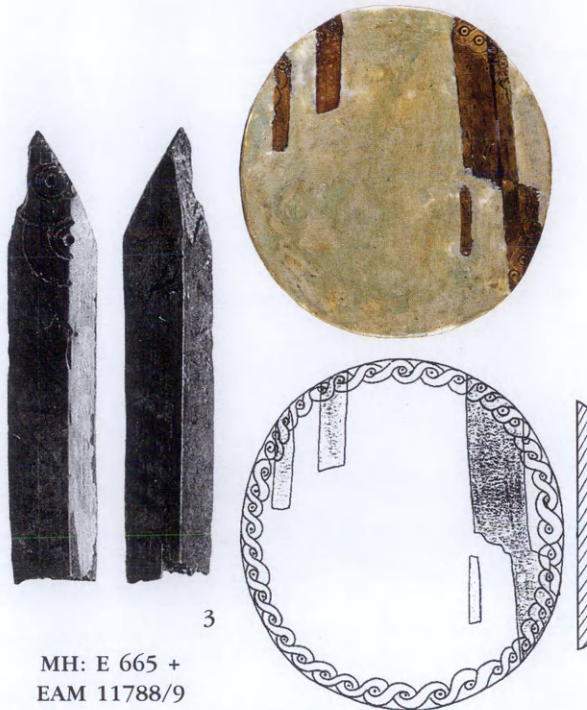
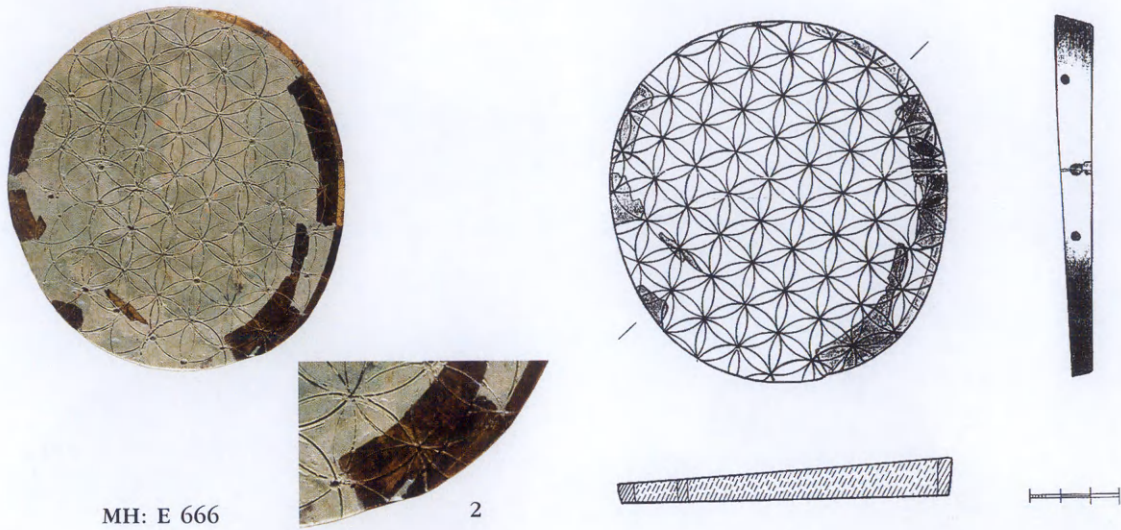
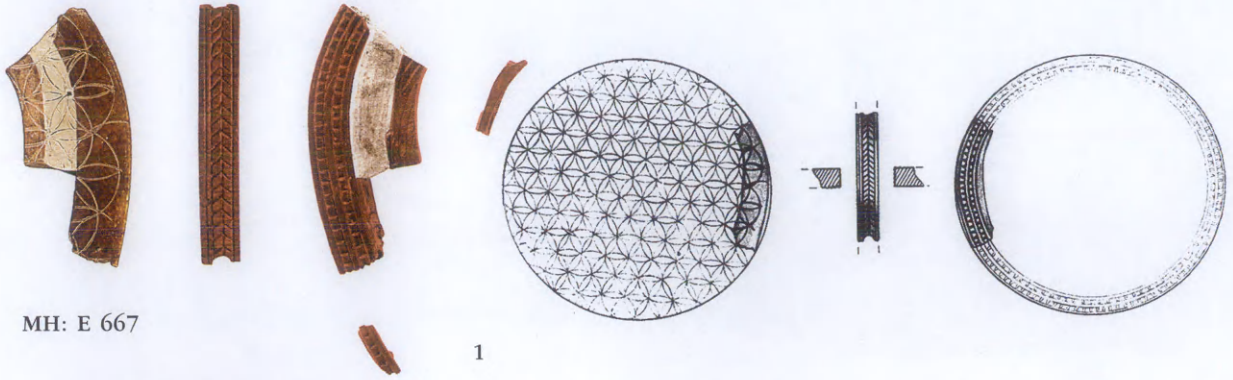

7

ΜΗ: Ε 640

Σφίγγα με ανοικτά φτερά (5) και τμήματα άλλων δύο (6-7) από ελεφαντόδοντο.

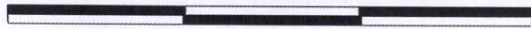

Πώματα πυξίδων από ελεφαντόδοντο.

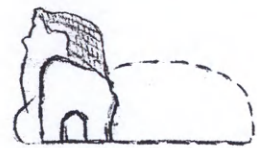
1

ΜΗ: Ε 679

2

ΜΗ: Ε 680

3

ΜΗ: Ε 681

4

ΜΗ: Ε 674

Ολόγλυφοι καθιστοί μόσχοι από ελεφαντόδοντο από πόμα πυξίδας.

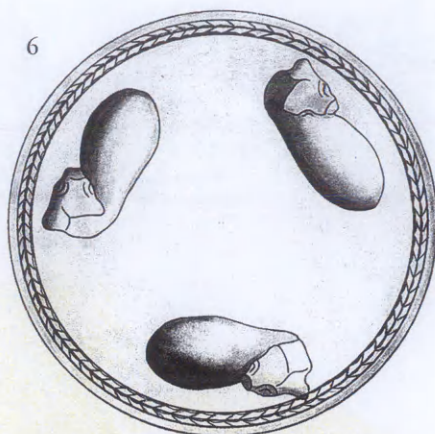

5

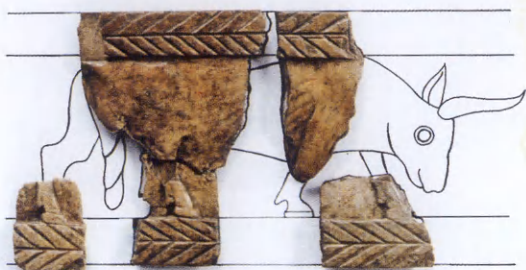

ΜΗ: Ε 73

6

7α

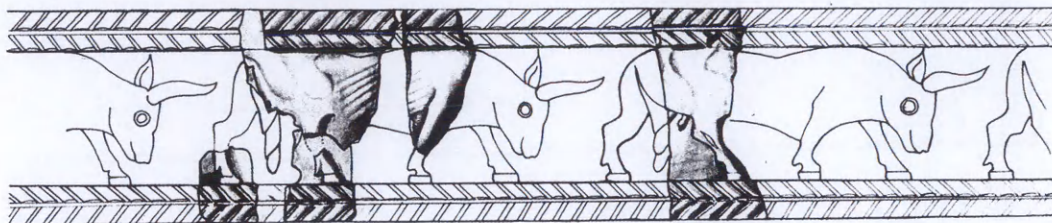

ΜΗ: Ε 659

6-7

7β

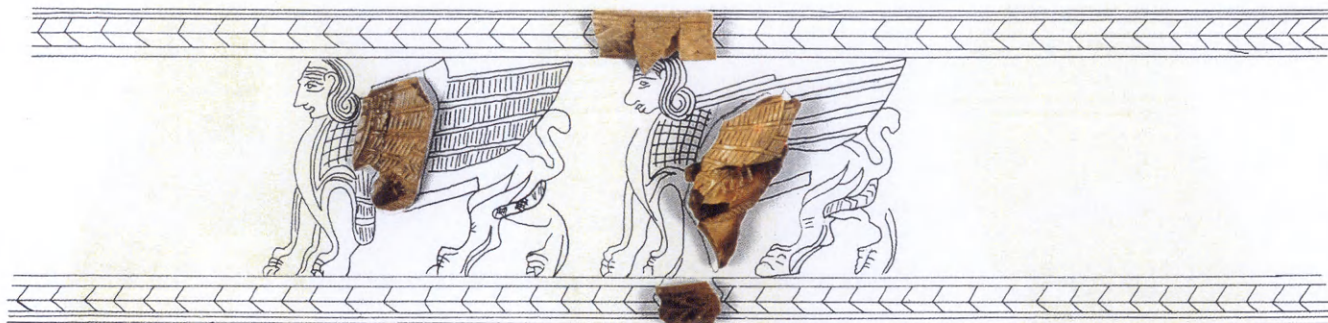
ΜΗ: Ε 660

8

Πώμα και τμήματα από το σώμα πυξίδας με σειρά ταύρων που βαδίζουν (5-7) και τμήμα σώματος όμοιας δεύτερης πυξίδας (8) από ελεφαντόδοντο.

9

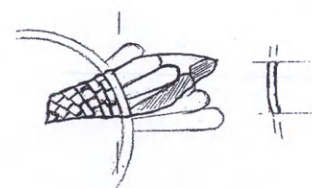
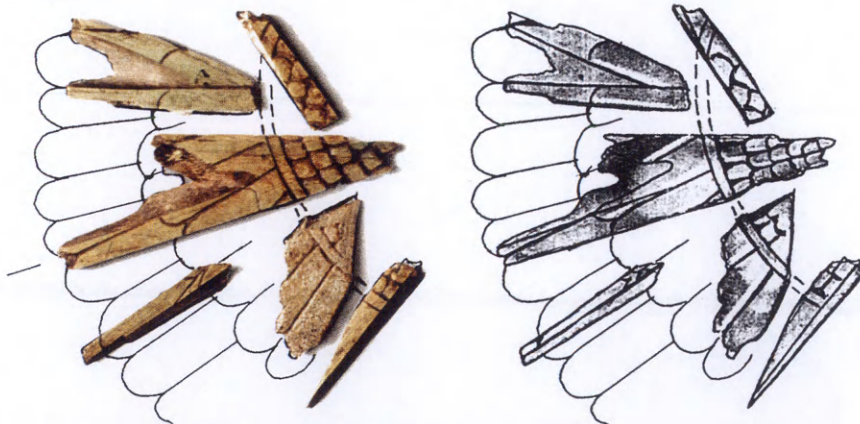
ΜΗ: Ε 658

11

αρ.αν. 84/346

10

αρ.αν. Ελ 85/55

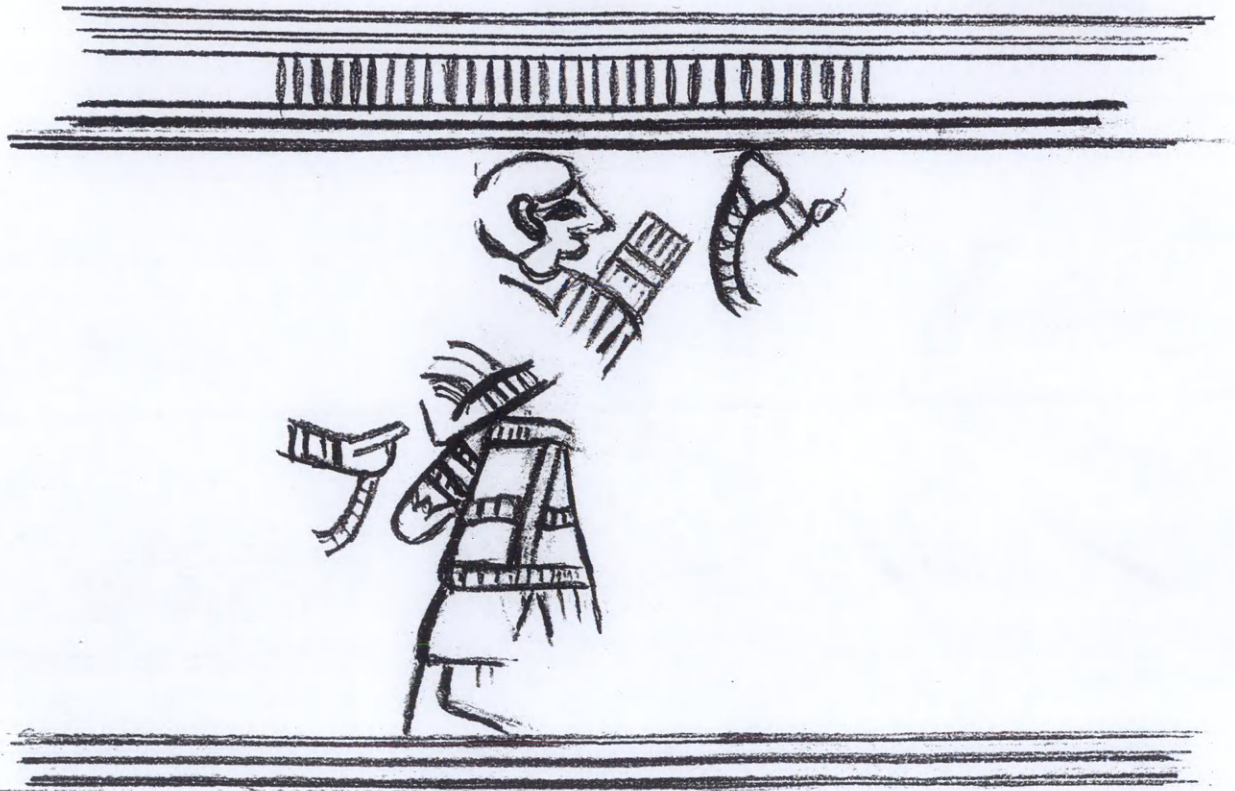
αρ.αν. Ελ 83/17, Ελ 84/277,
Ελ 83/379, Ελ 84/502

ΜΗ: Ε 673

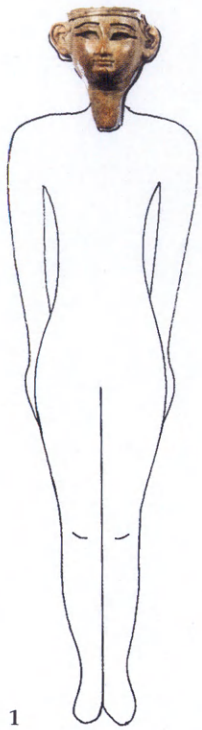
Θραύσματα από το σώμα και τα φτερά σφιγγών από ελεφαντόδοντο.

ΜΗ: Ε 646

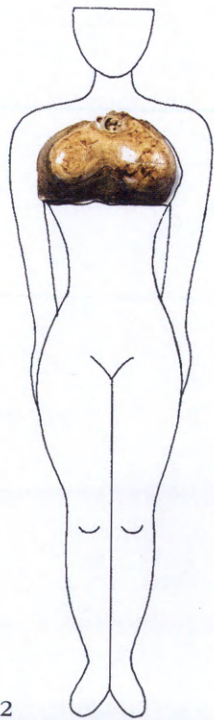
Κυλινδρικό σκεύος από ελεφαντόδοντο με εγχάρακτη παράσταση με τοξότες.

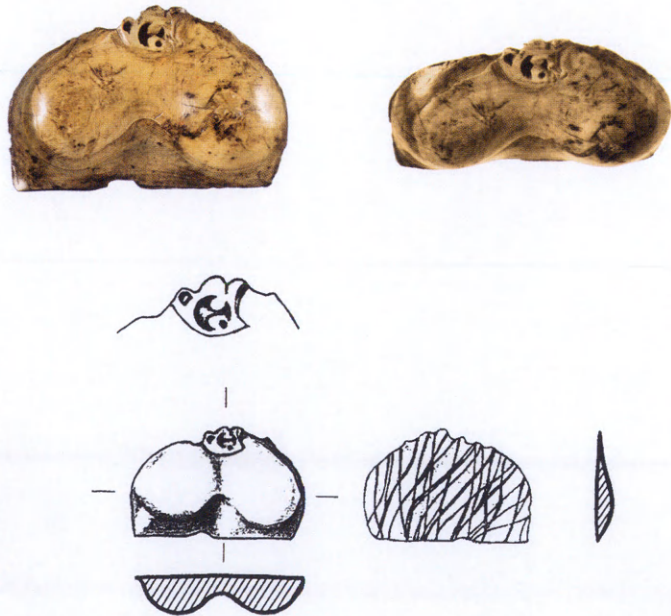
1

ΜΗ: Ε 639

2

ΜΗ: Ε 641

*Ημίγλυφο ανδρικό κεφάλι (1) και σχεδόν ολόγλυφο γυναικείο στήθος (2)
από ελεφαντόδοντο.*

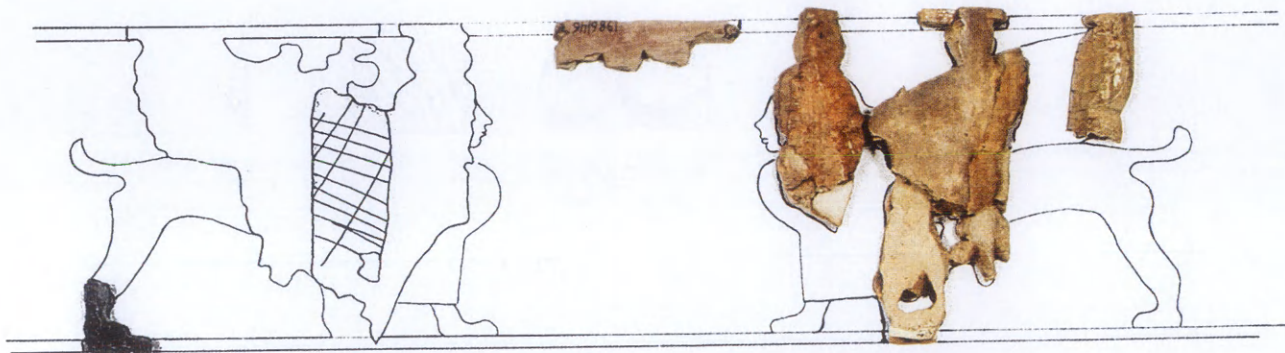
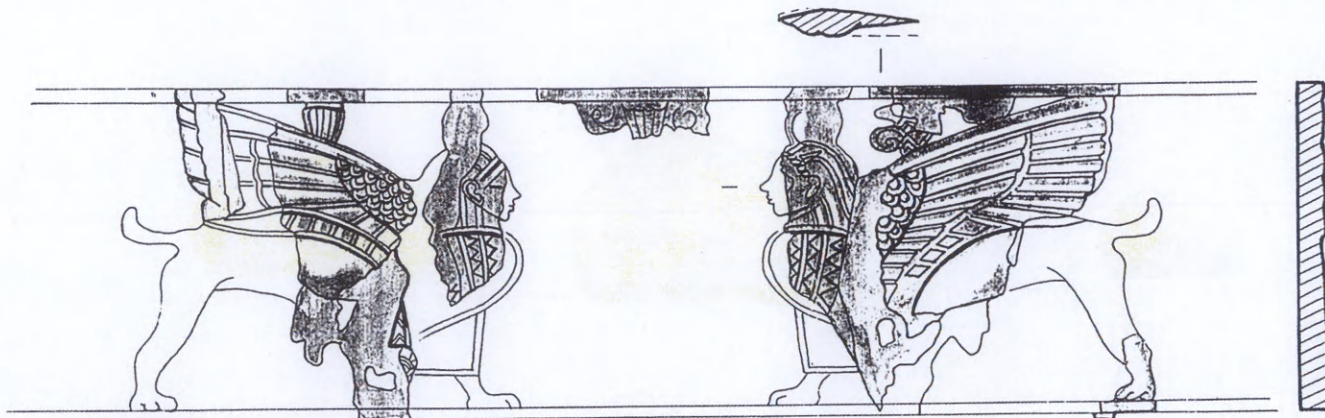
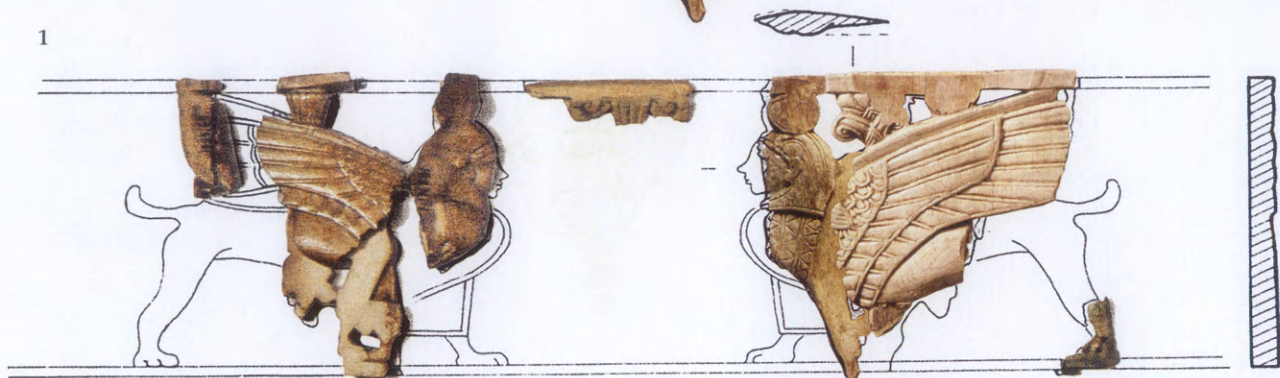

EAM 11788/1a

EAM 11788/1b + MH: E 669

1

Πλακίδιο από ελεφαντόδοντο με περίτμητες αντωπές σφίγγες και παπυροειδές ανάμεσά τους.

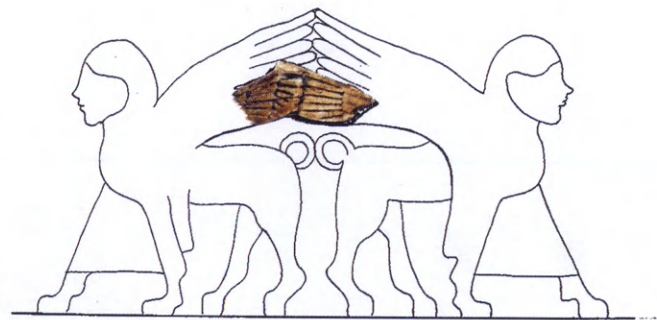
2

ΜΗ: Ε 592-596

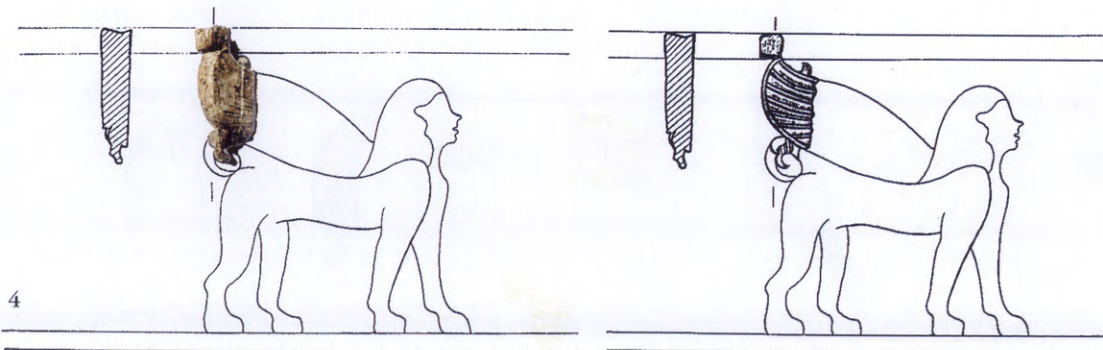

3

ΜΗ: Ε 670

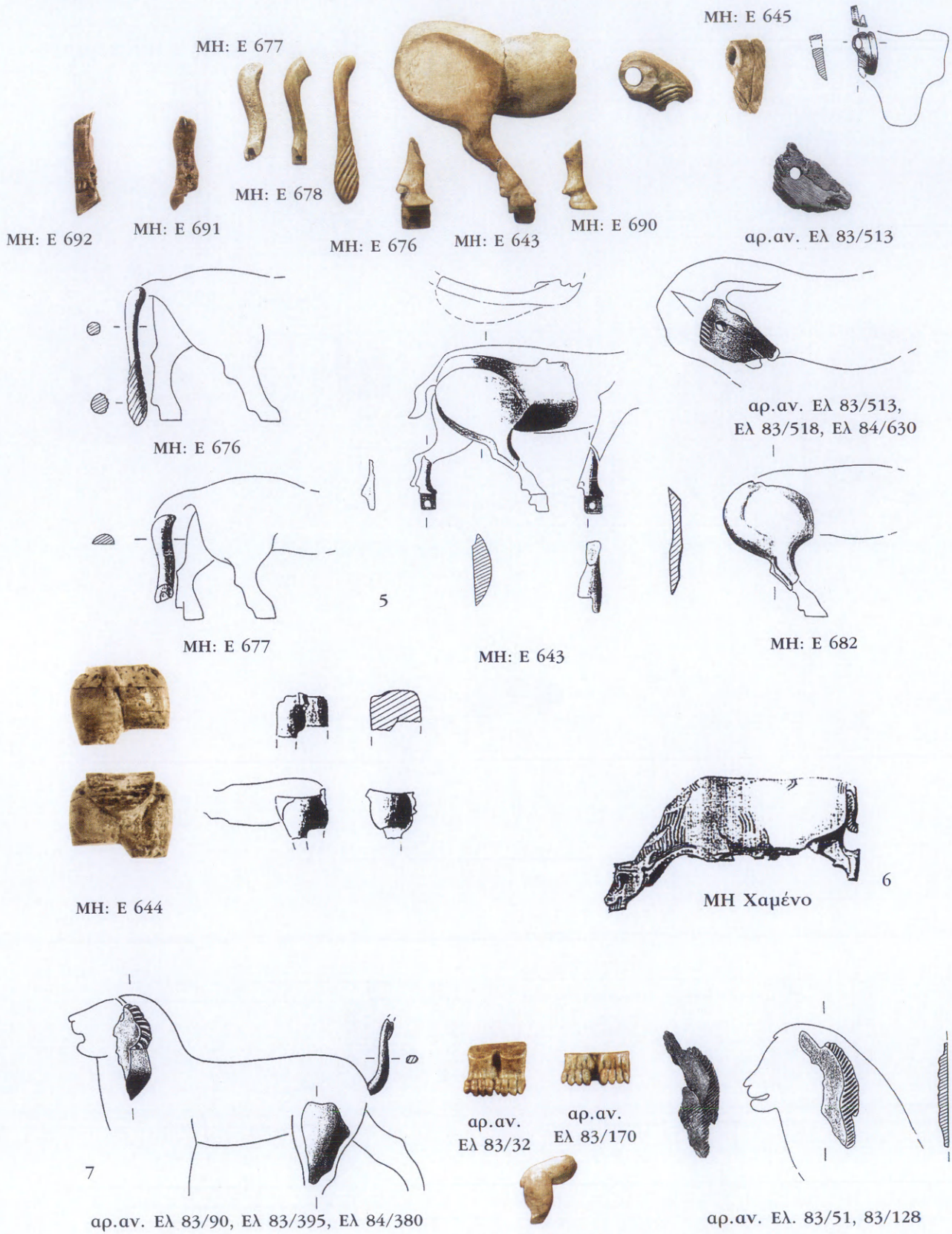
4

ΜΗ: Ε 642

Περίτμητα πλακίδια από ελεφαντόδοντο με παραστάσεις σφιγγών.

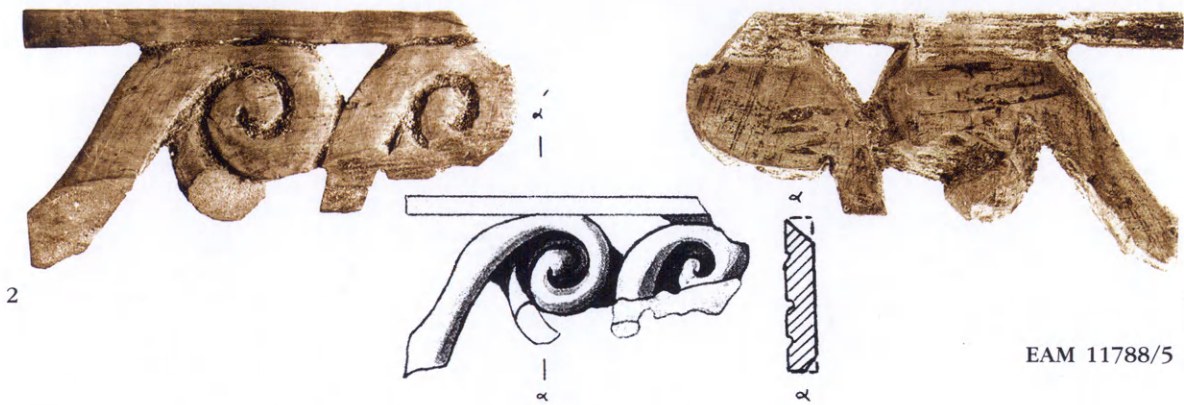

Τμήματα περίτμητων πλακιδίων και ολόγλυφων ζώων από ελεφαντόδοντο.

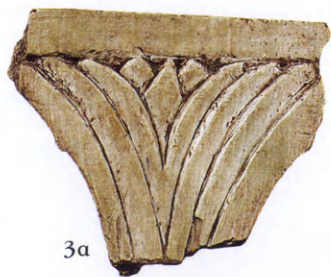

ΜΗ: Ε 71

ΕΑΜ 11788/5

3α

ΜΗ: Ε 75

3β

4

5

6α

6β

6γ

7

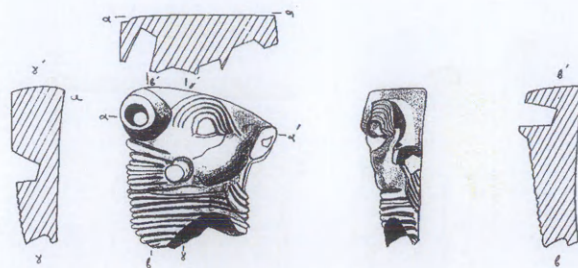
Τμήματα περίτμητων πλακιδίων από ελεφαντόδοντο με διάφορα διακοσμητικά θέματα.

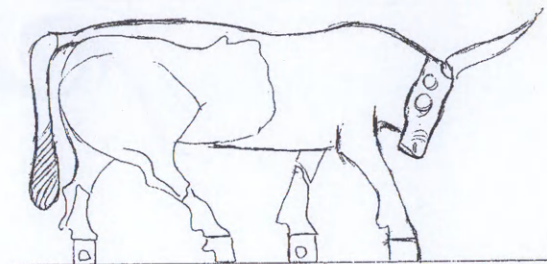
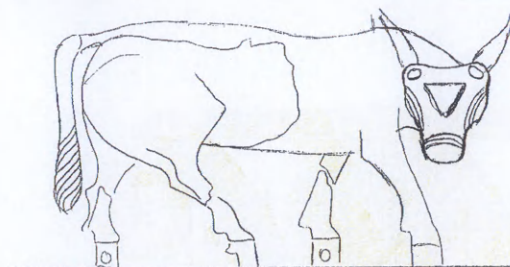
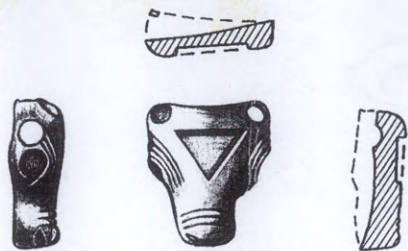
1

ΕΑΜ 11788/3

2

ΜΗ: Ε 668

3

αρ.αν. ΕΛ 84/465

4

αρ.αν. 83/24, 83/355

Κεφαλές κριού (1), ταύρου (2), πτηνού (3) και καθήμενου ζώου (4) από ελεφαντόδοντο.

ΜΗ: Ε 709

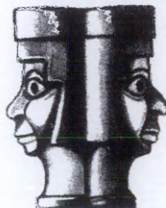
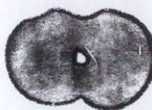
Ημίγλυφη περωτή «Πότνια θηρών» από ελεφαντόδοντο.

1

αρ.αν. Ελ. 83/8

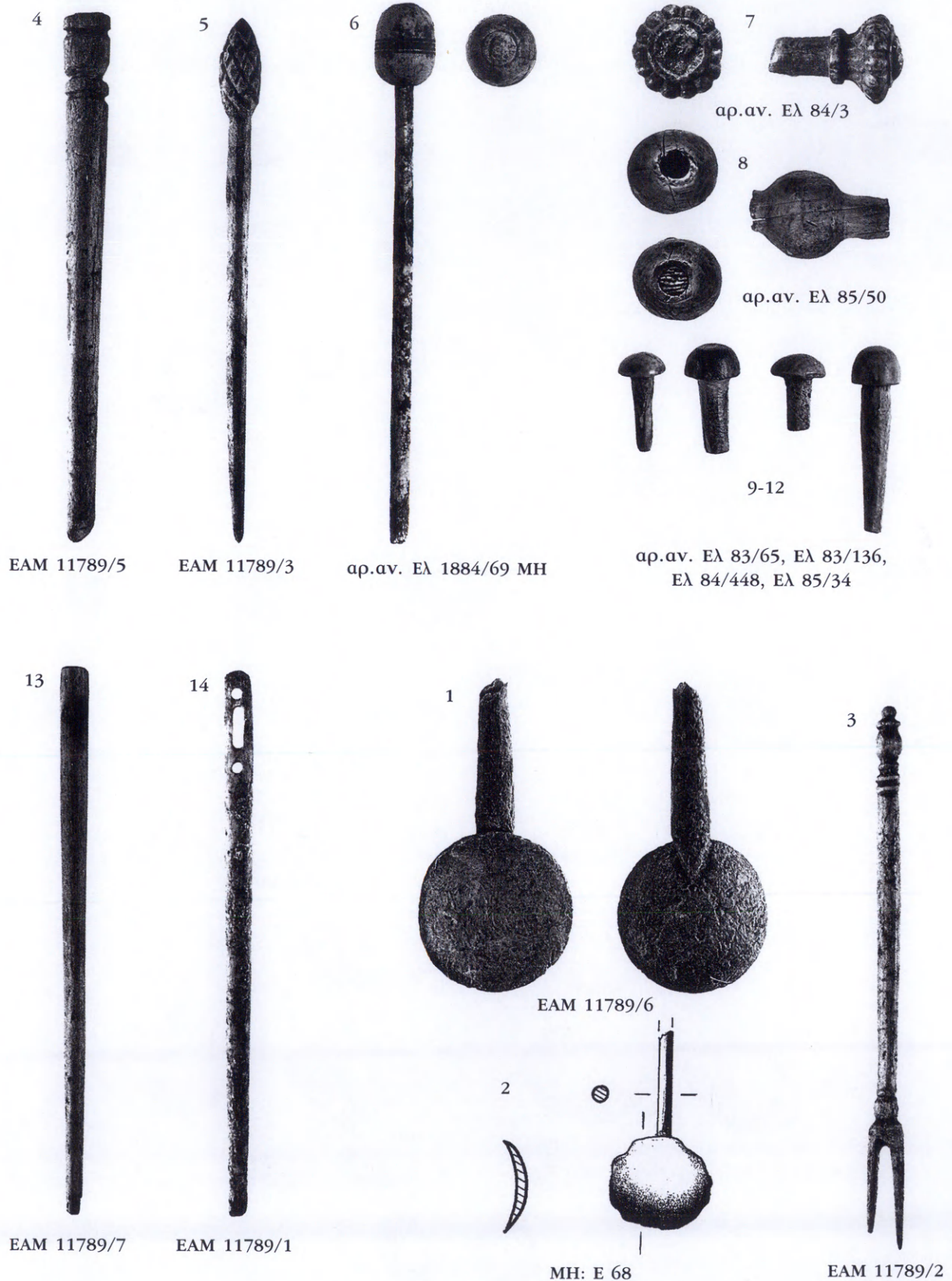

2

ΜΗ: Ε 708

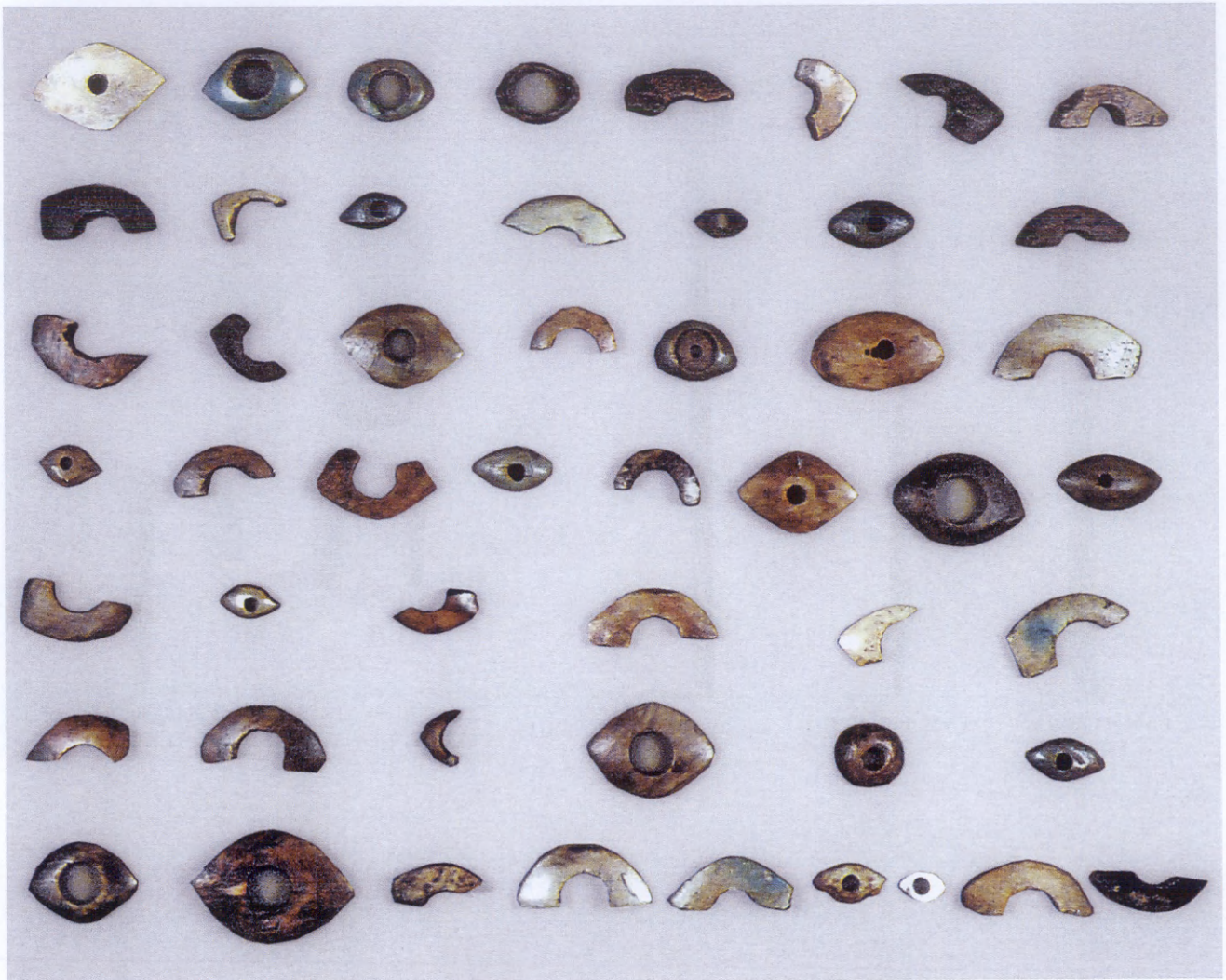

Κεφαλές περονών με μορφή δίδυμων ανθρώπινων κεφαλών από ελεφαντόδοντο.

*Περόνες διαφόρων σχημάτων (4-12), βελόνες (13, 14)
και άλλα αντικείμενα (1-3) από ελεφαντόδοντο.*

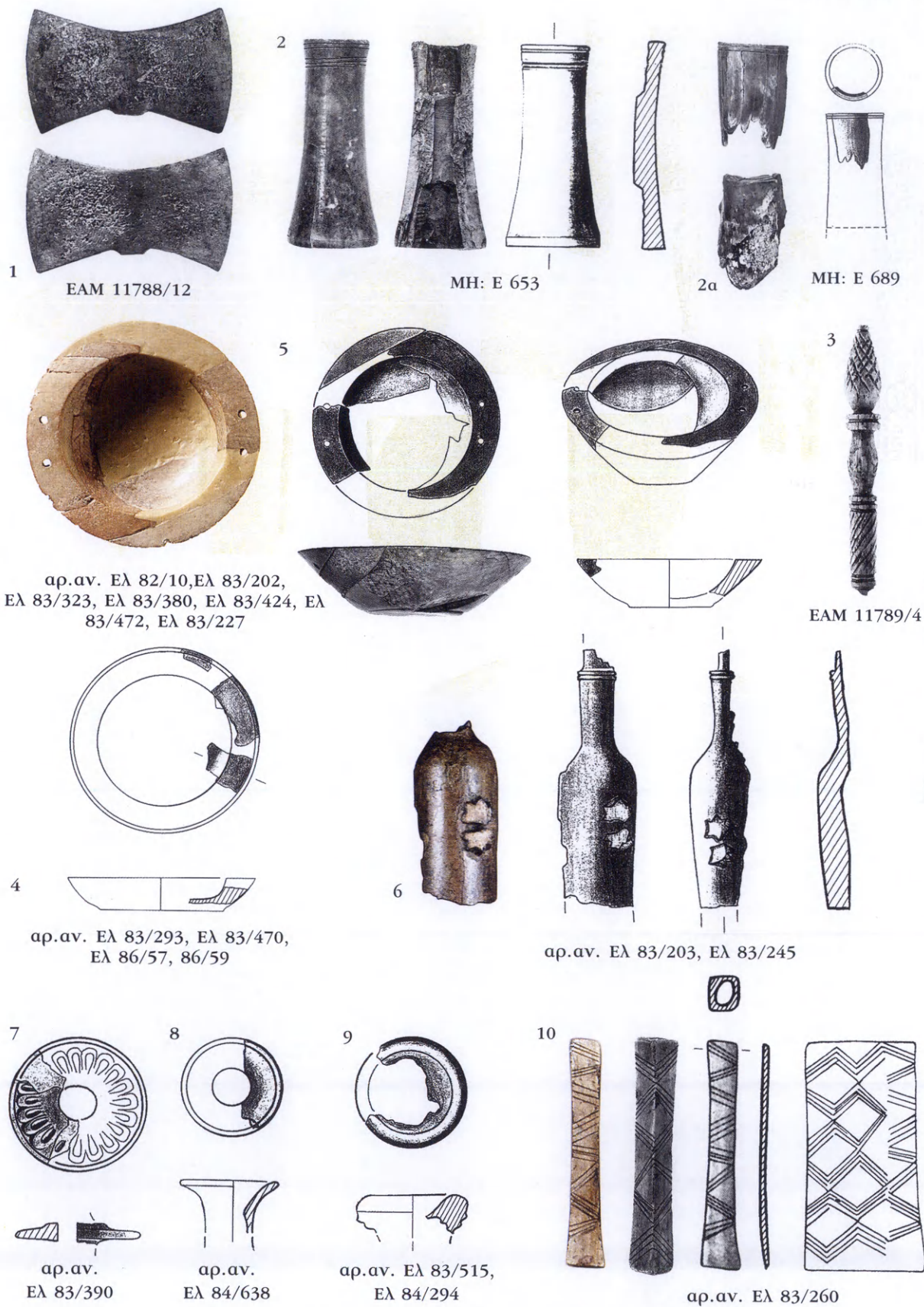

ΕΑΜ 11788/11ε

Οφθαλμοί από ελεφαντόδοντο, ορεία κρύσταλλο και άλλες ύλες.

Διπλός πέλεκυς (1), αγγεία (4-6) και στελέχη (2, 2α, 3 και 10)
από ελεφαντόδοντο.

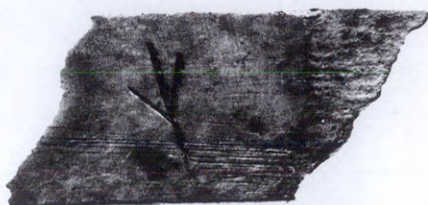

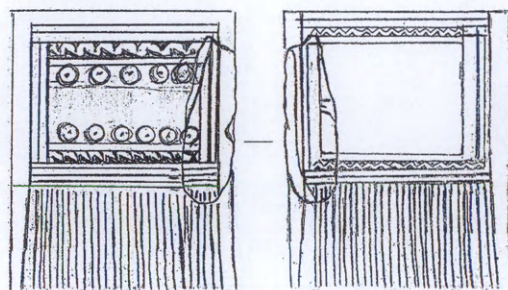
ΜΗ 72

ΕΑΜ 11788/108

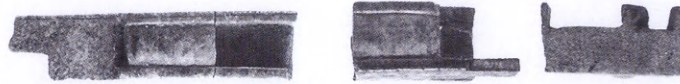

ΜΗ: Ε 664

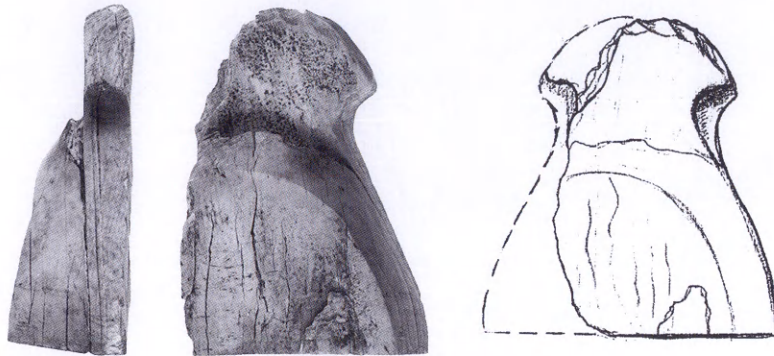

αρ.αν. Ελ 83/530

Ελεφάντινα πλακίδια διαφόρων σχημάτων και κτένι (κάτω δεξιά).

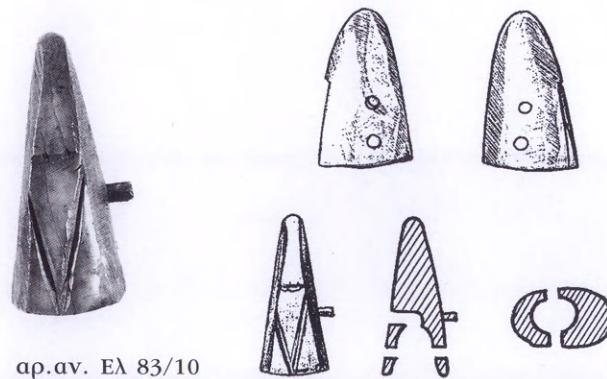
αρ.αυ. ΕΛ 86/19, 86/23, 85/107

ΜΗ: Ε 661

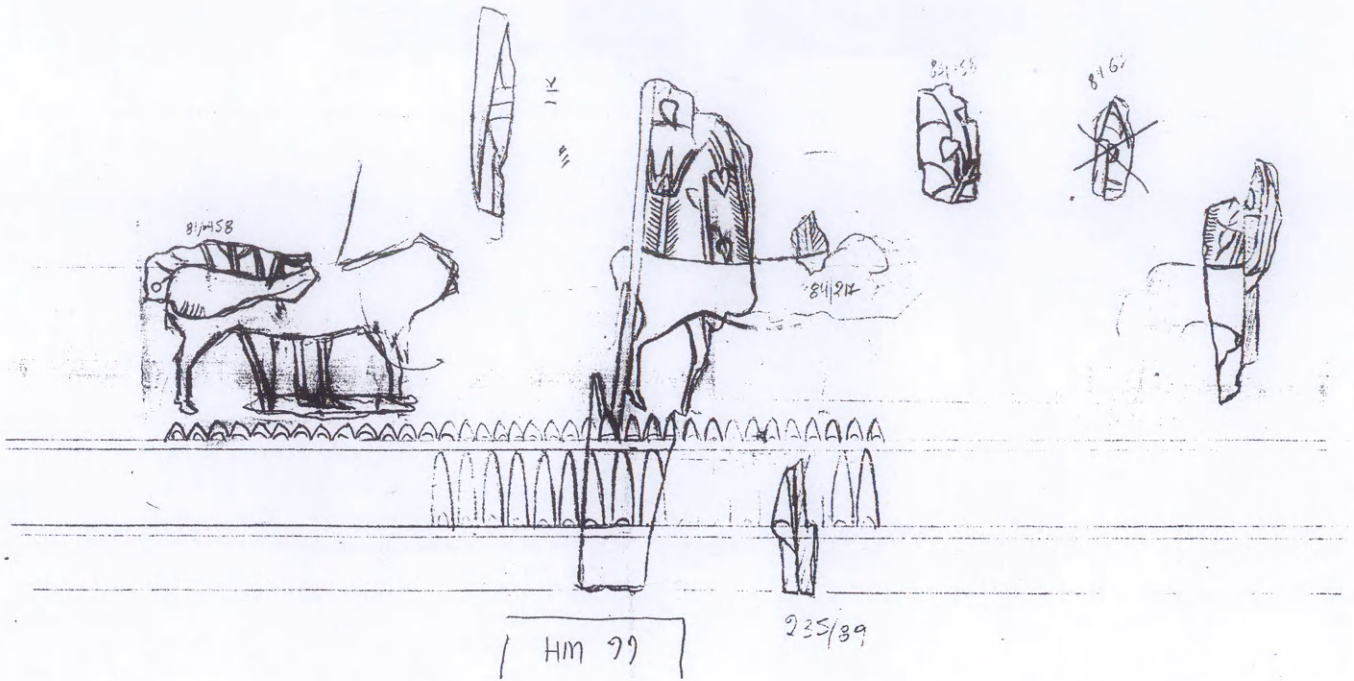
ΜΗ 589

αρ.αυ. ΕΛ 83/10

Διάφορα αντικείμενα από ελεφαντόδοντο.

1

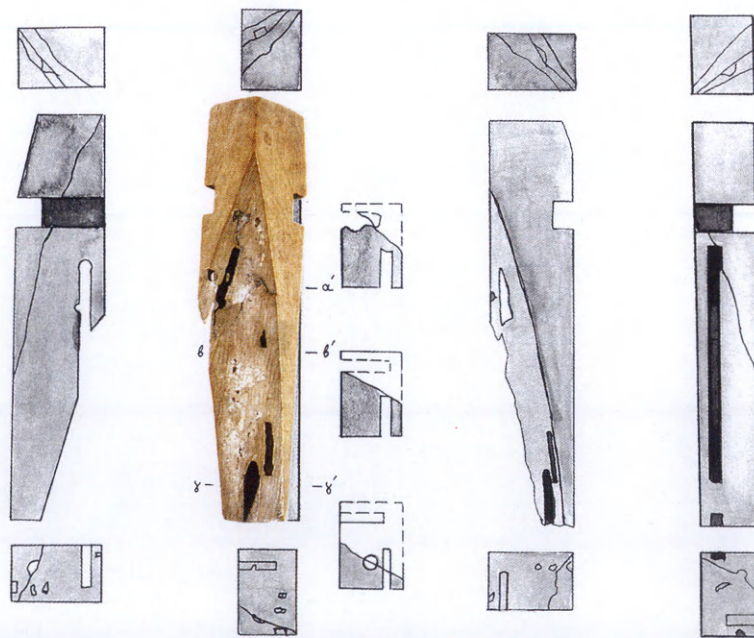
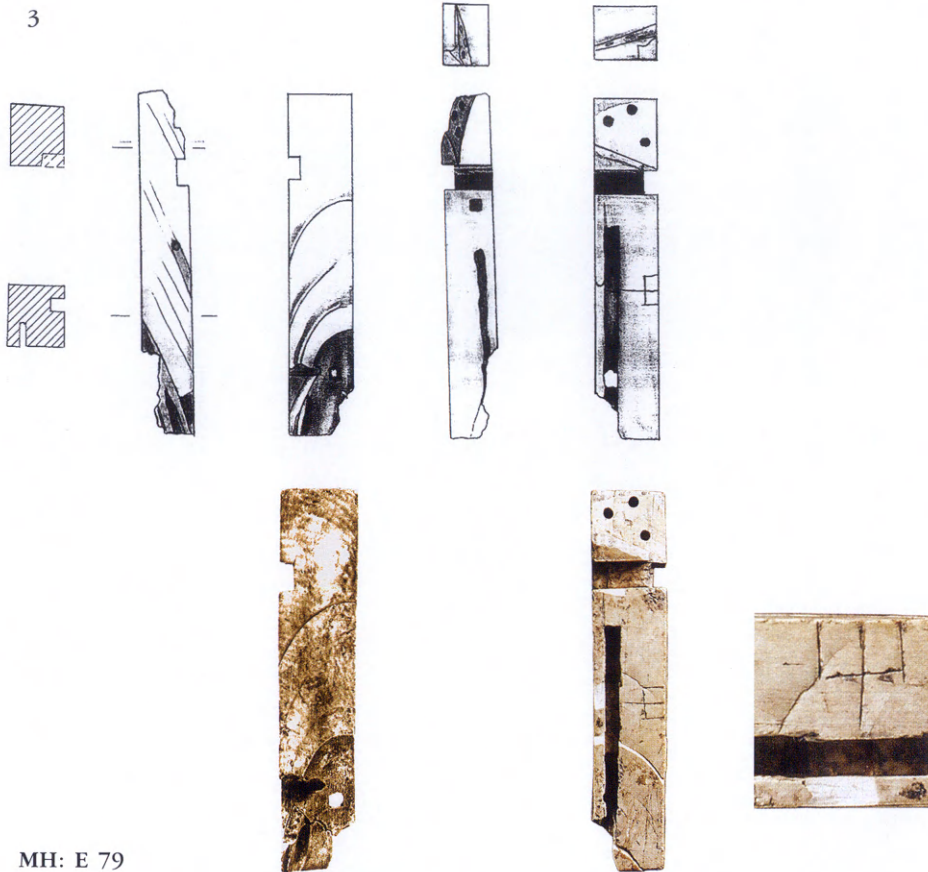
EAM 11788/7

ΜΗ: Ε 99 + ΕΑΜ 11788/8

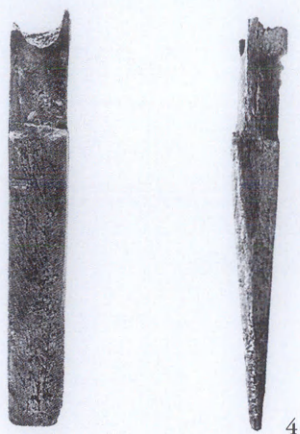
ΜΗ: Ε 647 + ΜΗ: Ε 648

Χονδρά πλακίδια από ελεφαντόδοντο με εγχάρακτες παραστάσεις.

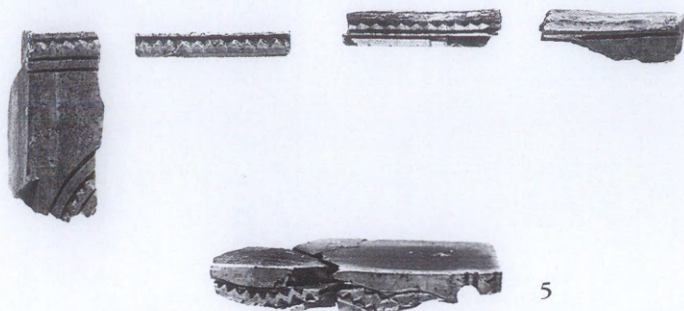

Χονδρά πλακίδια από ελεφαντόδοντο που προέρχονται από έπιπλα.

αρ.αν. 83/12

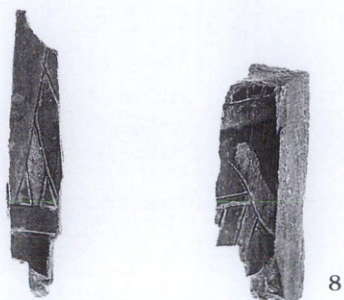
αρ.αν. 84/5, 84/256, 83/190, 84/253, 83/451+84/304

αρ.αν. 84/517

αρ.αν. 84/398, 84/205, 84/281

αρ.αν. 84/405

αρ.αν. 83/257

αρ.αν. 84/459, 84/240

*Χονδρά διακοσμημένα πλακίδια από ελεφαντόδοντο.
Προέρχονται πιθανώς από έπιπλα.*

2

1

3

4

5

Σφραγίδες Μινωικών χρόνων από στεατίτη (1, 2) και ορεία κρύσταλλο (3-5).

Σφραγίδες Μινωικών χρόνων από ορεία κρύσταλλο (6), γαλάζιο χαλκηδόνιο (7) και από άλλες ύλες (8, 9).

Σφραγίδες Γεωμετρικών χρόνων από ελεφαντόδοντο με παραστάσεις ιππέων.
 "Τύπος Ιδαίου Άντρου".

1

2

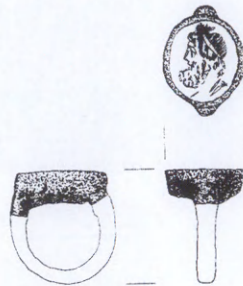

3

Δίας

4

Αετός

5

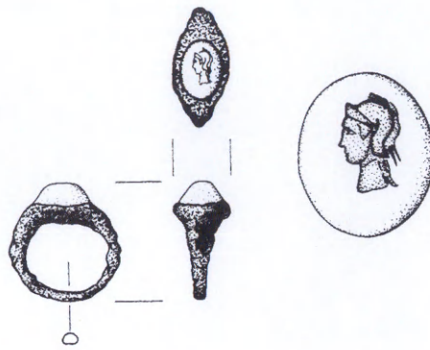
6

Δακτυλίδια του τέλους των Ελληνιστικών και των αρχών των Ρωμαϊκών χρόνων από άργυρο (1) και σίδηρο, με δακτυλιόλιθους από ίασπι (4, 5) και σάρδιο (6).

Αθηνά / Minerva

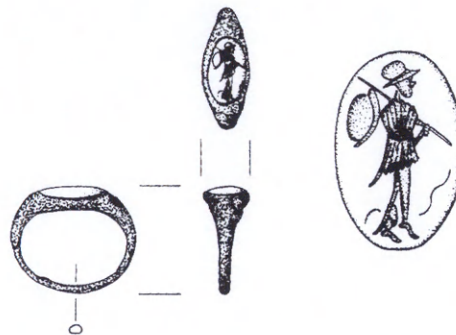
7

8

9

Άρτεμις / Diana

10

Άρτεμις Εφέσια

11

Ερμής / Mercurius

12

Δακτυλίδια Ρωμαϊκών χρόνων από σίδηρο με δακτυλιόλιθους από αχάτη (7) και σάρδιο (8-12).

Ηρακλής

13

14

Μούσα

15

Fortuna / Τύχη-ίσις

16

Victoria σε τύπο Πανθέας

17

18

Δακτυλίδια Ρωμαϊκών χρόνων από σίδηρο με δακτυλιόλιθους από σάρδιο (15-18), και μαύρο αδιαφανή λίθο (14).

Ερωτιδείς - Κυνηγοί

19

20

21

Σκηνή στη φύση

22

Λέων

23

24

25

Δακτυλίδια Ρωμαϊκών χρόνων από σίδηρο με δακτυλιόλιθους από σάρδιο (19-23),
υαλόμαζα (24) και lapis lazuli (25).

ΚΛΑΣΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία

Νομίσματα Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Νομισματοκοπεία εκτός Κρήτης

ΡΟΔΟΣ

ΚΑΛΛΙΞΕΙΝΟ[Σ]
Ρ Ο

4

88-84 π.Χ.

ΒΑΒΥΛΩΝΑ

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡ[ΟΥ]
Η

ΠΟΛΥΡΗΝΙΩΝ

5

316-311 π.Χ.

Νομίσματα Ελληνιστικής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία
ΓΟΡΤΥΝΑ - ΕΝΙΑΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΡΗΤΗΣ - ΚΥΡΗΝΑΪΚΗΣ
L. Lollius

L. LOL
LI US
Δ

6

37/36-34 π.Χ.

L. LOL
LI US
F

7

37/36-34 π.Χ.

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία
ΚΝΩΣΟΣ - ΑΥΤΟΝΟΜΗ
Μνησίθεος

[ΜΝΗΣΙ]
ΘΕ
Α ΟΣ

8

40-37/36 π.Χ.

Κ [ΣΙ]
Ν Ω
[Ω] Ν
Μ

9

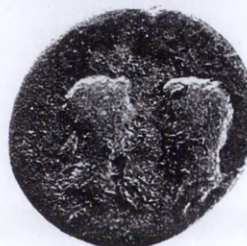
40-37/36 π.Χ.

ΚΝΩΣΟΣ - ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ
Capito Cytherus duumviri iter

10

Περίοδος Κλαυδίου
Volumnius Lupinus duumviri

11

55-60 μ.Χ.

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία
ΓΟΡΤΥΝΑ - ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ
Καλιγούλας

ΓΑΙΟΣ [ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒ.]
ΓΕΡ. ΑΡΧ. ΜΕΓ. ΔΗΜ.
ΕΞΟΥ. ΥΠΑ

12

37-38 μ.Χ.

Γ. ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒ.
ΓΕΡ. ΑΡΧ. ΜΕΓ. ΔΗΜ.
[ΕΞΟΥ. ΥΠΑ.]

13

37-38 μ.Χ.

Γ. ΚΑΙΣΑΡ ...

14

37-38 μ.Χ.

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία
ΓΟΡΤΥΝΑ - ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ
Κλαύδιος

15

Περίπου 41-43 μ.Χ.

[ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ
ΓΕΡΜ. ΣΕΒ[ΑΣΤΟΣ]

16

Περίπου 41-43 μ.Χ.

ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΑ

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ
ΓΕΡΜΑ. ΣΕ[ΒΑΣΤΟΣ]

17

Περίπου 41-43 μ.Χ.

ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΑ

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ
ΓΕΡΜΑ. ΣΕΒΑ[ΣΤΟΣ]

18

Περίπου 41-43 μ.Χ.

ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΑ

[ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ
ΓΕΡΜ. ΣΕΒ[ΑΣΤΟΣ]

19

Περίπου 41-43 μ.Χ.

ΘΕΑ ΣΕΒΑΣΤΑ

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κρητικά νομισματοκοπεία
ΓΟΡΤΥΝΑ - ΚΟΙΝΟΝ ΚΡΗΤΩΝ
Δομητιανός

[ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
ΔΟ]ΜΕΤΙΑΝΟ[Σ]

ΕΥΘΗΝΙΑ
[ΣΕΒΑΣΤΗ]

20

81-83 μ.Χ.

ΚΑΙΣΑΡ
ΔΟΜ[ΕΤΙΑΝΟΣ]

[ΙΔΑΙΟΥ Δ]ΙΟΣ

21

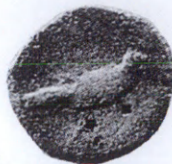
83 μ.Χ. ή αργότερα.

[ΔΙΟ]Σ ΑΓΟΡΑΙΟΥ

22

81-83 μ.Χ.

23

83 μ.Χ. ή αργότερα.

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
 Νομισματοκοπεία εκτός Κρήτης
 Νομισματοκοπείο Ρώμης

ΤΙΒΕΡΙΟΣ

[DIV]US AUGUSTUS
 PAT[ER]

S. C.
 PROVIDENT

24

34-37 μ.Χ.

ΒΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ

[IMP. CAESAR]
 VESPASIANUS AUG.

JUDAEA

25

70 μ.Χ.

ΤΡΑΪΑΝΟΣ

[IMP. CAES.] NER.
 TRAIAN. OPTIM. AUG.
 GER. DAC. PARTHICO

P. M. TR. P. COS.
 VI P.P. S.P.Q.R.

26

115-116 μ.Χ.

ΑΔΡΙΑΝΟΣ

HADRIANUS
 AU[G]USTUS P. P.

COS. III

27

128-132 μ.Χ.

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Νομισματοκοπεία εκτός Κρήτης

Νομισματοκοπείο Ρώμης
ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΣ ΕΡΚΟΥΛΙΟΣ

*IMP. MAXIMIANUS
P. F. AUG.*

28

285/6 μ.Χ.

*JIVI CONSERVAT. AUGG.
XXIA*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ Β΄

*D. N. CONSTANTIVS
P. F. AVG.*

29

355-361 μ.Χ.

*SPES REI PVBLCIE
SMRS*

Νομισματοκοπείο Τικίνου
ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ

*IMP. C. C. VAL.
DIOCLETIANVS
P. F. AVG.*

30

285 μ.Χ.

*JIVI CONSERVAT.
SXXIT*

Νομισματοκοπείο Περγάμου
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

31

27-23 π.Χ.

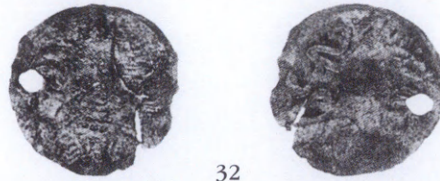
AVGVSTVS

Νομίσματα Ρωμαϊκής περιόδου.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΜΟΥΣΤΑΦΑ Γ' (1757-1774 μ.Χ.)

Tuğra.

87 *duribe*
fī
Islāmbol
1171

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ Α' (1774-1789 μ.Χ.)

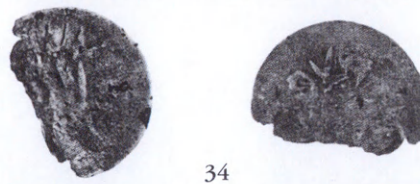
Tuğra.

9(;) *duribe*
fī
Misir
[1187]

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ Α' (1774-1789 μ.Χ.)
ή ΣΕΛΙΜ Γ' (1789-1807 μ.Χ.)

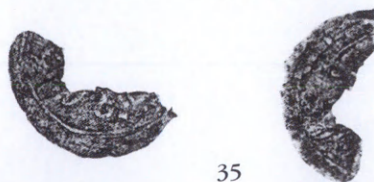
Tuğra.

duribe
fī
...
...

ΜΟΥΣΤΑΦΑ Δ' (1807-1808 μ.Χ.)

Tuğra.

...
fī
[Konstanti]niyye
...

ΑΒΔΟΥΛ ΜΕΤΖΙΤ (1839-1861 μ.Χ.)

Tuğra.

2 *duribe*
fī
Konstantiniyye
1255

Νομίσματα Οθωμανικής περιόδου.

ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
1900

5 ΛΕΠΤΑ
Α

37

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
1959

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΡΑΧΜΑΙ 10

38

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β΄

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
1968

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΡΑΧΜΑΙ 10

39

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΝΑΡΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
1 ΔΡΑΧΜΗ
1976

40

ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
2 ΔΡΑΧΜΕΣ
1976

41

Νομίσματα νεότερων Ελληνικών χρόνων.

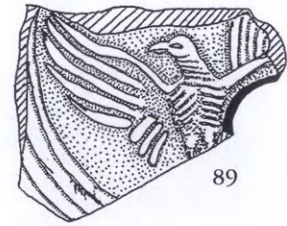
Δίας και αετός

88

90

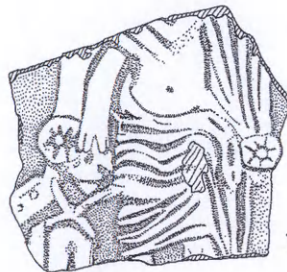

89

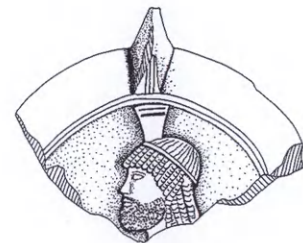
Σάραπις

68

70

73

74

Τύχη

82

79

84

με κέρας Αμαλθείας

81

85

Σελήνη

76

Λύχνοι με παραστάσεις θεών.

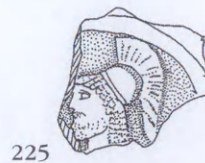
Αφροδίτη

Απόλλων

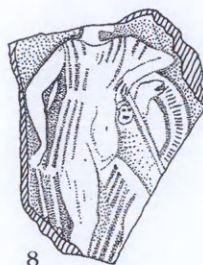
Κρανοφόρος
Άρης

Άρτεμις

Αθηνά

Διόνυσος

με Μαινάδα (ή Αριάδνη)
σε πάνθηρα

Λύχνοι με παραστάσεις θεών.

Έρως

47

εναντίον τράγου

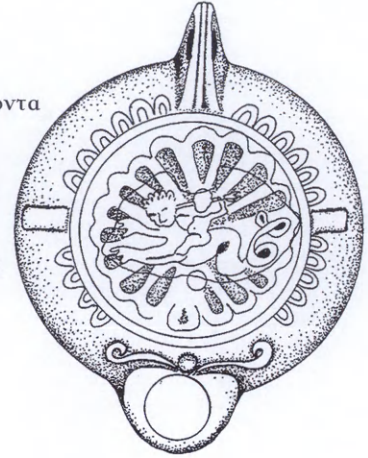
48

ως Παν

σε θαλάσσιο λέοντα

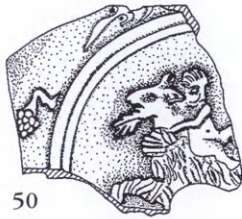
49

σε άρμα

51

50

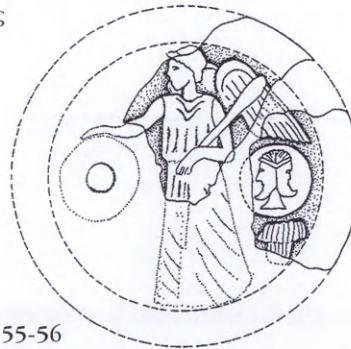
Έρως ή Δίας σε αίγα

Νίκη

και Ιανός

52

55-56

με ραβδί
και ασπίδα

58-61

62-64

σε άρμα

66

Ψυχή

67

Λύχνοι με παραστάσεις θεών.

Έρωτος

21

22

23

24

25

με υψηλό
λύχνο

26

29

30

σε πλοίο

27

με δάδα

37

33-6

34

38

39

40

36

33

41

με δελφίνι

42

κρατάει ζώο

44

Δύο έρωτες παίζου

Farka Nr.1079

με κόκορα
και σταφύλι

43

45

Λύχνοι με τον Έρωτα σε διάφορες σκηνές.

Ακταίων

93

Βελλεροφών και Πήγασος

94

95

120

Γανυμήδης με αετό

99

97

96

96-100

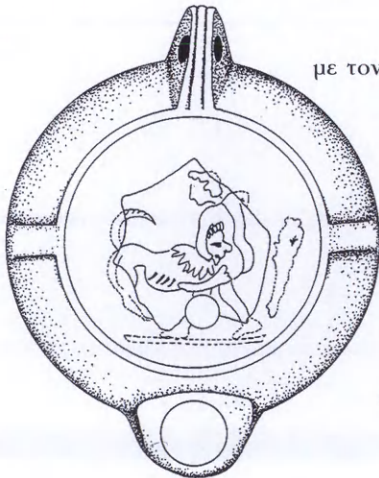
98

100

Ηρακλής

με τον λέοντα της Νεμέας

101

με τη
Λερναία Ύδρα

103

Οδυσσεύς κάτω από κριό

105

106

Λύχνοι με ήρωες και μυθολογικά θέματα.

Ορφεύς με λύρα

107

Περσεύς με κεφαλή
Μέδουσας

109

Μέδουσα

118

Κένταυρος

113

110-113

112

110

111

Μαινάδες

115

116

Παν

119

Σειληνός

121

Σειρήνα

125

Διονυσιακές μορφές

123

122

Λύχνοι με θεότητες και μυθολογικές μορφές.

Σφίγγες

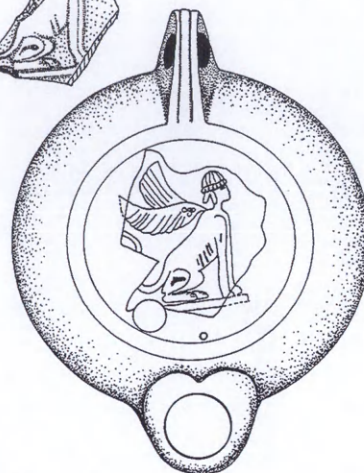
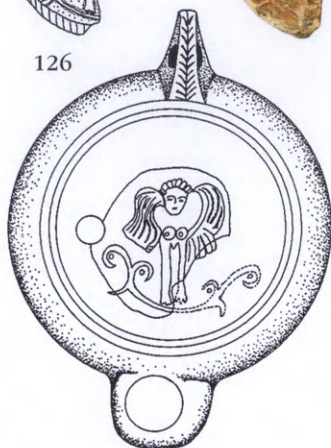
126

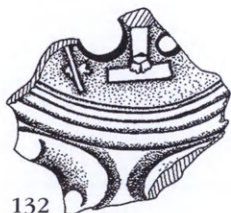
128

129

Ερμαϊκή στήλη

132

131-133

131

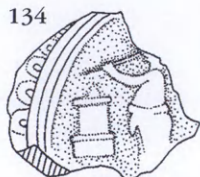

133

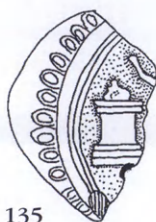
Βωμοί

136

134

135

134-136

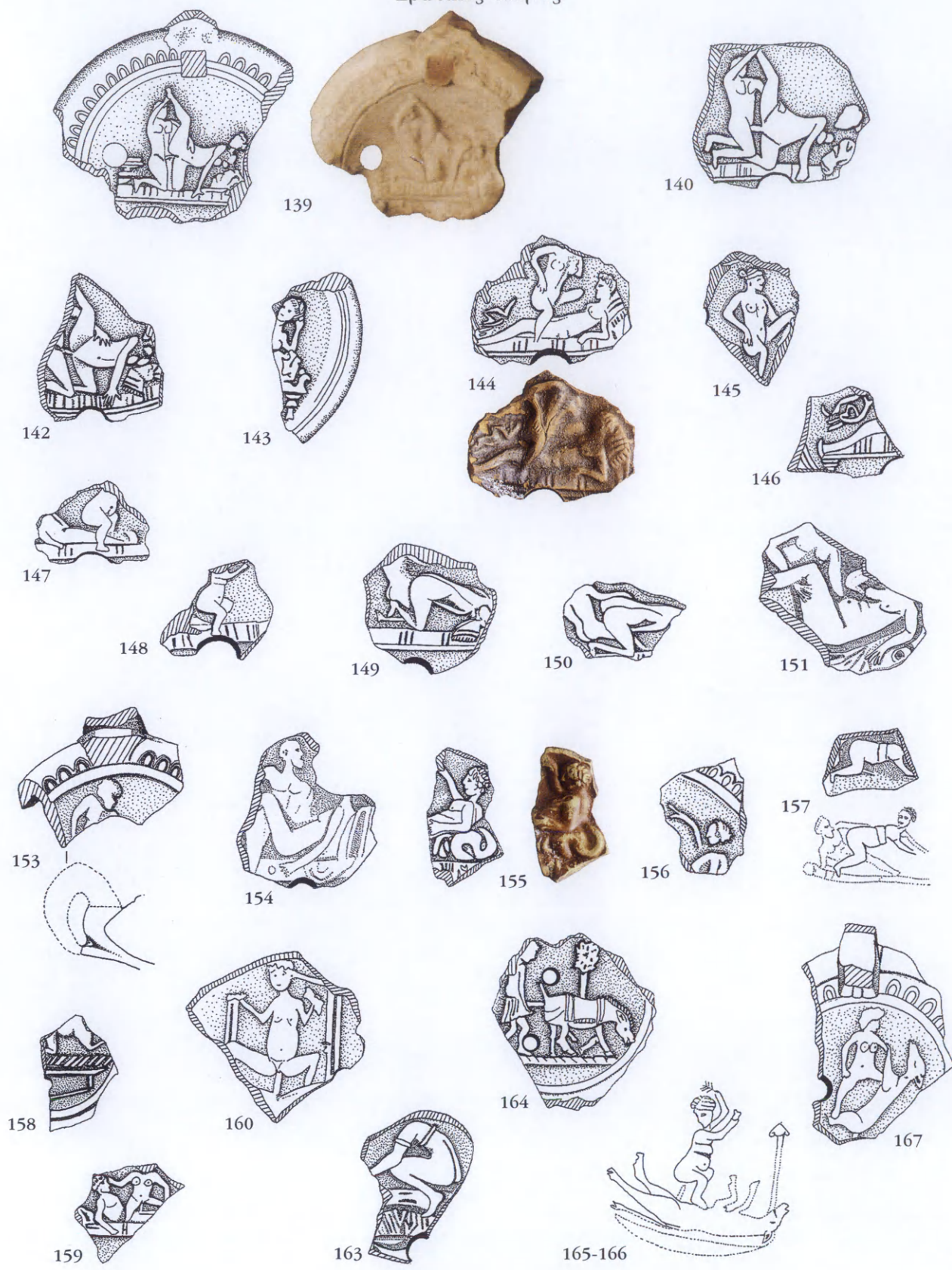

138

Λύχνοι με σφίγγες, ερμαϊκές στήλες και βωμούς.

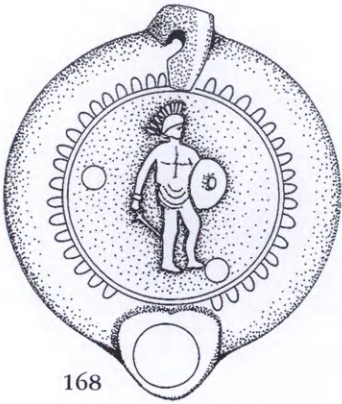

Ερωτικές σκηνές

Λύχνοι με ερωτικές σκηνές.

Μονομάχοι

168

169

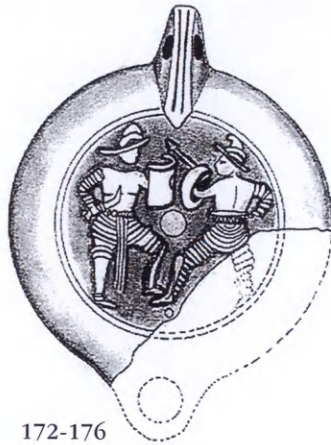
170

171

172

172-176

175

174

176

173

177

178

179

180

181

οπλομάχος

182

184

186

μάχη με αρκούδα

188

189

183

185

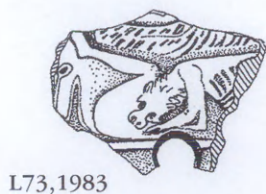

187

Λύχνοι με σκηνές μονομάχων.

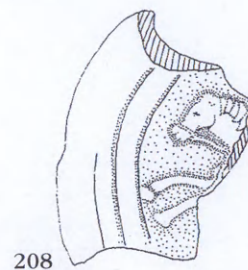
Σκηνές τσίρκου:
Θηρία που κατασπαράζουν άνδρα

Ιππείς

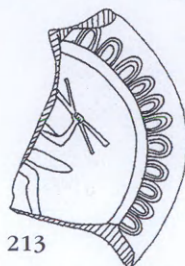
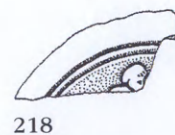
Ηνίοχοι και άρματα

Χορευτές

Σκηνές καθημερινής ζωής

Θεατρική
μάσκα

άνδρας με
Toga

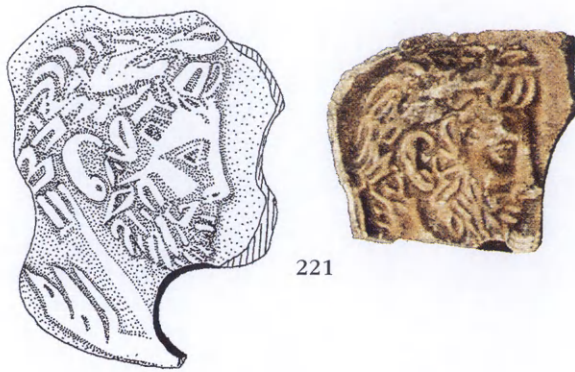

βοσκός

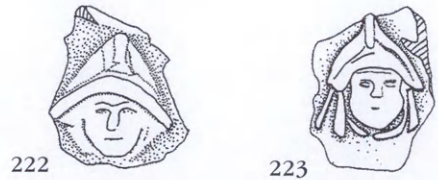
Λύχνοι με διάφορες σκηνές.

Αδριανός

221

Άνδρες με φρυγικό πύλο

222

223

Διάφορες κεφαλές

226

227

228

229

Ανδρικές μορφές

231

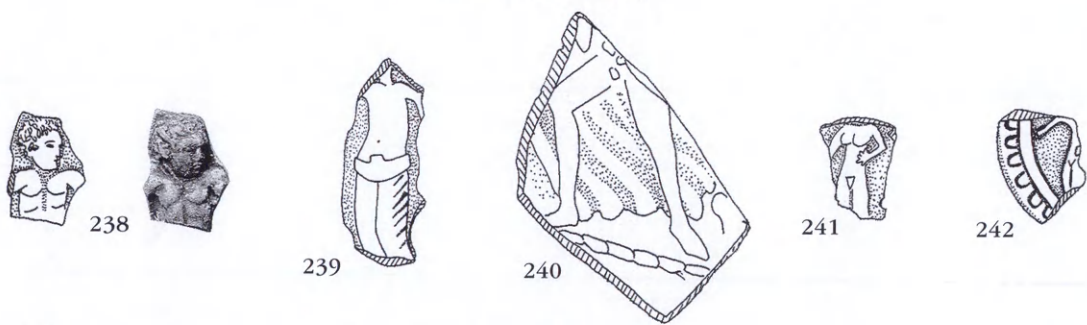
232

230

234-235, 237

Νεαρές μορφές

238

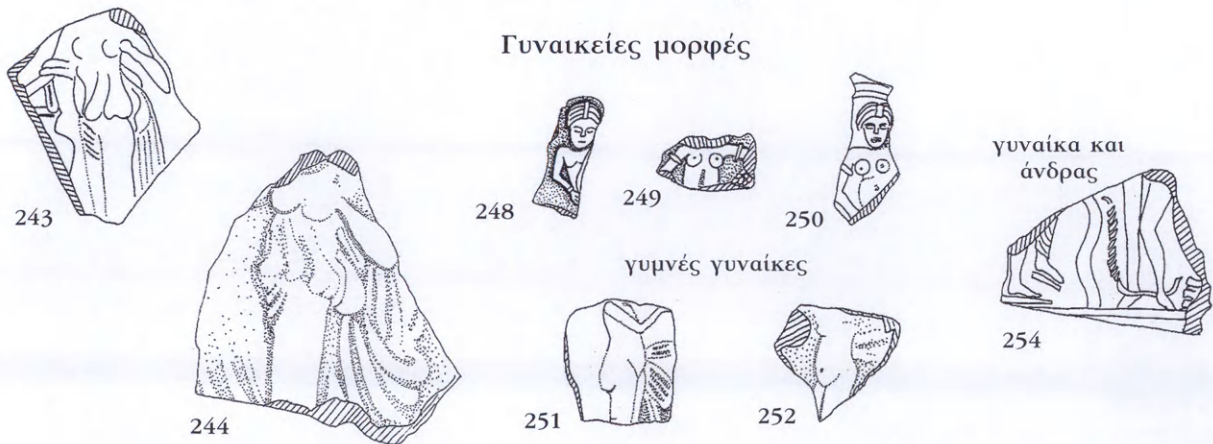
239

240

241

242

Γυναικείες μορφές

243

244

248

249

250

251

252

γυναίκα και άνδρας

254

γυμνές γυναίκες

Τμήματα ανδρικών και γυναικείων μορφών από λύχνους.

ελέφαντες

256

257

Ζώα

όνος

258

βάτραχος

259

ελάφια

260

261

262

263

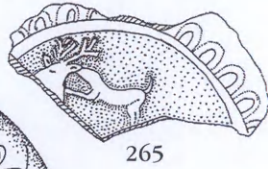
260-262

ελάφι και σκύλοι

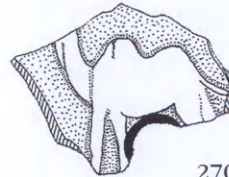
265-268

265

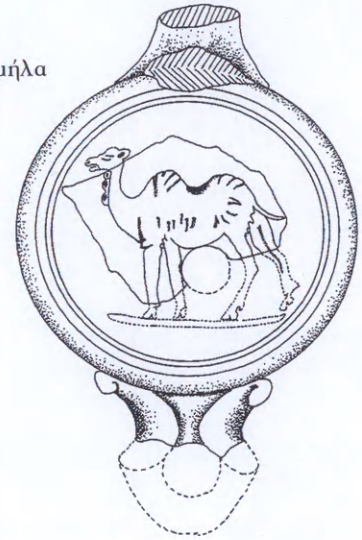

266

270

καμήλα

σκύλος σε κρήνη

269

λέοντες

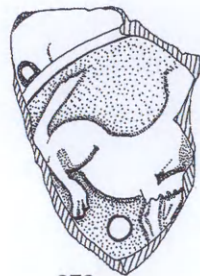
271

308

272

273

274

Λέων που κατασπαράζει ζώο

276

Όστρακα λύχνων με απεικονίσεις ζώων.

Ζώα

277 άλογα και φυτά

278 άλογα

283 ψίδι

285

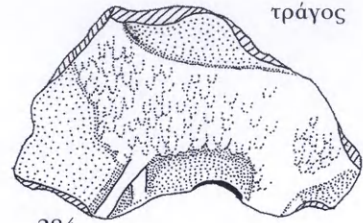
281

282

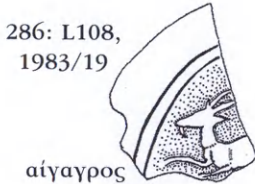

310

284

τράγος

286: L108, 1983/19

αίγαγρος

286

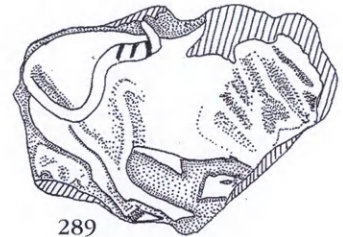

287

αντιλόπη

288

289

ταύροι και βοοειδή

295

κρίος

297

αίγα

290

291

292

293

296

αγριόχοιροι

305

303

αγριόχοιρος και μικρό ζώο

309

307

ζώα που τρέχουν

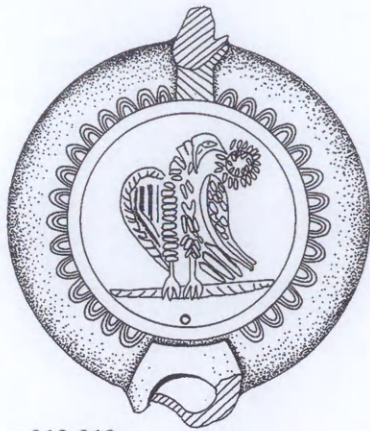

311

Όστρακα λύχνων με απεικονίσεις ζώων.

Πτηνά

312-313

312

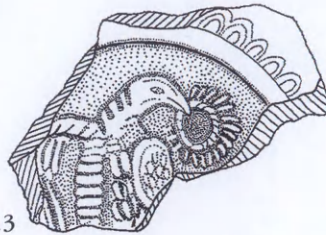
αετοί

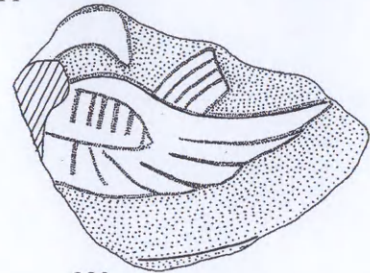
314

319

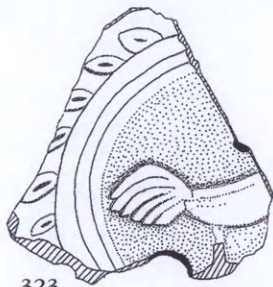

313

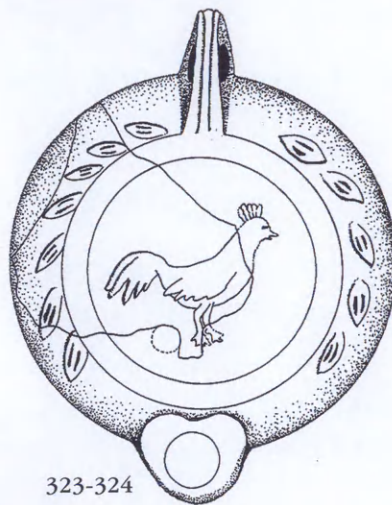

320

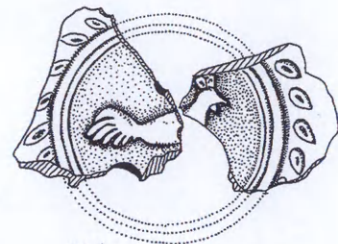
κόκορες

323

323-324

324

325

325-326

326

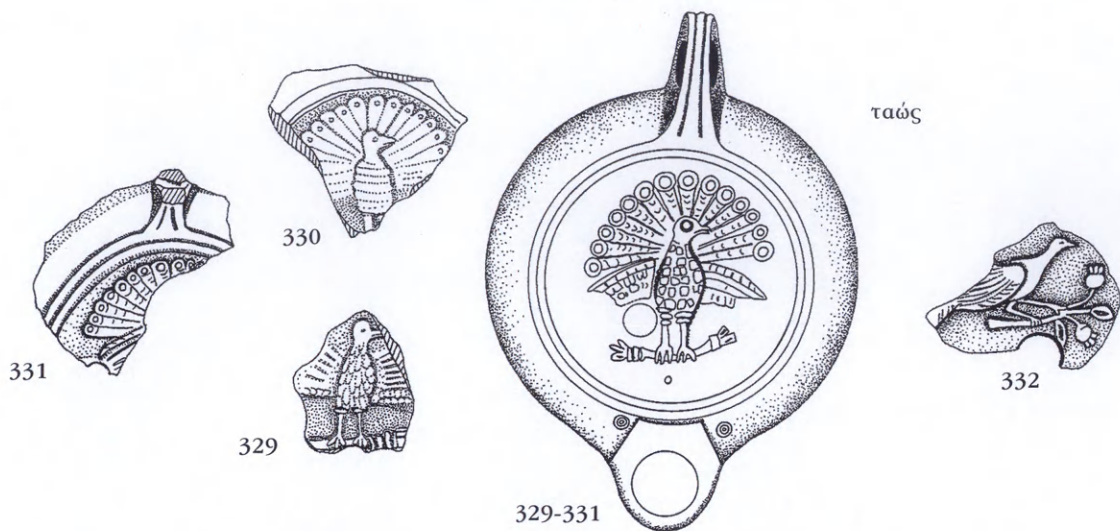
322

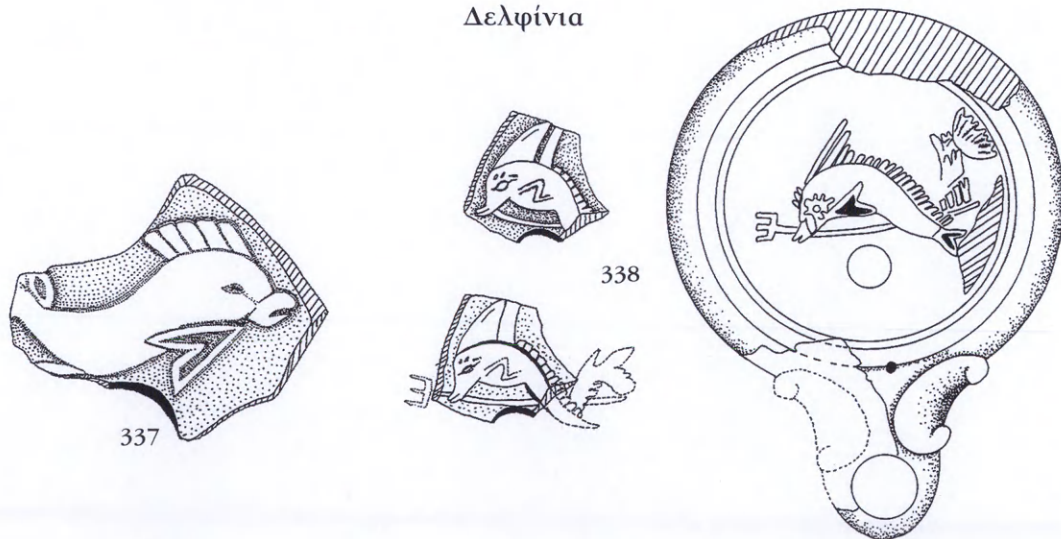
328

Λύχνοι με παραστάσεις πτηνών.

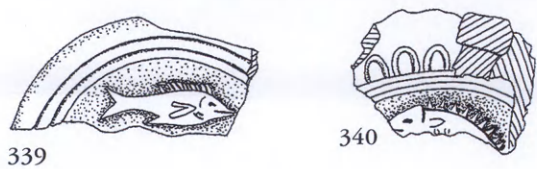
Πτηνά

Δελφίνια

Ιχθύες

Οστρακοειδή

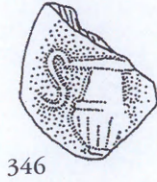
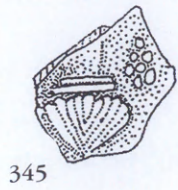

Λύχνοι με παραστάσεις πτηνών και υδρόβιων ζώων.

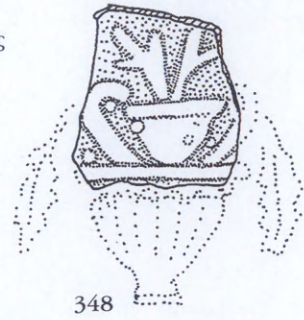
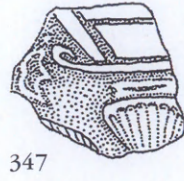

Αγγεία

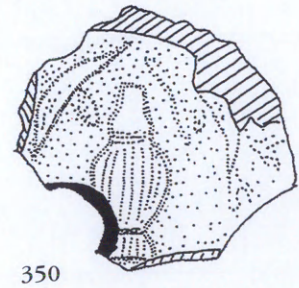
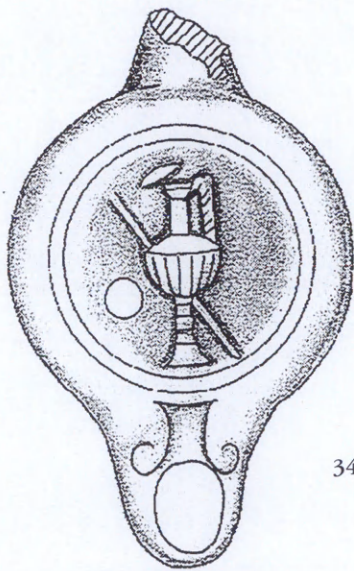
κάνθαροι

κρατήρες

οινοχόες

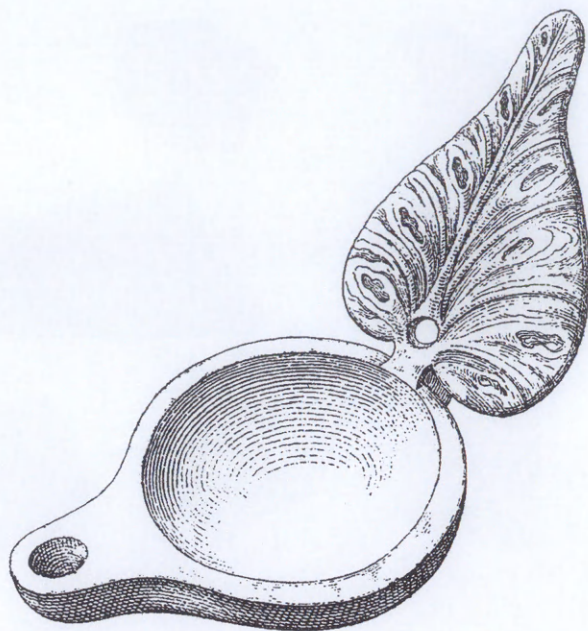
Λύχνοι με απεικονίσεις αγγείων.

Όστρακα λύχνων κρητικού τύπου με διάφορα διακοσμητικά θέματα.

α. Λύχνος του τύπου με φυλλόσχημη λαβή.

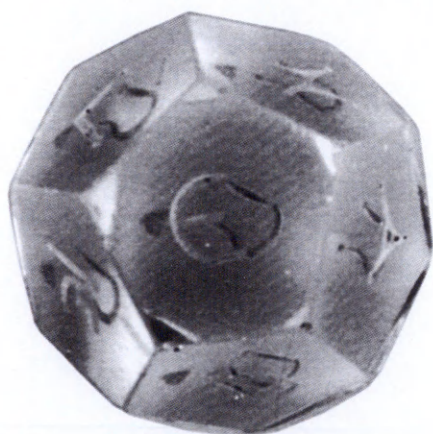
β. Κεφαλές αλόγων από λύχνους ή άλλα σκεύη.

1

ΑΤΑΤΑ ΕΝΑΤΙΜΑΤΣΡΥΜΙΕΚΘΕΝΔΙΜΟΤΜΣΑ)

2

4

Α Β Γ Δ
Ε Ζ Η
Θ Ι Κ

επιγραφή σε Μικρασιατικό λύχνο

Επιγραφές.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΤΟ ΙΔΑΙΟ ΑΝΤΡΟ
ΑΡ. 279, 280, 281 ΤΗΣ *ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ*
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2013
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΟΥΣΗ ΜΠΡΑΤΖΙΩΤΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΙΝΑΚΩΝ: ΜΥΡΤΩ ΚΟΥΚΟΥΛΗ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΡΟΣΓΟΒΑ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ: ΤΟΞΟ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: LIBRO D'ORO